

Fotorelacja

PL ISSN 1233-216X

KARTKA Z KALENDARZA

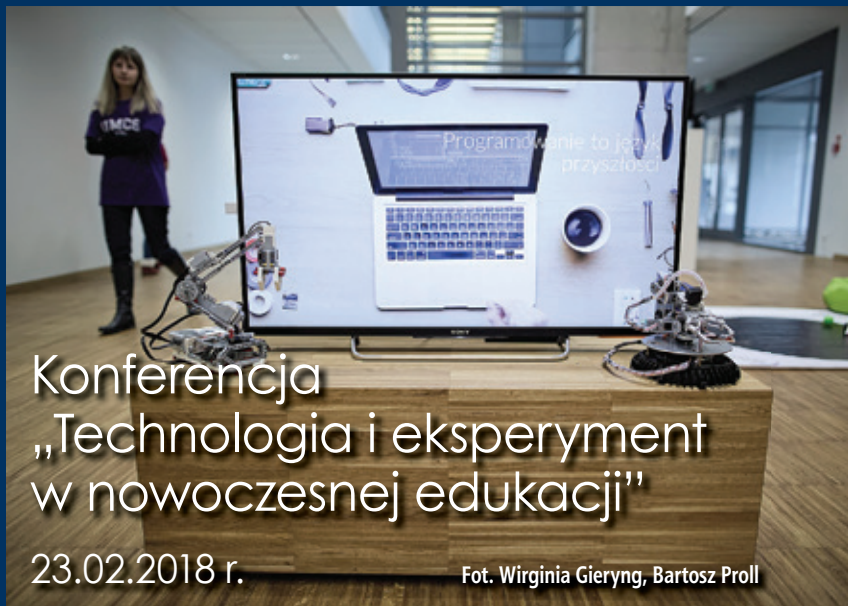
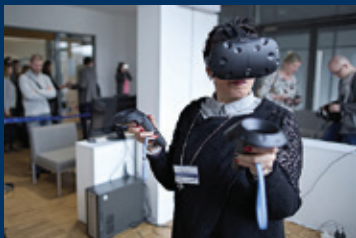
Odnowienie doktoratu
prof. Marii Pożniak-
Niedzielskiej
s. 24-30

SPRAWY STUDENCKIE

Światowy Dzień Mokradeł
s. 60-61

ŻYCIE KULTURALNE

Rekord ilościowy
3. Międzynarodowego
Biennale Plakatu Lublin 2017
s. 66-67

Spis treści

WYDARZENIA

- 4 : Z życia Uczelni
- 17 : Na Wydziałach

KARTKA Z KALENDARZA

- 24 : Laudacja na cześć Profesor Marii Pożniak-Niedzielskiej
- 27 : Wykład z okazji odnowienia doktoratu prof. Marii Pożniak-Niedzielskiej
- 31 : Historia pólśanatorium w Domu Studenckim „Amor”
- 35 : Smutna rocznica. Wspominamy prof. Mariolę Chomczyńską-Rubachę
- 36 : Zmarła prof. Irena Nowicka-Koźluk
- 37 : Janusz Matuszewicz ps. „Wańka” (1929–2018)
- 38 : Janusz Matuszewicz – wędkarz
- 40 : Janusz Matuszewicz – żeglarz

NAUKA I LUDZIE

- 41 : „Nasi” Goci w Gliwicach
- 42 : Akademia Przedsiębiorczości UMCS – podsumowanie I edycji
- 43 : Konferencja „Rola rynku nieruchomości a problemy rozwoju regionalnego”
- 44 : Był sobie archeolog...
- 45 : Media relations w astrofizyce
- 46 : Konferencja „Integracyjna teoria prawa – między praktyką a dogmatyką”
- 47 : Profesor Charles Wankel na UMCS
- 48 : O pewnym zapomnianym odkryciu
- 49 : Grzyby Inków. IX Latinoamerykański Kongres Mykologiczny (CLAM) Lima–Peru 2017

SPRAWY STUDENCKIE

- 51 : XLIV Olimpiada Geograficzna na UMCS w Roku Polskiej Geografii
- 52 : XLII Debata Studencka o tym, jak zmieni się system zarządzania rozwojem
- 53 : Rozstrzygnięto konkursy na najlepsze prace dyplomowe
- 54 : Samorządowcy vs. sesja
- 55 : VII Ogólnopolska Konferencja Naukowo-Szkoleniowa z okazji 50-lecia pracy naukowej prof. Stanisława Grabiasa
- 56 : UMCSport – styczeń 2018
- 57 : UMCSport – luty 2018
- 59 : Spotkanie świąteczno-noworoczne kół naukowych w IFS
- 60 : Światowy Dzień Mokradł
- 61 : Działalność Uniwersytetu Dziecięcego

W ŚWIECIE KSIĄŻEK

- 63 : Leksyka roślinna gwar Lubelszczyzny w nowym tomie słownika
- 64 : *Witkacy. Logos and the Elements* – promocja książki
- 65 : Książki dla dzieci dr A. Zawadzkiej na wystawie w Chinach
- 65 : Nowe czasopismo na Wydziale Pedagogiki i Psychologii

ŻYCIE KULTURALNE

- 66 : Rekord ilościowy 3. Międzynarodowego Biennale Plakatu Lublin 2017
- 68 : Kolędowanie 2018
- 68 : Piosenki Mariusza Bogdanowicza na Myśliwieckiej
- 69 : *Mesjasz* Jerzego Fryderyka Haendla w Lublinie
- 70 : Film „W szumie gwiazd jestem”
- 70 : Koncerty Chóru „Ponad Granicami” CJKP UMCS

Wydawca: Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

Adres redakcji: pl. Marii Curie-Skłodowskiej 5, p. 1305, 20-031 Lublin, tel. 81 537 54 19

e-mail: wiadomosci@umcs.lublin.pl
www.wiadomosci.umcs.pl

Redakcja: Aneta Adamska, Marcin Gołębiowski, Ewa Kawałko-Marczuk (redaktor naczelny), Katarzyna Koziółewicz

Współpracownicy: Ewelina Berlińska, Sara Filipiak, Monika Gabryś-Stawińska, Jolanta Jarzyńska, Jerzy Kasprzak, Eliza Komierzyńska-Orlińska, Konrad

Koperwas, Wacław Kostko, Urszula Lewartowicz, Piotr Majewski, Monika Mielko-Remiszewska, Przemysław Mroczek, Aneta Okuń, Elżbieta Olszewska, Sylwia Skotnicka, Krzysztof Trojnar

Okładka: Noc Biologów, fot. Bartosz Proll

Druk: Akapit, Lublin

Nakład: 630 egz.

Projekt graficzny i skład: Studio DTP Academicon, ntp@academicon.pl, <http://ntp.academicon.pl/>

Redakcja zastrzega sobie prawo do skracania i korekty nadesłanych tekstów. Ma również prawo do wyboru tekstów do publikacji.

Z ŻYCIA UCZELNI

Opracowanie: Redakcja

Kalendarium władz rektorskich

4.01

– rektor S. Michałowski uczestniczył w spotkaniu noworocznym członków i sympatyków Związku Pracodawców Ziemi Lubelskiej;
– rektor S. Michałowski oraz prorektorzy R. Dobrowolski i A. Bereza wzięli udział w spotkaniu noworocznym Lubelskiego Towarzystwa Naukowego, połączonym z wręczeniem Lubelskiej Nagrody Naukowej im. Edmunda Prosta, którą otrzymał m.in. prorektor A. Bereza. ●

9.01

– prorektor A. Bereza uczestniczył w otwarciu wystawy „95 lat Akademickiego Związku Sportowego w Lublinie” w Centrum Historii Sportu na Arenie Lublin. ●

11.01

– prorektor A. Bereza wzięł udział w uroczystości odsłonięcia odnowionym Pomnika Nieznanego Żołnierza na placu Litewskim w Lublinie, nawiązującego do pierwotnego pomnika z 1925 r. ●

12.01

– prorektor A. Bereza uczestniczył w Balu Mistrzów Sportu połączonym z rozstrzygnięciem 56. Plebiscytu Sportowego „Kurier Lubelski”. ●

13.01

– prorektor R. Dobrowolski wzięł udział w uroczystym przyjęciu z okazji obchodów 100-lecia Służby Dyplomatycznej Ukrainy, które odbyło się w Hotelu Europa w Lublinie. ●

19.01

– rektor S. Michałowski wzięł udział w uroczystym podsumowaniu roku sportowego 2017, które odbyło się w Lubelskim Centrum Konferencyjnym;
– prorektor R. Dobrowolski uczestniczył w posiedzeniu Uniwersyteckiej Komisji Nauki w Warszawie;
– prorektor U. Bobryk wzięła udział w pokazie filmów krótkometrażowych i ćwiczeń zrealizowanych w ramach zajęć warsztatowych na kierunku produkcja medialna, który odbył się w Chatce Żaka;
– prorektor U. Bobryk wzięła udział w wernisażu wystawy „Dla nieba i ziemi. Antoni Michałak – malarstwo” na Zamku Lubelskim. ●

21.01

– prorektor A. Orłowska uczestniczyła w uroczystościach z okazji 100-lecia niepodległości Ukrainy, zorganizowanych przez Towarzystwo Ukraińskie oraz Konsulat Generalny Ukrainy w Lublinie. ●

22.01

– prorektor A. Orłowska wzięła udział w spotkaniu poświęconym prezentacji projektu Ustawy „Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce”, które odbyło się w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego. ●

23–26.01

– prorektor R. Dobrowolski przebywał na The 5th Baltic University Programme Rectors' Conference, która odbyła się w Åbo Akademi University w miejscowości Turku w Finlandii. ●

24.01

– prorektor A. Bereza wzięł udział w posiedzeniu Rady Gospodarczej

przy prezydencie miasta Lublin w lubelskim Ratuszu. ●

25.01

– rektor S. Michałowski uczestniczył w spotkaniu pracowników – członków Związku Nauczycielstwa Polskiego, którzy w 2017 r. przeszli na emeryturę lub rentę. ●

26.01

– prorektor U. Bobryk wzięła udział w wieczorze kolęd wschodniosłowiańskich w Centrum Kongresowym Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie. ●

28–29.01

– prorektor U. Bobryk reprezentowała Uczelnię podczas Konferencji „Studenci Zagraniczni w Polsce 2018”, która odbyła się na Politechnice Śląskiej w Gliwicach;
– prorektor R. Dobrowolski wzięł udział w posiedzeniu Komisji ds. współpracy międzynarodowej KRASP na Politechnice Śląskiej w Gliwicach. ●

2.02

– prorektor A. Orłowska wzięła udział w wernisażu wystawy dyplomów studentów edukacji artystycznej „Tropy”, zorganizowanej przez Ośrodek Brama Grodzka – Teatr NN oraz studentów Wydziału Artystycznego. ●

8.02

– prorektor A. Bereza, na zaproszenie rzecznika praw obywatelskich, wzięł udział w uroczystości wręczenia Nagrody im. Pawła Włodkowica prof. Adamowi Strzemboszowi. ●

9.02

– rektor S. Michałowski wystąpił na koncercie *Siedem bram Jerozolimy*

z okazji zakończenia obchodów Wielkiego Jubileuszu 700-lecia Miasta Lublin, 100. rocznicy powstania Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II oraz inauguracji lubelskich obchodów 100-lecia odzyskania przez Polskę niepodległości;

– prorektor A. Bereza uczestniczył w Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej „Ewolucja przepisów prawa egzekucyjnego w latach 2015–2018” na Wydziale Prawa i Administracji.

12.02

Fot. Kancelaria Prezydenta RP

– prorektor A. Bereza wziął udział w spotkaniu „Rodzina, małżeństwo – wartości podlegające szczególnej

ochronie w świetle Konstytucji RP”, zorganizowanym w Collegium Iuridicum KUL przez Kancelarię Prezydenta RP w ramach kampanii informacyjnej „Wspólnie o Konstytucji”.

12–13.02

– prorektor R. Dobrowolski gościł prof. dr. Hugo Thienpont, prorektora ds. innowacji Vrije University w Brukseli, światowej sławy specjalistę ds. fotoniki, eksperta Komisji Europejskiej ds. mikrooptyki i fotoniki.

14.02

– prorektor A. Orłowska wzięła udział w wernisażu wystawy fotograficznej „Dualizm”, zorganizowanej przez studentów animacji kultury (dziedzina fotografia i film).

19.02

– prorektorzy A. Orłowska i R. Dobrowolski wzięli udział w obradach Wydziałowej Konferencji Sprawozdawczej poświęconej omówie-

niu tematów badań realizowanym w 2017 r. na Wydziale Chemii.

23.02

– rektor S. Michałowski i prorektor A. Orłowska uczestniczyli w konferencji dla nauczycieli „Technologia i eksperyment w nowoczesnej edukacji”, zorganizowanej przez Uniwersytet Dziecięcy UMCS i Stowarzyszenie Edukacji 3.0;

– rektor S. Michałowski wziął udział w posiedzeniu Rady Klastra Biotechnologicznego.

26.02

– rektor S. Michałowski wziął udział w uroczystym koncercie z okazji jubileuszu 100-lecia Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II pt. *Ja Jestem*.

28.02

– prorektor U. Bobryk wzięła udział w obradach Komisji Kultury Rady Miasta Lublin, a także w spotkaniu organizacyjnym dotyczącym Absolutorii w 2018 r.

Koncert i spotkanie noworoczne

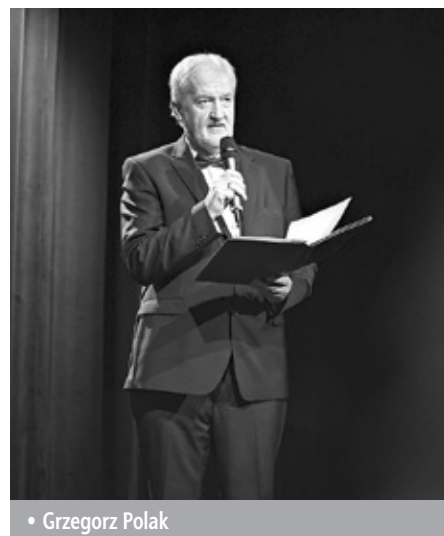
Fot. Bartosz Proń

7 stycznia w Chatce Żaka odbył się koncert pt. *Najpiękniejsze kolędy Europy* połączony z tradycyjnym spotkaniem noworocznym dla pracowników Uczelni, w którym udział wzięli m.in. przedstawiciele władz rektorskich i diekańskich UMCS.

Przed publicznością wystąpiła sopranistka Agnieszka Gertner-Polak, absolwentka Wydziału Wokalno-Aktorskiego Akademii Muzycznej im. Ignacego Jana Paderewskiego w Poznaniu oraz Wyższej Szkoły Muzycznej w Wiedniu. Artystka prezentowała się

• Od lewej: Monika Rosca i Agnieszka Gertner-Polak

• Grzegorz Polak

na wielu międzynarodowych scenach i festiwalach muzycznych, śpiewała także dla Jana Pawła II w Watykanie. Współpracowała z kompozytorem Robertem Jansonem i orkiestrą Sinfonia Varsovia.

Solistce akompaniowała na fortepianie Monika Rosca, absolwentka Łódzkiej Akademii Muzycznej, adiunkt w klasie fortepianu prof. Tadeusza Chmielewskiego oraz laureatka wielu konkursów i festiwali muzycznych w Polsce, we Francji, Włoszech i w Grecji. Znana z kreacji roli Nel w ekranizacji powieści Henryka Sienkiewicza *W pustyni i w puszczy* z 1973 r.

Podczas koncertu zebrani usłyszeli jedno z najpiękniejszych europejskich kolęd. Oprócz znanych polskich utworów mieli także okazję wysłuchać kompozycji hiszpańskich, włoskich, słowackich, czeskich czy austriackich. Artystki zaprezentowały m.in. takie kolędy jak *Bóg się rodzi*, *Campana sobre campana*, *Tu scendi dalle stelle* czy *Still, still, still*.

Koncert poprowadził Grzegorz Polak – dziennikarz katolicki, działacz ekumeniczny, popularyzator nauczania papieskiego, laure-

at nagrody dziennikarskiej „Ślad” im. bp. Jana Chrapka oraz nagrody „Totus”.

Po występie można było wesprzeć zbiórkę na renowację pomnika Patronki UMCS i nabyć unikatową pamiątkę – piąty polski banknot kolekcjonerski wydany z okazji 100. rocznicy przyznania Nagrody Nobla Marii Curie-Skłodowskiej w dziedzinie chemii.

Noc Biologów 2018

12 stycznia Wydział Biologii i Biotechnologii już po raz siódmy otworzył drzwi swoich laboratoriów i sal wykładowych w ramach Nocy Biologów – ogólnopolskiej akcji edukacyjnej przybliżającej publiczności warsztat pracy biologa. Wydarzenie uroczystie zainaugurowali proktorzy Urszula Bobryk i Radosław Dobrowolski wraz z władzami dziekańskimi Wydziału.

W ramach Nocy Biologów 2018 uczestnicy mogli odkryć, co zagraża pszczołom i jakie niewidzialne życie kryje się wokół nas. Zbadali, ile słodyczy jest w cytrynie i zajrzeli w głąb czasu przez „lornetkę” skamieniałości. Dowiedzieli się także wielu ciekawych rzeczy o nasionach podróżnikach, roślinach zdobywcach i ich sieciach neu-

• Otwarcie Nocy Biologów

ronalnych. Przygotowano także sześć wykładów, trzy wystawy, zajęcia terenowe oraz 27 projektów o charakterze zajęć laboratoryjnych, warsztatów

lub pokazów. Wiele z zaplanowanych zajęć umożliwiło uczestnikom wstęp do laboratoriów i własnoręczne wykonywanie doświadczeń.

Spotkanie z laureatami stypendium MNiSW

12 studentów z naszego Uniwersytetu otrzymało stypendium Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego. 25 stycznia w Sali Senatu UMCS odbyło się uroczyste wręczenie listów gratulacyjnych dla wyróżnionych osób. Laureaci otrzymali jednorazowo 15 tys. zł. W wydarzeniu uczestniczyli rektor Stanisław Michałowski, prorektor ds. studenckich Urszula Bobryk, dyrektor Centrum Kształcenia i Obsługi Studiów Alicja Borzęcka-Szajner oraz pełnomocnik rektora ds. studenckich Ewelina Panas.

Fot. Bartosz Prohl

Stypendyści swoją pracą i wytrwałością udowodnili, że są pasjonatami nauki oraz ludźmi o otwartych umysłach. „Serdecznie gratuluję wszystkim laureatom i dziękuję za wysiłek, jaki włożyliście w edukację i swój rozwój naukowy. Niech ta nagroda będzie dla Państwa źródłem prawdziwej satysfakcji i zachętą do podejmowania kolejnych wyzwań” – gratulował studentom rektor.

Lista stypendystów Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z naszej Uczelni:

- Kamila Łobko – studentka II roku studiów II st. na kierunku lingwistyka stosowana,
- Irmína Florek – studentka I roku studiów II st. na kierunku finanse i rachunkowość,
- Artur Potocki – student I roku studiów II st. na kierunku administracja,
- Karolina Głowacka – studentka V roku jednolitych studiów magisterskich na kierunku prawo,
- Anna Karykowska – studentka V roku studiów jednolitych magisterskich na kierunku prawo,
- Paweł Woźnicki – student I roku studiów II st. na kierunku chemia,
- Łukasz Baran – student I roku studiów II st. na kierunku chemia,
- Wiktoria Wizner – studentka I roku studiów II st. na kierunku edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej,
- Renata Gogol – studentka IV roku studiów jednolitych magisterskich na kierunku grafika,
- Łukasz Łepik – student V roku studiów jednolitych magisterskich na kierunku grafika,
- Ilona Wałęcak – studentka V roku studiów jednolitych magisterskich na kierunku grafika,
- Henryk Wideliski – student V roku studiów jednolitych magisterskich na kierunku malarstwo.

Fot. Bartosz Prohl

Fot. Bartosz Prohl

Chór Akademicki UMCS z koncertem we Lwowie

Chór Akademicki UMCS im. Jadwigi Czerwińskiej w dn. 20–22 stycznia gościł we Lwowie. 21 stycznia w kościele jezuitów odbył się koncert zespołu pod dyktando prorektor Urszuli Bobryk.

Chór Akademicki jest reprezentacyjnym zespołem UMCS, a począt-

ki jego działalności sięgają 1949 r. Zespół został oficjalnie powołany z inicjatywy grupy studentów kierowanych przez prof. Adama Wyłężyńskiego. Od samego początku swojego istnienia propaguje polską muzykę chóralną – od średniowiecza po współczesność. Chór Akade-

micki UMCS znajduje się w czołówce polskich chórów uniwersyteckich. Zespół wyróżnia się dbałością o wysoki poziom wykonawczy, udziałem w wielu międzynarodowych projektach muzycznych oraz promowaniem współczesnej polskiej muzyki chóralnej za granicą.

Komunikat z obrad Senatu UMCS z 31 stycznia

Obradom Senatu przewodniczył rektor Stanisław Michałowski. Przed przystąpieniem do realizacji porządku obrad Senat uczcił chwilą ciszy pamięć zmarłych: dr. hab. Kazimierza Jurkiewicza, dr. Janusza Matusiewicza i Barbary Szczepaniak.

Obrady rozpoczęły się od przedstawienia informacji nt. działalności kolegium rektorskiego od ostatniego posiedzenia Senatu. Dotyczyły one m.in.:

- spotkania noworocznego połączonego z koncertem *Najpiękniejsze kolędy Europy*;
- zbiórki na renowację pomnika Marii Curie-Skłodowskiej. Zebraliśmy do tej pory ok. 18 tys. zł, zachęcamy do dalszego wsparcia finansowego inicjatywy – darczyńcy mogą otrzymać banknot kolekcjonerski wydany z okazji 100. rocznicy przyznania Patronce UMCS Nagrody Nobla w dziedzinie chemii;
- sfinalizowania sprzedaży Wydziału Politologii na rzecz Muzeum Lubelskiego;
- rozstrzygnięcia kwoty dofinansowania na budowę kampusu zachodniego im. 450-lecia Unii Lubel-

skiej. Uniwersytet otrzyma łącznie 70 mln zł w ramach tzw. „inwestycji ciągnionej” (30 mln zł w tym roku, 25 mln zł w 2019 r. oraz 15 mln zł w 2020 r.). Otrzymaliśmy także środki na budowę hali sportowej w wys. ok. 9–10 mln zł. Pozyskane środki oraz kwoty ze sprzedaży naszych budynków zostaną przeznaczone na budowę nowych siedzib Wydziału Politologii, Instytutu Psychologii (lata 2018–2019), budowę hali sportowej (lata 2018–2019), dokończenie modernizacji Chatki Żaka (w tym roku), zbudowanie infrastruktury na kampusie (lata 2018–2020) oraz nowej siedziby dla Instytutu Pedagogiki (lata 2019–2020);

- podpisania umowy z firmą Home of Houses Sp. z o.o. z Poznania na przygotowanie projektu nowych siedzib dla Wydziału Politologii i Instytutu Psychologii. Koncepcja została już przedstawiona pracownikom ww. jednostek i po uwzględnieniu ich uwag zostanie przygotowana jego ostateczna wersja;
- kończącej się modernizacji pawilonu sportowego Centrum Kultury Fizycznej oraz Biblioteki Głównej;

- idei wznowienia działalności stółki studenckiej w pawilonie przy ul. Langiewicza;
- zmian w regulaminie przyznawania nagród rektorskich – już w tym roku akademickim planowane są pierwsze nagrody za najlepsze artykuły z poszczególnych Wydziałów, a od roku 2018/2019 gratyfikacje będą przydzielane na bieżąco;
- stworzenia systemu wsparcia finansowego dla Instytutu Informatyki oraz Instytutu Psychologii;
- wręczenia dyplomów laureatom stypendiów Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego;
- koncertu Chóru Akademickiego UMCS we Lwowie;
- historycznego udziału bobsleistów KU AZS UMCS w Zimowych Igrzyskach Olimpijskich w Korei.

Senatorowie przyjęli pakiet uchwał w następujących sprawach: zatwierdzenia recenzji przygotowanej przez prof. dr hab. Monikę Adamczyk-Garbowską, dot. nadania Tadowi Taubemu godności doktora *honoris causa* Uniwersytetu Jagiellońskiego; ustalenia wysokości honorarium z tytułu przeniesienia autorskich praw majątkowych do utworów w wynagrodzeniu pracowników Uczelni; zmian w „Karcie okresowej oceny nauczycieli akademickich” oraz likwidacji studiów stacjonarnych I st. na kierunku malarstwo oraz studiów stacjonarnych i niestacjonarnych I st. na kierunku grafika.

Podczas posiedzenia rektor przedstawił informację nt. dokonanej korekty planu rzeczowo-finansowego na rok 2017. Senatorowie uzupełnili skład Senackiej Komisji Dydaktyki i Wychowania o osobę dr. Tomasza Bieleckiego.

Senat UMCS pozytywnie zaopiniował zmianę organizacyjną w strukturze Uczelni dot. utworzenia Zakładu Badań Marketingowych na Wydziale Ekonomicznym oraz zatrudnienie dr. Tomasza Bieleckiego na stanowisko dyrektora Centrum Kultury Fizycznej na okres czterech lat od 1 lutego 2018 r.

W kolejnym punkcie porządku obrad senatorowie zatwierdzili wnioski Rad Wydziałów: Biologii i Biotechnologii ws. zatrudnienia dr hab. Iwony Wojdy na stanowisko profesora nadzwyczajnego; Matematyki, Fizyki i Informatyki ws. zatrudnienia dr. hab. Andrzeja Staszczaka na stanowisko profesora

nadzwyczajnego; Chemii ws. zatrudnienia dr hab. Agnieszki Wiącek, dr hab. Aleksandry Szcześ i dr. hab. Marka Stankevicia na stanowisko profesora nadzwyczajnego; Prawa i Administracji ws. zatrudnienia dr hab. Magdaleny Budyn-Kulik i dr. hab. Tomasza Demendeckiego na stanowisko profesora nadzwyczajnego; Ekonomicznego ws. zatrudnienia dr. hab. Tomasza Kijka, dr hab. Agnieszki Leszczyńskiej, dr. hab. Marcina Lipowskiego i dr. hab. Arkadiusza Kijka na stanowisko profesora nadzwyczajnego; Pedagogiki i Psychologii ws. zatrudnienia dr hab. Stanisławy Byry, dr hab. Marty Czechowskiej-Bielugi, dr hab. Katarzyny Klimkowskiej i dr. hab. Rafała Ohme na stanowisko profesora nadzwyczajnego; Artystycznego ws. zatrudnienia dr hab. Marii Sękowskiej i dr. hab. Sławomira Tomana na stanowisko profesora nadzwyczajnego.

Wśród spraw bieżących znalazły się informacje dotyczące m.in.: sesji zaliczeniowo-egzaminacyjnej; konferencji „Studenci Zagraniczni w Polsce 2018” w Gliwicach; przygotowania szkolenia dla pracowników UMCS z ochrony danych osobowych w związku z planowanym wdrożeniem RODO; najbliższego posiedzenia Senatu UMCS (28.02).

W punkcie dot. interpelacji i wolnych wniosków dr Józef Kaczor podjął temat kont pocztowych i profili na stronie internetowej UMCS emerytowanych pracowników Uczelni. Rektor poinformował o udzieleniu odpowiedzi na interpelację dr. Jakuba Kosowskiego.

Ostatnim punktem porządku obrad było przyjęcie protokołu z posiedzenia Senatu 20 grudnia 2017 r.

*Katarzyna Koziół
Biuro rzecznika prasowego*

Komunikat z obrad Senatu UMCS z 28 lutego

Obradom Senatu przewodniczył rektor Stanisław Michałowski. Przed przystąpieniem do realizacji porządku Senat uczcił chwilą ciszy pamięć zmarłych: prof. Ireny Nowickiej-Koźluk, Stanisława Mazurka i Janusza Michalczuka.

Następnie prof. Agata Ziętek, prof. Mariusz Drzewiński, prof. Jan Gryka i prof. Ryszard Mojak z rąk rektora odebrali gratulacje z okazji jubileuszu pracy zawodowej.

Obrady rozpoczęły się od przedstawienia informacji nt. działalności kolegium rektorskiego od ostatniego posiedzenia Senatu. Dotyczyły one m.in.:

- realizowanych w Uczelni programów wspierania rozwoju naukowego w Instytutach Informatyki oraz Psychologii (poprzez przyznanie specjalnych dodatków dla pracowników rokujących nadzieję na szybki rozwój) oraz programu przyznawania dodatków do wynagrodzeń dla pracowników, którzy otrzymali środki na granaty i projekty naukowe,
- projektu zmian w Regulaminie Nagród Rektora, mających na celu docenienie autorów najlepszych artykułów naukowych,
- przygotowanego programu inwestycyjnego dla MNiSW – zadanie

jest związane z otrzymaniem środków rządowych na nowy kampus,

- danych opracowanych do kwestionariusza Rankingu Szkół Wyższych „Perspektywy 2018”,

- nowego systemu ubezpieczeń pracowników UMCS, który jest obecnie przygotowywany razem ze związkami zawodowymi,
- zbliżającego się jubileuszu 75-lecia UMCS, w ramach którego organizowany będzie m.in. zjazd absolwentów Uczelni,
- wypłaconych trzynastych pensji,
- udziału prorektora Radosława Dobrowolskiego i prodziekana Wydziału Politologii Marka Pietrasia w Międzynarodowej Konferencji Rektorów Uczelni Partnerskich w ramach „Baltic University Programme 5”,
- zaprezentowania przez prorektora Radosława Dobrowolskiego naszego wizytowego ośrodka nauko-

- wo-badawczego Ecotech-Complex prof. Hugo Thienpontowi, prorektorowi ds. innowacji Vrije University Bruksela, a zarazem światowej sławy specjalistę ds. fotoniki,
- przygotowanego programu Drzwi Otwartych UMCS (9.03, Chatka Żaka) oraz Drzwi Otwartych Wydziału Zamiejscowego w Puławach (2.03),
 - udanych występów naszych reprezentantów na igrzyskach w Korei Południowej, w których Mateusz Luty i Grzegorz Kossakowski zajęli 13. miejsce w rywalizacji czwórek bobslejowych. Dobrze poradziły sobie także koszykarki Pszczółki Polski-Cukier AZS UMCS Lublin, które w ciągu ostatniego tygodnia rozegrały trzy mecze wyjazdowe, z których w dwóch zwyciężyły,
 - prośby o wsparcie dla naszego sportu akademickiego i tym samym przekazanie 1% podatku na AZS UMCS Lublin.

W kolejnym punkcie porządku obrad senatorowie przychylni się do wniosków Wydziału Prawa i Administracji dotyczących nadania Medalu Amicis Universitatis Mariae Curie Skłodowska mecenasom: Georgowi Otsotowi i Michaelowi Kmetzowi.

W dalszej części obrad senatorowie głosowali nad kandydaturami UMCS do Rady Związku Uczelni Lubelskich. Wśród przedstawicieli Uczelni w Radzie zasiadają: prof. Janusz Ryczkowski – kierownik Zakładu Technologii Chemicznej na Wydziale Chemii, prof. Robert Litwiński – dziekan Wydziału Humanistycznego, dr Adam Szot z Katedry Teorii i Filozofii Prawa Wydziału Prawa i Administracji, mgr Anna Grzegorzczak – dyrektor Centrum Transferu Wiedzy i Technologii.

Senat UMCS przyjął pakiet uchwał i tym samym wyraził zgodę na:

- wszczęcie postępowania ws. nadania prof. Ronaldowi W. Langackowskiemu tytułu doktora *honoris causa* UMCS;
- realizację zadań przez Centrum Języka i Kultury Polskiej dla Polonii i Cudzoziemców pn. „Warsztaty kwalifikacyjne dla nauczycieli szkół polonijnych (język polski, historia i kultura polska)”, „Staż metodyczno-certyfikowany dla polonijnych i zagranicznych nauczycieli JPJO”, „Szkolenie metodyczne dla nowych lektorów języka polskiego do zagranicznych ośrodków akademickich”;
- zmiany Uchwały Nr XXIII-27.6/15 Senatu UMCS z 24 czerwca 2015 r. ws. Regulaminu przyznawania nagród Rektora nauczycielom akademickim UMCS;
- zmiany Uchwały nr XXIII-26.7/15 Senatu UMCS z 27 maja 2015 r. ws. uprawnień przysługujących laureatom i finalistom olimpiad stopnia centralnego oraz laureatom konkursów międzynarodowych i ogólnopolskich, w tym organizowanych przez Uczelnię przy ubieganiu się o przyjęcie na I rok studiów pierwszego stopnia i jednolitych magisterskich na UMCS;
- likwidację studiów stacjonarnych i niestacjonarnych pierwszego i drugiego stopnia na kierunku informacja naukowa i bibliotekoznawstwo prowadzonych na Wydziale Humanistycznym.

Senatorowie pozytywnie zaopiniowali również zmiany organizacyjne w strukturze Uczelni dot. utworzenia

ogólnouczelnianej jednostki organizacyjnej o charakterze naukowo-badawczym „Centrum Ecotech-Complex”.

Wśród spraw bieżących znalazły się informacje dot. m.in.: najbliższego posiedzenia Senatu (21.03); współpracy, którą przedstawiciele Wydziału Politologii: prof. Marek Pietraś i prof. Walenty Baluk nawiązali z Wydziałem Nauk Społecznych i Politycznych Tbiliskiego Uniwersytetu Państwowego; obowiązku odbycia szkolenia online dla pracowników UMCS z zakresu ochrony danych osobowych (w związku z planowanym wdrożeniem RODO); odniesienia do artykułu prasowego dot. planów inwestora co do zabudowy sprzedanej przez UMCS działki przy ul. Pagi i Głębokiej; przedstawionych przez prorektora Radosława Dobrowolskiego danych, zgodnie z którymi w 2017 r. złożyliśmy ponad 250 wniosków o finansowanie zewnętrzne. W tym zakresie najbardziej aktywne były Wydziały: Biologii i Biotechnologii, Humanistyczny i Chemii. W ramach samego konkursu Miniatura 1, prowadzonego przez NCN w 2017 r. w okresie naboru wniosków, tj. od 4 maja do 10 listopada, pracownicy UMCS złożyli ogółem 62 wnioski na łączną kwotę 1 952 146,00 zł. Na tle wszystkich uczelni, które aplikowały o środki w konkursie, nasz Uniwersytet uplasował się na wysokiej, piątej pozycji pod względem liczby dofinansowanych wniosków. Skuteczność wnioskowania wyniosła 44%.

Aneta Adamska
Rzecznik prasowy

Sprostowanie

Informujemy, iż autorem zdjęć do artykułu *VI seminarium projektu „Archiwa Przełomu 1989–1991”* („Wiadomości Uniwersyteckie” nr 1/240, sty-

czeń 2018, s. 30–31) jest Katarzyna Czerwińska z Kancelarii Senatu RP, a nie pochodzą one, jak błędnie podaliśmy, z archiwum autora tekstu. Za pomyłkę przepraszamy.

AKLAUD w rękach dziennikarek radiowych

• Od lewej: red. Małgorzata Sawicka i prof. Iwona Hofman

Już po raz czwarty zostały wręczone Akademickie Laury Dziennikarskie. 20 lutego odbyła się gala AKLAUD, której tego rocznym gospodarzem był Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II w Lublinie. Statuetka trafiła do red. Małgorzaty Sawickiej, dziennikarki i reportażystki w Polskim Radiu Lublin, zaś Akademicki Laur Młodych otrzymała Martyna Podolska, dziennikarka w Pierwszym Programie Polskiego Radia w Warszawie.

AKLAUD to nagroda trzech lubelskich uczelni – UMCS, KUL oraz WSPiA, przyznawana za profesjonalizm w pracy oraz promowanie najwyższych standardów dziennikarskich w pracy medialnej i dydaktycznej. Celem nagrody jest także promocja i integracja lubelskiego środowiska medialnego.

Jak podkreśliła przewodnicząca Kapituły prof. Iwona Hofman: *W tym*

roku wybór był szczególnie trudny, ponieważ wszystkie osoby nominowane do nagrody wyróżniają się wybitnymi osiągnięciami zawodowymi. Już same nominacje pokazywać mają adeptom dziennikarstwa wzorcowe ścieżki zawodowe, które warto naśladować, a także wskazują młodym ludziom lokalne autorytety. W gronie tego rocznych nominowanych byli również: red. Czesława Borowik, red. Paweł Chromcewicz, red. Katarzyna Michalak, red. Leszek Wiśniewski oraz dr red. Małgorzata Żurakowska, natomiast wśród nominowanych w kategorii AKLAUD Młodych znalazł się także doktorant naszej Uczelni – red. Mateusz Kasiak.

Małgorzata Sawicka została wyróżniona za reportaże radiowe oraz twórczość piśmienniczą, której owocem są książki *ABC Globtrotera* czyli *prywatny słownik Małgorzaty Sawickiej*,

Dni złego słońca i *Gniazdo Dumy*. Kapituła brała również pod uwagę wieloletnią działalność dydaktyczną w Wyższej Szkole Dziennikarstwa im. Melchiora Wańkowicza w Lublinie oraz stworzenie słynnej Redakcji Reportażu w Polskim Radiu Lublin.

Laureatka Akademickiego Lauru Młodych, Martyna Podolska, to dziennikarka w Redakcji Kultury i Edukacji Polskiego Radia, gdzie w prowadzi autorski program „Kultura przy kawie”. Obecnie przygotowuje dwie rozprawy doktorskie na Wydziale Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji KUL oraz na Wydziale Nauk Humanistycznych KUL.

Uroczystości towarzyszyły obchody dziesięciolecia Instytut Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej KUL oraz konferencja naukowa poświęcona twórcy tego instytutu – o. prof. Leonowi Dyczewskiemu. Zwieńczeniem gali był panel dyskusyjny poświęcony Lubelskiej Szkole Reportażu Radiowego, w którym udział wzięli studenci UMCS, KUL oraz WSPiA.

Ewa Bulisz

• Martyna Podolska

NASZE SUKCESY

Dr Marcin Trybulec laureatem SONATY 13

Dr Marcin Trybulec (Zakład Ontologii i Teorii Poznania Instytutu Filozofii na Wydziale Filozofii i Socjologii) został laureatem konkursu SONATA 13 Narodowego Centrum Nauki. Tytuł projektu: „Zrozumieć artefakty poznawcze. W kierunku epistemologii ekstensji umysłu”.

Jego celem jest udzielenie odpowiedzi na pytanie, w jaki sposób ze-

wewnętrzne reprezentacje i narzędzia intelektu przyczyniają się do generowania wiedzy i poznania. Nauki humanistyczne z coraz większym zainteresowaniem śledzą to zagadnienie, niestety większość dociekań w tym zakresie opiera się na metaforycznym ujęciu relacji między człowiekiem a jego narzędziami.

Wykorzystując realizowane w tym nurcie badania, postawione zostaną

dwa cele szczegółowe. Pierwszym jest analiza filozoficznych źródeł i implikacji pojęć artefaktu i ekstensji poznawczej. Drugie pytanie szczegółowe dotyczy tego, czy i do jakiego stopnia analizy artefaktów poznawczych mogą rzucić nowe światło na klasyczne problemy epistemologiczne (tj. zagadnienie percepcji oraz problematykę samopoznania). Abstrakcyjne analizy wpływu technologii na procesy poznawcze mają donieść konsekwencje dla ustaleń w dziedzinie edukacji, projektowania, zarządzania i podejmowania decyzji. Projekt będzie realizowany w latach 2018–2021.

Dr W. Bulira laureatem Monografii FNP

Dr Waldemar Bulira, adiunkt w Zakładzie Filozofii i Socjologii Polityki na Wydziale Politologii został laureatem programu Monografie Fundacji na rzecz Nauki Polskiej. Celem programu jest finansowanie wydania wyłanianych w konkursie, oryginalnych i wcześniej niepublikowanych, napisanych w języku polskim prac z zakresu nauk humanistycznych i społecznych.

30 stycznia Zarząd FNP za taką właśnie uznał książkę dr. Waldemara Buliry pt. *Teoria krytyczna szkoły budapeszteńskiej. Od totalitaryzmu do postmodernizmu*. W uzasadnieniu decyzji zwrócono uwagę, iż wyróżnione dzieło cechuje wysoki poziom naukowy, integralność tematyki i formy, a także interesujące ujęcie tematu, dzięki czemu staje się ono dostępne także czytelnikom szerszego grona specjalistów. Pod-

kreślono również, że autor nie tylko doskonale zrekonstruował zawile losy grupy światowej sławy węgierskich intelektualistów, dokonał wyczerpującej i krytycznej analizy porównawczej ewolucji ich poglądów, ale także podołał trudnemu zadaniu nakreślenia kontekstu teoretycznego, historycznego i politycznego, w którym owe losy i ewolucja się dokonywały. Dzięki odkrywczości założeń oraz oryginalności ujęcia badanego zjawiska, nagrodzona praca wnosi znaczny wkład w zrozumienie sensu doświadczeń jednostkowych i grupowych mieszkańców Europy Środkowo-Wschodniej w XX w.

Książka ukaże się w najbliższym czasie nakładem Wydawnictwa Naukowego Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu (seria Monografie FNP).

Nagroda NCK dla absolwenta UMCS

W XIII edycji ogólnopolskiego Konkursu na najlepszą pracę doktorską z dziedziny nauk o kulturze, organizowanego przez Narodowe Centrum Kultury, nagrodę trzeciego stopnia (na trzy przyznane) zdobył absolwent kulturoznawstwa UMCS i tutejszych studiów doktoranckich dr Krzysztof Snarski za pracę pt. „Współczesna tożsamość kulturowa staroobrzędowców zamieszkających na Suwalszczyźnie”. Opiekunem i promotorem tej obronionej w czerwcu 2017 r. rozprawy był prof. dr hab. Jan Adamowski. Uroczyste wręczenie nagród miało miejsce w warszawskiej Kordegardzie 12 lutego.

Sukces UMCS w konkursie MINIATURA

UMCS uplasował się na wysokiej, piątej pozycji w kraju pod względem liczby wniosków, które otrzymały dofinansowanie w pierwszym konkursie MINIATURA Narodowego Centrum Nauki na pojedyncze działania naukowe służące realizacji badań podstawowych. Celem inicjatywy było wsparcie naukowców, którzy do tej pory nie byli beneficjentami systemu grantowego NCN.

W okresie naboru wniosków, tj. od 4 maja do 10 listopada 2017 r., pracownicy UMCS złożyli ogółem 62 wnioski na łączną kwotę prawie 1,95 mln zł, z czego 27 otrzymało finansowanie na łączną kwotę prawie 1 mln zł. Skuteczność ilościowa wyniosła zatem prawie 44%, a wartościowa – ponad 50%.

Najwięcej wniosków zostało złożonych z Wydziałów: Biologii i Biotechnologii (22), Chemii (15) oraz

Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej (8). Te same trzy Wydziały otrzymały najwięcej pozytywnych decyzji w sprawie finansowania – kolejno: 13, 9 oraz 2. Również dwa wnioski do finansowania pozyskał Wydział Matematyki, Fizyki i Informatyki, który ponadto wykazał się 100% skutecznością. Do realizacji zakwalifikował się również jeden wniosek z Wydziału Humanistycznego.

Konkurs MINIATURA skierowany jest do osób posiadających stopień naukowy doktora uzyskany do 12 lat przed rokiem wystąpienia z wnioskiem, które nie kierowały i w momencie składania wniosku nie kierują realizacją projektu badawczego, jak również nie są laureatami konkursów na stypendia doktorskie lub staże finansowanych ze środków NCN. Warunkiem udziału w konkursie jest również zatrudnienie na podstawie umowy o pracę

w jednostce naukowej będącej wnioskodawcą. Działania naukowe w konkursie MINIATURA 1 mogły być dofinansowane kwotą od 5 do 50 tys. zł, a czas ich realizacji nie mógł przekroczyć 12 miesięcy. W konkursie nie przewidziano wynagrodzeń i stypendiów naukowych ani możliwości zakupu aparatury badawczej. Finansowane były wyłącznie działania służące realizacji badań podstawowych, takie jak badania pilotażowe lub wstępne, wyjazdy badawcze i konferencyjne, kwerendy, staże czy konsultacje naukowe.

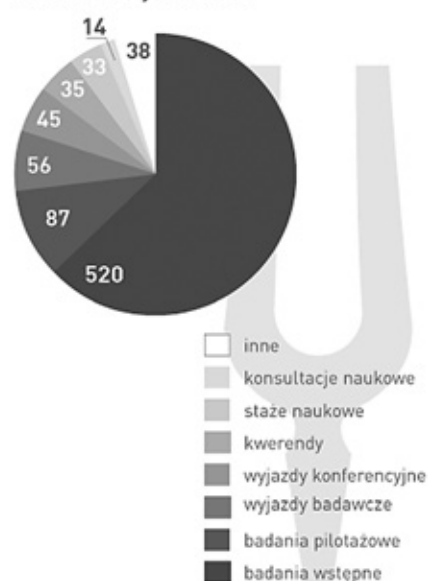
Otwarcie drugiej edycji konkursu MINIATURA planowane jest na kwiecień 2018 r. Wszystkich zainteresowanych zachęcamy do kontaktu z Zespołem ds. projektów badawczych krajowych, pokój 1302/1303 w Rektoracie, tel. 51-22 lub 51-16.

*Olga Pliszczyńska
Dorota Samociuk*

Jednostki naukowe, którym przyznano największą liczbę grantów w konkursie MINIATURA 1

Lp.	Jednostka naukowa	Liczba wniosków zakwalifikowanych	Wysokość finansowania [w mln zł]	Liczbowy wskaźnik sukcesu
1	Uniwersytet Jagielloński (razem z Collegium Medicum)	51	2,042	57%
2	Uniwersytet Łódzki	39	1,056	47%
3	Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie	37	1,509	34%
4	Uniwersytet Warszawski	29	0,993	57%
5	Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie	27	0,980	44%
6	Uniwersytet Gdański	25	0,875	50%
7	Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie	22	0,963	49%
8	Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu	22	0,795	45%
9	Uniwersytet Śląski w Katowicach	22	0,665	30%
10	Uniwersytet Wrocławski	20	0,590	42%

Rodzaje działań naukowych sfinansowane w konkursie MINIATURA1, wg liczby sfinansowanych działań

NARODOWE CENTRUM NAUKI

Sukces Samorządu Doktorantów UMCS

Jedno z wydarzeń współorganizowanych przez Samorząd Doktorantów UMCS pn. Kongres Młodej Nauki „Nauki społeczne i humanistyczne – między teorią a praktyką” otrzymało nagrodę w kategorii „Uniwersytecka Inicjatywa Naukowa” podczas Gali Laurów Uniwersyteckich w Opolu 20 stycznia.

Laur Uniwersytecki przyznawany jest uczelniom i inicjatywom, które mogą być inspiracją do działań dla innych uniwersytetów oraz samorządów studenckich i doktoranckich. W tym roku zgłoszonych zostało ponad 100 wydarzeń naukowo-kulturalnych z 20 uniwersytetów klasycznych. Nagrody zostały wręczone w sześciu kategoriach: Uniwersytecki Akademik, Uniwersytecki Ambasador, Uniwersyteckie Praktyki, Uniwersytecka Inicjatywa Naukowa, Uniwersytecka Inicjaty-

wa Kulturalna oraz Uniwersytecki Projekt.

Ogólnopolska konferencja Kongres Młodej Nauki „Nauki społeczne i humanistyczne – między teorią a praktyką” odbyła się w dniach 22–24 września 2017 r. na Uniwersytecie Gdańskim. Celem wydarzenia było zaprezentowanie przez naukowców wyników prowadzonych badań.

Podczas Kongresu młodzi naukowcy z całej Polski dyskutowali w następujących sekcjach: praca naukowa: rola zawodowa, powołanie czy hobby; władza i polityka w ujęciu interdyscyplinarnym; wychowanie przez wieki; nauki humanistyczne jako obszar badań i realizacja misji społecznej; współczesne zagrożenia dla bezpieczeństwa w świetle interdyscyplinarnych badań podejmowanych przez młodych naukowców; uzależnienia behawioralne; język w działa-

niu – komunikacja medialna, etyka słowa, kultura języka; turystyka niszowa w Polsce; Szekspir i dziecko; myśl polityczna w Polsce Ludowej – między akceptacją a negacją ustroju; środowiskowe modele pracy z dzieckiem i młodzieżą; współczesne zagadnienia geografii społeczno-ekonomicznej; samorządność doktorancka w Polsce – diagnozy, recepty, procesy; człowiek w przestrzeni miasta.

Wydarzenie zorganizowali: Samorząd Doktorantów Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Rada Doktorantów Uniwersytetu Gdańskiego, Zatoka Nauki, Czasopismo „Progres” oraz Parlament Studentów Uniwersytetu Gdańskiego.

Gospodarzem tegorocznej Gali Laurów Uniwersyteckich był Samorząd Studencki Uniwersytetu Opolskiego wraz z Forum Uniwersytetów Polskich.

Naukowcy z UMCS laureatami konkursu w ramach Partnerskiego Programu Badań Naukowych im. Huberta Curiena POLONIUM

Zespół badawczy z naszego Uniwersytetu weźmie udział w polsko-francuskim projekcie badawczym realizowanym przez partnerów z Polski i Francji oraz wspieranym przez polskie Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz francuskie Ministerstwo Szkolnictwa Wyższego i Badań, a także Ministerstwo Spraw Zagranicznych.

Projekt „Pragmaty w opisie porównawczym: od struktur językowych do leksykonu” zakłada współpracę lingwistów z trzech ośro-

ków badawczych: Instytutu Filologii Romańskiej UMCS, Instytutu Języków Romańskich i Translatoryki Uniwersytetu Śląskiego oraz Laboratoire de Linguistique et de Didactique des Langues Etrangères et Maternelles (LIDILEM) Uniwersytetu Grenoble Alpes. Koordynatorami projektu są dr hab. Anna Krzyżanowska, prof. nadzw. (UMCS) oraz prof. Francis Grossmann (Uniwersytet Grenoble Alpes). W pracach będzie również uczestniczyć prof. Wiesław Banyś (UŚ), dr hab. Katarzyna

Kwapisz-Osadnik, prof. UŚ, dr Michał Hrabia (UŚ), dr Izabela Szantyka (IFR UMCS), mgr Monika Bazyl oraz mgr Aneta Filipiuk-Kusz (studentki trzeciego roku Neofilologicznych Studiów Doktoranckich). LIDILEM, który jest znaczącym ośrodkiem badań z zakresu semantyki, leksykologii i językoznawstwa korpusowego, reprezentują prof. Agnès Tutin, prof. Iva Novakova, dr hab. Lidia Miladi oraz doktorantka Najwa Gharbi.

Zaplanowane działania wpisują się w nurt badań szeroko pojętej

frazeologii, w szczególności pod kątem porównawczym. Mają one na celu uzupełnienie istniejącego już opisu złożonych jednostek leksykalnych – kolokacji i sfrazeologizowanych formuł konwersacyjnych – o aspekt pragmatyczny (funkcjonalny), co w efekcie stworzy podstawy lepszej oraz skuteczniejszej komunikacji społecznej i międzykulturowej.

Anna Krzyżanowska

Sukces Wydziału Politologii

Wydział Politologii wraz z Centrum Dokumentacji Europejskiej otrzymał dofinansowanie na projekt dotyczący realizacji europejskich debat oksfordzkich w województwie lubelskim.

Projekt finansowany przez Przedstawicielstwo Komisji Europejskiej w Polsce (na podstawie zamówienia 309/2017/SL2.767682) wpisuje się w III edycję projektu Team Europe & the Art of Debate. Jego celem jest zachęcenie młodych Polaków (na poziomie studentów uczelni wyższych) do refleksji i debaty na temat ważnych bieżących kwestii dotyczących Unii Europejskiej.

Realizacja europejskich debat oksfordzkich odbędzie się na Wydziale Politologii UMCS w pierwszym półroczu 2018 r. Koordynatorem projektu jest dr Katarzyna Stachurska-Szcześniak, adiunkt w Zakładzie Stosunków Międzynarodowych, opiekun merytoryczny CDE UMCS, ekspert Team Europe.

Nagroda dla dr Barbary Niścior

Dr Barbara Niścior, adiunkt z Zakładu Edukacji Artystycznej Instytutu Sztuk Pięknych została laureatką II nagrody na 8th Lessedra International Painting & Mixed Media Competition w So-

fii w Bułgarii. Na wystawę zakwalifikowano 181 artystów z 38 krajów. Wernisaż miał miejsce 13 grudnia 2017 r. w Lessedra Gallery. Wystawę można było oglądać do końca lutego 2018 r.

Podatkowi Liderzy z seminarium Katedry Prawa Finansowego

W dwóch pierwszych edycjach konkursu „Podatkowi Liderzy”, organizowanego przez Ministerstwo Finansów, laureatami zostali seminarzyści Katedry Prawa Finansowego. Marcin Zakrzewski i Małgorzata Smreczak, studenci kierunku prawo na Wydziale Prawa i Administracji zgłaszali swoje wizje podatków przyszłości.

Celem pracy M. Zakrzewskiego, seminarzysty prof. dr. hab. Antoniego Hanusza, była identyfikacja metod przeciwdziałania unikaniu opodatkowania i ich możliwości wprowadzenia do polskiego porządku prawnego. Praca konkursowa zawierała analizę polskich przepisów prawnych, a także regulacji wprowadzonych w innych państwach o zbliżonym porządku prawnym, w szczególności w Republice Federalnej Niemiec. Szczególna uwaga została poświęcona mechanizmom płatności podzie-

lonej (ang. *split payment*) oraz odwróconego obciążenia (ang. *reverse charge*).

Z kolei M. Smreczak, seminarzystka dr. hab. Andrzeja Niezgody, w pracy konkursowej podjęła problem przestępczości gospodarczej. Wskazała na możliwość walki z przestępczością gospodarczą poprzez zastosowanie tzw. *data science*, która jest nową, interdyscyplinarną nauką. Analiza danych pozwala na przeciwdziałanie przestępstwom gospodarczym, co pokazują wyniki wybranych państw stosujących tę metodę w uszczelnianiu systemu podatkowego.

Laureaci odbędą płatny staż w Ministerstwie Finansów oraz wezmą udział w grupie roboczej, która zajmuje się tworzeniem nowych rozwiązań podatkowych oraz dostosowaniem prawa do rozwoju techniki i szybko zmieniających się technologii.

Paweł Szcześniak

NA WYDZIAŁACH

Wydział Biologii i Biotechnologii

Habilitacje

Rada Wydziału Biologii i Biotechnologii na posiedzeniu 24 stycznia podjęła uchwałę o nadaniu stopnia doktora habilitowanego nauk biologicznych w dyscyplinie biologia dr Ewie Janik, zatrudnionej na stanowisku adiunkta w Zakładzie Biologii Komórki. Dr E. Janik jako osiągnięciem naukowe stanowiące podstawę postępowania habilitacyjnego zgłosiła wyniki badań opublikowane w pięciu oryginalnych pracach naukowych pod wspólnym tytułem: *Organizacja molekularna kompleksu białkowo-barwnikowego LHCII w warunkach zmiennego oświetlenia*. Uchwałę popierającą wniosek o nadanie stopnia doktora habilitowanego dr E. Janik przedłożyła Komisja Habilitacyjna w składzie: przewodnicząca prof. Wiesława Jaroszukiewicz (UAM w Poznaniu), sekretarz dr hab. Bożena Pawlikowska-Pawłęga (UMCS), recenzenci: prof. Alina Dudkowiak (Politechnika Poznańska), prof. Jerzy Kruk (UJ), prof. Agnieszka Mostowska (UW), członkowie: dr hab. Małgorzata Posmyk (UŁ), dr hab. Roman Paduch (UMCS).

Rada Wydziału Biologii i Biotechnologii na posiedzeniu 28 lutego podjęła uchwałę o nadaniu stopnia doktora habilitowanego nauk biologicznych w dyscyplinie biotechnologia dr Annie Lewińskiej, zatrudnionej na Wydziale Biotechnologii Uniwersytetu Rzeszowskiego. Dr A. Lewińska jako osiągnięciem naukowe sta-

nowiące podstawę postępowania habilitacyjnego zgłosiła wyniki badań opublikowane w siedmiu oryginalnych pracach naukowych pod wspólnym tytułem: *Molekularne mechanizmy odpowiedzi komórek nowotworowych na naturalne substancje pochodzenia roślinnego o charakterze nutraceutyków – ocena potencjalnego zastosowania w terapii przeciwnowotworowej*. Uchwałę popierającą wniosek o nadanie stopnia doktora habilitowanego dr A. Lewińskiej przedłożyła Komisja Habilitacyjna w składzie: przewodnicząca prof. dr hab. Zofia Szwejkowska-Kulińska, sekretarz dr hab. Joanna Jakubowicz-Gil, recenzenci: prof. dr hab. Iwona Fijałkowska, dr hab. Anna Herman-Antosiewicz, dr hab. Roman Paduch, prof. nadzw., członkowie: prof. dr hab. Danuta Antosiewicz, dr hab. Janusz Kocki.

Wystąpienia

9 stycznia w ramach posiedzenia Lubelskiego Oddziału PTB prof. dr hab. Łukasz Komsta (Uniwersytet Medyczny w Lublinie) wygłosił referat pt. „Rośliny w wielowymiarowych przestrzeniach, czyli przemysł o analizie danych w botanice”.

23 stycznia w ramach posiedzenia Lubelskiego Oddziału PTB dr inż. Anna Kiełtyka-Dadasiewicz (Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie) wygłosiła referat pt. „Mięty nie tylko miętowe”.

25 stycznia w ramach posiedzenia Lubelskiego Oddziału PTB dr hab. Edyta Sierka (Katedra Botaniki i Ochrony Przyrody, Wydział Biologii i Ochrony Środowiska UŚ w Katowicach) wygłosiła referat pt. „Inter-

dyscyplinarność i aplikacja – nowe oblicze nauki i edukacji?”.

Wydział Chemii

Habilitacje

Rada Wydziału Chemii na posiedzeniu 22 stycznia podjęła uchwałę o nadaniu stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk chemicznych w dyscyplinie chemia dr Magdalenie Makarskiej-Białokoz. Dr M. Makarska-Białokoz przedłożyła w postępowaniu habilitacyjnym jako istotne osiągnięcie naukowe cykl ośmiu oryginalnych prac naukowych pt. *Analiza spektroskopowa niekowalencyjnych oddziaływań układów makrocyclicznych (związków porfiryńowych i białek) z substancjami biologicznie aktywnymi*. Recenzenci: prof. dr hab. Dorota Grycko (Instytut Chemii Organicznej PAN w Warszawie), prof. dr hab. Stefan Lis (UAM w Poznaniu), dr hab. Tomasz Gośliński, prof. nadzw. (Uniwersytet Medyczny im. K. Marcinkowskiego w Poznaniu).

Rada Wydziału Chemii na posiedzeniu 26 lutego podjęła uchwałę o nadaniu stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk chemicznych w dyscyplinie chemia dr Agacie Bartyzel, adiunktowi z Zakładu Chemii Ogólnej i Koordynacyjnej. Dr A. Bartyzel przedłożyła w postępowaniu habilitacyjnym jako istotne osiągnięcie naukowe cykl dziesięciu oryginalnych prac naukowych pt. *Wielofunkcyjne ligandy N,O-donorowe oraz badanie ich zdolności kompleksowania jonów metali bloku d*. Recenzenci: prof. dr hab. Julia

Jezierska (Uniwersytet Wrocławski), prof. dr hab. inż. Lech Chmurzyński (Uniwersytet Gdański), prof. dr hab. Włodzimierz Lewandowski (Politechnika Białostocka).

Doktoraty

9 lutego odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr Agnieszki Adamczuk. Temat: „Zastosowanie sorbentów i jonitów selektywnych w procesie usuwania jonów Cr(VI), As(V), Cu(II) oraz Zn(II)”. Promotor: prof. dr hab. Ryszard Dobrowolski. Recenzenci: dr hab. Barbara Kubica, prof. nadzw. (AGH), prof. dr hab. Andrzej Olszanowski (Politechnika Poznańska).

Wyjazdy

Dr Małgorzata Zienkiewicz-Strzałka (Zakład Fizykochemii Powierzchni Ciała Stałego) w dn. 28 stycznia – 11 lutego prowadziła badania naukowe w ramach projektu naukowego MINIATURA 1 (nr 2017/01/X/ST5/00229) w Chuiko Institute of Surface Chemistry, National Academy of Science of Ukraine, Ukraina.

Dr Magdalena Błachnio (Zakład Fizykochemii Powierzchni Ciała Stałego) w dn. 28 stycznia – 27 lutego prowadziła badania naukowe w ramach projektu naukowego MINIATURA 1 (nr 2017/01/X/ST5/01369) w Chuiko Institute of Surface Chemistry, National Academy of Science of Ukraine, Ukraina.

Dr Marta Grochowicz (Zakład Chemii Polimerów) w dn. 31 stycznia – 3 lutego uczestniczyła w spotkaniu akcji COST CA 16217 (MC Meeting & Internal Scientific Workshop-ENIUS), CUF Porto Hospital Auditorium, Porto, Portugalia.

Wydział Ekonomiczny

Doktoraty

15 lutego odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr Olgi

Szołno. Tytuł: „System budżetowania zadaniowego w jednostkach samorządu terytorialnego”. Promotor: dr hab. Henryk Ronek, prof. nadzw., promotor pomocniczy: dr Agnieszka Nózka. Recenzenci: prof. dr hab. Halina Buk (Wydział Finansów i Ubezpieczeń, Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach) i dr hab. Marta Nowak, prof. nadzw. (Wydział Zarządzania, Informatyki i Finansów, Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu).

Wydział Filozofii i Socjologii

Habilitacje

Rada Wydziału Filozofii i Socjologii na posiedzeniu 24 stycznia podjęła uchwałę o nadaniu stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki o poznaniu i komunikacji społecznej dr Anicie Pacholik-Żuromskiej. Uchwałę popierającą wnioszek o nadanie stopnia doktora habilitowanego dr A. Pacholik-Żuromskiej przedłożyła Komisja Habilitacyjna w składzie: przewodniczący prof. dr hab. Tadeusz Szubka, sekretarz dr hab. Marcin Wolski, recenzenci: ks. prof. dr hab. Jan Krokos, prof. dr hab. Jacek Jadacki, prof. dr hab. Marek Hetmański, członkowie: prof. dr hab. Piotr Gutowski, dr hab. Andrzej Łukasik, prof. nadzw.

Wydział Humanistyczny

Habilitacje

7 lutego dr hab. Małgorzata Posturzyńska-Bosko (Instytut Filologii Romańskiej) uzyskała tytuł doktora habilitowanego w zakresie językoznawstwa. Osiągnięcie naukowe: *La dynamique du système des pronoms personnels en moyen français: exemple des textes de Christine de Pisan*. Recenzenci: dr hab. Piotr Tylus

(UJ), dr hab. Alicja Kacprzak (UŁ), prof. dr hab. Teresa Giermak-Zielińska (UW).

7 lutego dr Alicja Koziej (Instytut Filologii Romańskiej) uzyskała tytuł doktora habilitowanego w zakresie literaturoznawstwa. Osiągnięcie naukowe: *Relations ekphrastiques dans la poésie contemporaine: André du Bouchet et Jacques Dupin*. Recenzenci: dr hab. Tomasz Swoboda (UG), dr hab. Judyta Zbierska-Mościcka (UW), dr hab. Witold Wołowski (KUL).

Doktoraty

24 stycznia odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej mgr Sebastian Wasiuty. Temat: „Przystawie jako tekst minimalny”. Promotor: prof. dr hab. Jerzy Bartmiński (UMCS). Recenzenci: dr hab. Maciej Eder (PAN w Krakowie), prof. dr hab. Anna Pajdzińska (UMCS).

26 stycznia odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej mgr Małgorzaty Urszuli Waryszak. Temat: „Prozodia emocjonalna w wypowiedziach dorosłych, pełnosprawnych Polaków. Analiza akustyczna i audytywna”. Promotor: dr hab. Zdzisław Marek Kurkowski (UMCS). Recenzenci: dr hab. Anita Lorenc (UW), prof. dr hab. Stanisław Grabias (UPH w Siedlcach).

31 stycznia odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej mgr Marcina Jerzego Kowalskiego. Temat: „Uposażenie parafii w rzymskokatolickiej diecezji przemyskiej w XVIII wieku”. Promotor: dr hab. Dariusz Kupisz, prof. nadzw. (UMCS). Recenzenci: dr hab. Dariusz Głównka, prof. nadzw. (PAN w Warszawie), dr hab. Wiesław Bondyra (UMCS).

Konferencje

10 stycznia dr Marta Komsta (Instytut Anglistyki) wygłosiła wykład pt. „Pictures of the life to come: the afterlife in 19th-century utopias” na Uniwersytecie Gdańskim.

W dn. 12–13 stycznia w Lubelskim Urzędzie Wojewódzkim odbyła się konferencja „Kultura ludowa Lubelszczyzny – stan, wartości, perspektywy”, połączona z „Ogólnopolskim przeglądem kolędniczym”. Referaty wygłosili pracownicy Wydziału Humanistycznego: prof. dr hab. Ryszard Szczygieł – „Lubelszczyzna jako region historyczny”, dr hab. Stanisława Niebrzegowska-Bartmińska, prof. nadzw. – „Solidarność z życiem jako zasada nadrzędna etosu chłopskiego”, prof. dr hab. Halina Pelc – „Gwara jako wartość w przestrzeni regionalnej”, prof. dr hab. Jerzy Bartmiński – „Tradycyjne pieśni ludowe Lubelszczyzny”, dr hab. Marta Wójcicka, prof. nadzw. – „Proza ludowa Lubelszczyzny”, prof. dr hab. Jan Adamowski – „Tradycyjne obrzędy i rytuały doroczne Lubelszczyzny – charakterystyka typologiczna”, prof. dr hab. Feliks Czyżewski – „Wschodnie pogranicze kulturowe”, dr Agnieszka Kościuk-Jarosz – „Świętowanie w mieście Lublinie – tradycja i współczesność”, dr Mariola Tymochowicz – „Tradycyjne pożywienie na Lubelszczyźnie”, dr hab. Katarzyna Smyk – „Kultura tradycyjna w strategii rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014–2010 (z perspektywą do 2030 roku)”. ●

24 stycznia prof. dr hab. Małgorzata Karwatowska (Instytut Filologii Polskiej) wygłosiła wykład pt. „Asymetrie rodzajowo-płciowe w polszczyźnie” w ramach cyklu Wykładów Mistrzowskich dla słuchaczy Filologicznych Studiów Doktoranckich Uniwersytetu Gdańskiego. ●

Publikacje

29 stycznia w Instytucie Archeologii odbyła się promocja publikacji *Wielokulturowe stanowisko 3 w Czerniczyne w świetle badań archeologicznych w latach 1981–1985*, którą przygotowano w ramach realizacji projektu pn. „Wielokulturowe cmentarzysko w Czerniczyne – nieznane źródło wiedzy o epoce brązu i wczesnym średniowieczu”, dofinansowanego przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Naro-

dowego w ramach programu Dziedzictwo kulturowe – Ochrona zabytków archeologicznych. Książka zredagowana przez Annę Hychałą (Muzeum im. ks. Stanisława Staszica w Hrubieszowie) zawiera dokumentację i prezentację materiału zabytkowego (wraz z analizą, także archeozoologiczną i antropologiczną), uzyskanego w czasie pięciu sezonów badawczych przeprowadzonych w Czerniczyne (gm. Hrubieszów) przez ówczesną Katedrę Archeologii UMCS, jej pracowników i studentów. ●

Podsumowanie roku Josepha Conrada

W 2017 r. – roku Josepha Conrada ustanowionym przez władze naszego kraju pracownicy i doktoranci Zakładu Studiów Conradoznawczych w Instytucie Anglistyki wygłosili następujące referaty naukowe na konferencjach i naukowe wykłady otwarte:

1. referaty naukowe wygłoszone na międzynarodowych konferencjach naukowych: za granicą:

- Konferencja „Transnational Conrad: Between Texts and Theory”, University of Limoges (Francja), 21–22.09.2017. Organizatorzy: Societe Conradianne Francaise oraz English Department i Espaces Humaines et Interactions Culturelles University of Limoges. Prof. dr hab. Wiesław Krajka: „Conradian ‘Chambers of Echoes’: ‘To-morrow,’ One Day More and Tadeusz Baird’s Jutro” oraz przewodniczenie panelowi referatów i członkostwo w Komitecie Honorowym;
- Konferencja „Conradian Cross-currents. Creativity and Critique”, Fordham University, New York City, 1–4.06.2017. Organizatorzy: Joseph Conrad Society of America, Konsulat Generalny RP w New York City, Fundacja Kościuszkowska i Fordham University. Prof. dr hab. Wiesław Krajka: „The dramatic in Conrad’s ‘To-morrow,’ One Day More and Tadeusz Baird’s Jutro”;
- Konferencja „Joseph Conrad under Eastern Eyes”, 28.11.2017. Organiza-

tor: Ruhr Universität Bochum. Lotman Institut für Russische Kultur. Seminar für Slavistik. Prof. dr hab. Wiesław Krajka: „Major Instances of Polishness in Conrad’s Literary Works 1894–1914”. w Polsce:

- Konferencja „Joseph Conrad. Konteksty, spotkania i nawiązania międzykulturowe”, 23–24.10.2017. Organizatorzy: Uniwersytet Gdański (Wydział Filologiczny) i Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. Josepha Conrada-Korzeniowskiego w Gdańsku. Prof. dr hab. Wiesław Krajka: „Strategie badania i promocji polskości Josepha Conrada w XXI wieku” (wykład plenarny) oraz uczestnictwo w trzysobowym otwartym panelu dyskusyjnym nt. polskości Josepha Conrada; dr Monika Majewska: „Księżę Roman: o ‘wilczości’ bohatera Conrada”; mgr Agata Łukasiewicz: „Seryjna morderczyni czy tajemnicza bestia? O siłach nadnaturalnych w utworze Josepha Conrada pt. *Bestia*”; mgr Radosław Panek: „Joseph Conrad’s Influence on Selected Works by Graham Greene”;
 - Konferencja: „Joseph Conrad Twixt Land and Sea”, 17–18.11.2017. Organizatorzy: Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie i Polskie Towarzystwo Conradowskie. Prof. dr hab. Wiesław Krajka: „Conrad’s Marine Initiation in The Mirror of the Sea and A Personal Record” (wykład plenarny) oraz przewodniczenie dwóm panelom; dr Monika Majewska: „Perceptions of Time: Adolf Verloc as a Dostoevskian Condemned Man”.
2. naukowe wykłady otwarte: za granicą:
- Ambasada RP w Kijowie, Biblioteka Polska im. Adama Mickiewicza, 23.04.2017. Prof. dr hab. Wiesław Krajka: „Polskość Josepha Conrada. Wybrane aspekty”;
 - Konsulat Generalny RP w Kolonii (Niemcy), 1.12.2017. Prof. dr hab. Wiesław Krajka: „Josepha Conrada koncepcja odrodzonej Polski i Europy (1918–1920)”;

- Konsulat Generalny RP w Kolonii, 2.12.2017. Prof. dr hab. Wiesław Krajka: Wprowadzenie do projekcji „Smugi cienia” Andrzeja Wajdy wg Josepha Conrada;
- Festiwal Josepha Conrada-Korzeniowskiego w Moskwie, 25.05–1.06.2017. Organizator: Fundacja „Wspieram”. Dr Monika Majewska: „Joseph Conrad o Rosji i Rosjanach” oraz udział w panelu dyskusyjnym „Conrad a nowoczesność” w Polsce;
- XIV Ogólnopolski Tydzień Bibliotek, Lublin, 8–12.05.2017. Organizator: Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Hieronima Łopacińskiego w Lublinie. Dr hab. Katarzyna Sokołowska: „Joseph Conrad Korzeniowski – przygoda z morzem i literaturą”;
- Centrum Kultury i Promocji w Jarosławiu oraz Przemyska Biblioteka Publiczna, 7.12.2017. Organizatorzy: Towarzystwo Literackie im. Adama Mickiewicza w Jarosławiu oraz Biblioteka Publiczna w Przemysku. Mgr Radosław Panek: „Między lądem a morzem. Życie i twórczość Josepha Conrada”.

Wydział Matematyki, Fizyki i Informatyki

Doktoraty

8 stycznia odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr Agaty Podsiadły-Paszkowskiej pt. „Funkcjonalizowany silicen z pierwszych zasad”. Promotor: dr hab. Mariusz Krawiec, prof. nadzw. (Instytut Fizyki). Recenzenci: dr hab. Robert Kucharczyk (Wydział Fizyki i Astronomii Uniwersytetu Wrocławskiego) i dr hab. Adam Rycerz (Wydział Fizyki, Astronomii i Informatyki Stosowanej UJ). 22 stycznia Rada Wydziału nadała mgr A. Podsiadły-Paszkowskiej stopień doktora w dziedzinie nauk fizycznych w dyscyplinie fizyka. Dr A. Podsiadły-Paszkowska ukończyła Studia Doktoranckie Fizyki na Wydziale Matematyki, Fizyki i Informatyki UMCS.

Wydział Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej

Habilitacje

24 stycznia Rada Wydziału Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej nadała tytuł doktora habilitowanego w dziedzinie geografii dr. Pawłowi Cebrykowi (Zakład Kartografii i Geomatyki) na podstawie pozytywnego zakończenia postępowania habilitacyjnego, którego głównym osiągnięciem naukowym była monografia pt. *Generalizacja map statystycznych*.

24 stycznia Rada Wydziału Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej nadała tytuł doktora habilitowanego w dziedzinie geografii dr. Wioletcie Kałamuckiej (Zakład Planowania i Polityki Przestrzennej) na podstawie pozytywnego zakończenia postępowania habilitacyjnego, którego głównym osiągnięciem naukowym była monografia pt. *Jakość życia i zabezpieczenie egzystencji z perspektywy geograficznej*.

Wyjazdy

Dr Andrzej Tucki (Zakład Geografii Regionalnej i Turyzmu) w dn. 8–12 stycznia przebywał na Wydziale Nauk Przyrodniczych i Społecznych w Vechta University w Niemczech w celu realizacji zajęć dydaktycznych w ramach programu Erasmus+. Poprowadził warsztaty pt. „Potential for tourism development in rural areas. How to measure up?” oraz „Development of rural tourism product in Poland. Selected case studies”. Pobyt w Niemczech i spotkanie z władzami Wydziału Natural and Social Sciences (prof. dr. Peter Nitschke oraz apl. prof. dr. Karl Martin Born) służyły także omówieniu możliwości współpracy naukowej pomiędzy naszymi uczelniami w zakresie rozwoju regionalnego oraz wymiany kadry i studentów. Na kwiecień 2018 r. planowana jest rewizyta prof. Kima Schumachera na Wydziale Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej i spotkanie ze studentami na kierunkach: geografia oraz gospodarka przestrzenna.

100-lecie Polskiego Towarzystwa Geograficznego

27 stycznia 1918 r. powstało w Warszawie Polskie Towarzystwo Geograficzne. W uznaniu zasług Towarzystwa w zakresie rozwoju nauk geograficznych oraz działalności na rzecz Państwa Polskiego zarówno po odzyskaniu niepodległości (zwłaszcza przy wytyczaniu granic, jak i ujednolicaniu nazewnictwa) oraz w okresie po II wojnie światowej, Sejm RP podjął 26 stycznia 2018 r. uchwałę w sprawie uczczenia 100-lecia PTG. Z kolei dzień później odbyło się uroczyste, nadzwyczajne posiedzenie Zarządu Głównego PTG, połączone z okolicznościową sesją naukową, które stało się okazją do wręczenia Medali Pamiątkowych PTG dla zasłużonych instytucji i osób.

Instytucjonalne Medale Pamiątkowe PTG otrzymały: Wydział Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej UMCS oraz Wydawnictwo Kartograficzne KARTPOL z Lublina (sponsor Olimpiad Geograficznych), a także obecni i emerytowani pracownicy Wydziału – członkowie Oddziału Lubelskiego PTG (który w 2015 r. obchodził swojej 70-lecie): Anna Bilik, Radosław Dobrowolski, Marian Harasimiuk, Krzysztof Kałamucki, Elżbieta Kardaszewska, Zdzisław Michalczyk, Andrzej Miszczuk, Marek Nowosad, Kazimierz Pękala, Jan Rodzik, Monika Wesołowska i Krzysztof Wojciechowski. Unikatowe Medale PTG dla szczególnie zasłużonych członków Towarzystwa odebrali Zdzisław Michalczyk i Jan Rodzik.

Wydział Pedagogiki i Psychologii

Doktoraty

16 stycznia odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej mgr Agnieszki Wilczyńskiej. Tytuł: „Psychospołeczne uwarunkowania doświadczania choroby oraz oceny jakości własnego życia przez pacjentów ze stwardnieniem rozsianym”. Recenzenci: prof. dr hab. Marta Bogdanowicz, dr hab. Józefa Bałachowicz, prof. nadzw.

Promotor: dr hab. Aneta Borkowska, prof. nadzw.

26 stycznia odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej mgr Anny Karaśńskiej-Świder. Tytuł: „Aniela Szycówna (1869–1921) – uczona z przełomu wieku i na styku dyscyplin. Studium twórczości psychopedagogicznej”. Recenzenci: prof. dr hab. Kazimierz Szmyd, dr hab. Joanna Majchrzyk-Mikuła, prof. nadzw. Promotor: dr hab. Cezary Domański, prof. nadzw., promotor pomocniczy: dr Renata Bednarz-Grzybek.

Zajęcia

W ramach akredytowanych zajęć „Statystyka w psychologii” (program ARIADNA realizowany przez Predictive Solutions, dawniej SPSS Polska), prowadzonych na Wydziale Pedagogiki i Psychologii przez dr. Wojciecha Błaszczaka, 18 studentów psychologii otrzymało certyfikaty SPSS Technology Junior Expert. Czterech studentów (Jagoda Marszałek, Magdalena Wujec, Nikola Kukla, Paweł Olech) zdało zewnętrzny egzamin i uzyskało Certyfikaty SPSS Technology Expert, tym samym zajęcia „Statystyka w psychologii” (studia stacjonarne) otrzymały akredytację na kolejny rok. Uroczyste wręczenie certyfikatów odbyło się 17 stycznia podczas posiedzenia Rady Wydziału Pedagogiki i Psychologii.

23 stycznia odbyły się warsztaty pt. „Komunikacja ze studentem w sytuacji trudnej” w Instytucie Psychologii, realizowane w ramach Projektu Dobre Życie UMCS przy współpracy z Zespołem do spraw Osób Niepełnosprawnych UMCS. Warsztaty miały na celu profilaktykę oraz promocję zdrowia psychicznego.

Wydział
Politologii

Habilitacje

19 stycznia Rada Wydziału Politologii na podstawie wniosku Komii

sji Habilitacyjnej w składzie: przewodniczący prof. dr hab. Konstanty Wojtaszczyk, sekretarz dr hab. Krystyna Leszczyńska, recenzenci: prof. dr hab. Alicja Stępień-Kuczyńska, prof. dr hab. Mieczysław Stolarczyk, prof. dr hab. Walenty Baluk, członkowie: prof. dr hab. Ewa Stasiak-Jazukiewicz, prof. dr hab. Marek Pietraś, podjęła uchwałę o nadaniu dr. Bogdanowi Borowikowi z Zakładu Dziennikarstwa stopnia doktora habilitowanego nauk społecznych w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki o polityce. Temat osiągnięcia naukowego: *Związek Radziecki na łamach czasopisma „Arka” (1983–1996)*.

19 stycznia Rada Wydziału Politologii na podstawie wniosku Komisji Habilitacyjnej w składzie: przewodniczący dr hab. Józef Tymanowski, sekretarz dr hab. Piotr Tosiek, recenzenci: prof. dr hab. Mirosław Sułek, prof. dr hab. Teresa Łoś-Nowak, dr hab. Beata Surmacz, członkowie: dr hab. Anna Pacześniak, prof. dr hab. Walenty Baluk, podjęła uchwałę o nadaniu dr Beacie Piskorskiej stopnia doktora habilitowanego nauk społecznych w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki o polityce. Temat osiągnięcia naukowego: *Soft power w polityce Unii Europejskiej wobec państw Partnerstwa Wschodniego*.

19 stycznia Rada Wydziału Politologii na podstawie wniosku Komisji Habilitacyjnej w składzie: przewodniczący prof. dr hab. Andrzej Antoszewski, sekretarz dr hab. Piotr Tusiński, recenzenci: dr hab. Alfred Lutrzykowski, prof. dr hab. Ludwik Habuda, prof. dr hab. Andrzej Jaeschke, członkowie: dr hab. Jacek Wojnicki, prof. dr hab. Andrzej Piasecki, podjęła uchwałę o nadaniu dr Agnieszce Lipskiej-Sondeckiej stopnia doktora habilitowanego nauk społecznych w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki o polityce. Temat osiągnięcia naukowego: *Transformacja administracji publicznej w Polsce. Od upadku realnego socja-*

lizmu do członkostwa w Unii Europejskiej.

Doktoraty

12 stycznia odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr Magdaleny Michno pt. „Działalność organizacji pozarządowych w Turcji na rzecz praw kobiet”. Promotor: prof. dr hab. Grzegorz Janusz (UMCS). Recenzenci: dr hab. Anita Adamczyk, prof. nadzw. (UAM), dr hab. Sławomir Łodziński, prof. nadzw. (UW).

Wyjazdy

Prof. dr hab. Iwona Hofman uczestniczyła w prestiżowej konferencji, zorganizowanej przez Centre de Civilisation Polonaise Sorbonne Université i Centre of Migration Research Uniwersytetu Warszawskiego, która odbyła się w dn. 27–28 lutego pod hasłem „Diaspora polska we Francji 1918–2018. Stan badań i nowe kierunki”. Prof. I. Hofman wygłosiła referat pt. „«Kultura» paryska jako ośrodek myśli politycznej”. W konferencji brało udział ponad 30 badaczy problemu, głównie z ośrodków akademickich Francji, ale także Niemiec, Czech i Finlandii. Przykładowe panele miały tytuły: „Narodowość i obywatelstwo”, „Od jednostki do polityki. Procesy instytucjonalizacji”, „Ślady polskiej obecności”.

Wystąpienia

Dr hab. Krystyna Leszczyńska, na zaproszenie Zarządu Towarzystwa Przyjaciół Janowca (TPJ) nad Wisłą oraz Wójta Gminy Janowiec i Gminnego Ośrodka Kultury w Janowcu, wygłosiła wykład „Samorząd terytorialny w Polsce: geneza i zasady działania samorządu terytorialnego po 1989 roku” w Gminnym Ośrodku Kultury w Janowcu w ramach XX. Zimowych Spotkań Janowieckich pt. „Samorządny Janowiec”. W spotkaniu uczestniczyli: mieszkańcy gminy, w tym wójt mgr Jan Gędek, radni, pracownicy urzędu gminy oraz członkowie TPJ z wiceprezesem dr. hab. inż. Andrzejem Szymankiem na czele.

Warsztaty z reż. Nataszą Ziółkowską-Kurczuk w „Norwidzie”

W II LO im. C.K. Norwida w Krasnymstawie zostały zorganizowane warsztaty w celu popularyzowania Filmoteki Szkolnej, edukacji filmowej oraz przygotowania uczniów do udziału w XVI Powiatowym Konkursie Filmowym „Inspiracje Filmoteką Szkolną” i innych szkolnych projektach filmowych. W zajęciach wzięli udział nauczyciele i uczniowie ze szkół krasnostawskich: ze Szkoły Podstawowej nr 1, Szkoły Podstawowej nr 4, II LO oraz ze Szkoły Podstawowej w Małochwieju Dużym, a także absolwent II LO, obecnie student Politechniki Wrocławskiej – w sumie 40 osób.

Na początku spotkania prof. Natasza Ziółkowska-Kurczuk przypomniała podstawowe pojęcia z zakresu języka filmu (kadr, ujęcie, plany filmowe, ruchy kamery) oraz omówiła funkcje tych środków. Uczestnicy warsztatów pracowali nad filmikiem *Western* zrealizowanym na podstawie scenariusza prof. N. Ziółkowskiej-Kurczuk, w którym występuje postać „sprawiedliwego” rewolwerowca (Bezimiennego), granego w filmach przez Clintę Eastwooda. Uczniowie w grupach opracowali scenopisy i storyboards. Następnie wspólnie wybrano aktorów, którzy wcieliili się w role filmowych bohaterów. Uczestnicy warsztatów podzielili się funkcjami i pracowali pod kierunkiem pani profesor, wykorzystując rekwizyty przygotowane przez uczestników zajęć MDKF „Iluzjon”. Do zakończenia projektu pozostał jeszcze etap postprodukcji, czyli montaż „surówki”. Wkrótce będzie można zobaczyć *Western* – efekt pracy młodych filmowców.

Zdjęcia: Ewa Magdziarz, Wiktor Król. Kamera: Aleksandra Węclawek, Marcin Rudzki. Tekst: Ewa Magdziarz. Opiekun: MDKF „Iluzjon”, lider Filmoteki Szkolnej. ●

Olimpiada Wiedzy o Polsce i Świecie Współczesnym

Olimpiada Wiedzy o Polsce i Świecie Współczesnym jest polską olim-

piadą przedmiotową organizowaną od 1960 r., adresowaną głównie do uczniów szkół ponadgimnazjalnych. Zasadniczym celem zawodów jest rozbudzenie zainteresowania życiem społeczno-politycznym kraju i świata. Uczestnicy Olimpiady powinni orientować się we współczesnych procesach i zjawiskach społeczno-politycznych, mieć opanowaną wiedzę przewidzianą w podstawie programowej z zakresu przedmiotów merytorycznie związanych z tematyką zawodów (wiedza o społeczeństwie, historia najnowsza itp.) oraz wiadomości określone programem Olimpiady. Tematyka zawodów jest szersza niż program wymienionych przedmiotów szkolnych i zakłada, że uczestnicy wykażą się nie tylko umiejętnością samodzielnego przyswajania wiedzy wykraczającej poza podstawę programową, ale także zdolnością do indywidualnego dokonywania analiz na podstawie posiadanych wiadomości.

Organizatorem zawodów jest Komitet Główny Olimpiady Wiedzy o Polsce i Świecie Współczesnym z siedzibą w Instytucie Europeistyki Wydziału Dziennikarstwa i Nauk Politycznych UW. Współorganizatorem w okręgu lubelskim jest Wydział Politologii UMCS, funkcję Sekretarza Okręgowego od 2010 r. pełni dr Joanna Sanecka-Tyczyńska. Olimpiada jest objęta honorowym patronatem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.

20 stycznia na Wydziale Politologii zostały zorganizowane zawody okręgowe 59. Olimpiady Wiedzy o Polsce i Świecie Współczesnym. Temat tegorocznego konkursu brzmiał: „Demokracja – istota, idee, cele i ich realizacja”. W eliminacjach okręgowych wzięło udział 41 uczestników, reprezentujących 18 szkół ponadgimnazjalnych z Lubelszczyzny. Zawody okręgowe składały się z dwóch etapów: pisemnego i ustnego. W Komisji Okręgowej oceniającej uczniów zasiadały: dr Joanna Sanecka-Tyczyńska, dr Eleonora Kirwel oraz dr Ewelina Podgajna. Po-

mocą organizacyjną służyła mgr Wioleta Sobiech.

W zawodach centralnych (III stopnia) w Warszawie w dn. 17–18 marca nasz region będzie reprezentowało pięciu uczniów, którzy uzyskali najlepsze wyniki w zawodach okręgowych: Paweł Bącał (III LO im. Unii Lubelskiej w Lublinie), Katarzyna Łukijaniuk, (I LO im. J.I. Kraszewskiego w Białej Podlaskiej), Łukasz Kopeć (IV LO im. Jana Pawła II w Łukowie), Ernest Multan (III LO im. Unii Lubelskiej w Lublinie) i Jakub Dębicki (Prywatne LO im. Królowej Jadwigi w Lublinie).

Uczniom serdecznie gratulujemy i życzymy sukcesów w zawodach centralnych. ●

Doktoraty

11 stycznia odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr Joanny Knapińskiej. Temat: „Udział Rady Ministrów i Prezesa Rady Ministrów w postępowaniach przed Trybunałem Konstytucyjnym”. Promotor: dr hab. Wojciech Orłowski, prof. nadzw. (UMCS). Recenzenci: dr hab. Wojciech Brzozowski (UW), dr hab. Marcin Wiącek (UW). ●

9 lutego odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr Aleksandry Żaby. Temat: „Wiedza o prawie a kapitał społeczny”. Promotor: dr hab. Małgorzata Stefaniuk, prof. nadzw. (UMCS). Recenzenci: dr hab. Anna Kalisz, prof. nadzw. (Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie), dr hab. Maciej Marszał, prof. nadzw. (UWr). ●

Wyróżnienia

Dr hab. Arkadiusz Bereza, prof. nadzw., kierownik Katedry Teorii Organizacji i Kierownictwa został uhonorowany jubileuszowym medalem pamiątkowym wybitym przez Mennicę Polską z okazji 110. Rocznicy powstania Wojewódzkiej Biblio-

●

●

em

•

Po

●

●

●

Odnowienie doktoratu prof. Marii Poźniak- -Niedzielskiej

Laudacja na cześć Profesor Marii Poźniak-Niedzielskiej

W dniu 23 października 2017 r. miała miejsce uroczystość odnowienia po 50 latach doktoratu prof. dr hab. Marii Poźniak-Niedzielskiej. Prezentujemy poniżej laudację na cześć Pani Profesor wygłoszoną przez prof. zw. dr. hab. Andrzeja Kidybę oraz wystąpienie Jubilatki.

• Prof. Andrzej Kidyba, autor laudacji

na ss. urszulanek i Liceum Ogólnokształcące im. Unii Lubelskiej. Po uzyskaniu w roku 1954 świadectwa dojrzałości, rozpoczęła studia na Wydziale Prawa Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, pobierając od drugiego roku studiów stypendium naukowe, przyznawane za wyróżniające się wyniki studiów. W tym czasie była członkiem Rady Okręgowej Zrzeszenia Studentów Polskich w Lublinie. W roku 1958 uzyskała stopień magistra i w tym samym roku została zatrudniona na Wydziale Prawa UMCS, zajmując kolejno stanowiska: asystenta, starszego asystenta, adiunkta, docenta i profesora w Katedrze Prawa Gospodarczego i Handlowego (poprzednio: Zakładu Prawa Gospodarczego i Handlowego, i Prawa Obrotu Uspołecznionego).

W czerwcu 1967 r. obroniła pracę doktorską pt. „Problematyka cywilnoprawna autorstwa dzieła kinematograficznego”. Promotorem przewodu doktorskiego był prof. dr Stefan Buczkowski. Rozprawa doktorska uzyskała II nagrodę w konkursie „Państwa i Prawa” w roku 1968, a następnie została wydana drukiem przez Wydawnictwo Praw-

nicze jako książka pt. *Autorstwo dzieła kinematograficznego. Studium cywilnoprawne*.

Dość wcześnie – nie bez intelektualnego wpływu jej ówczesnego opiekuna naukowego i promotora prof. dr. S. Buczkowskiego – Maria Poźniak-Niedzielska doszła do przekonania, że dobra intelektualne są w dzisiejszym świecie tak samo przedmiotem gospodarczego obrotu profesjonalnego (handlowego), jak towary ucieleśnione w dobrach materialnych. Cytuję Marię-Poźniak-Niedzielską: „Cyrkulują one szybko, pokonując duże przestrzenie, gdyż myśl ludzka łatwo przekracza granice, a zapotrzebowanie na nią jest wszędzie ogromne; zasoby inwencji ludzkiej, upostaciowione w tzw. niematerialnych dobrach intelektualnych, bądź same w sobie stanowią «towar» (transfer technologii, obrót uprawnieniami do korzystania z dzieł autorskich itp.), bądź towarzyszą towarom «zwykłym», jak np. znaki towarowe, oznaczenia odróżniające, które torują drogę produktom i wytworom materialnym oraz produkującym je przedsiębiorstwom na różnych rynkach. Prawne ramy i prawne podstawy tej cyrkulacji stanowią z reguły stosunki cywilno-prawne, tj. umowy, w których najczęściej jedną ze stron jest osoba fizyczna lub prawna, prowadząca zawodowo i zarobkowo określoną działalność (wydawca, producent filmowy, jed-

nostka naukowo-badawcza, stacja telewizyjna itp.)”.

To właśnie przy pisaniu jej pracy doktorskiej pt. „Problematyka cywilnoprawna autorstwa dzieła kinematograficznego” wszystkie te okoliczności ujawniły się ze szczególną wyrazistością. One to sprawiły, że niemal we wszystkich ustawodawstwach, które proklamowały uroczyste zasadę, że „prawo autorskie służy twórcy, w dziedzinie sztuki filmowej czyni się wyjątek od tej zasady, przyznając producentowi (przedsiębiorstwu) – na podstawie różnych konstrukcji jurydycznych (nabycie pierwotne, cesja *ex lege*, domniemanie cesji, nabycie tylko określonych prerogatyw itp.) – prawo do eksploatacji dzieła filmowego”.

W październiku 1976 r. przedstawiła rozprawę habilitacyjną pt. „Wzory zdobnicze i ich ochrona”. Na tej podstawie, po odbyciu kolokwium habilitacyjnego, uzyskała stopień doktora habilitowanego i została mianowana w 1977 r. na stanowisko docenta. Jej rozprawa habilitacyjna otrzymała odrębną nagrodę ministra szkolnictwa wyższego i techniki w konkursie „Państwa i Prawa” ogłoszonym w roku 1978, a następnie została wydana w postaci książkowej przez Wydawnictwo Prawnicze.

To był szczęśliwy i dobrze dobrany pomost między jej zainteresowaniami prawnymi-autorskimi a dziedziną prawa, określaną jako prawo własności intelektualnej. Właśnie jej praca habilitacyjna poświęcona była, jak wspominałem, ochronie wzorów zdobniczych (obecnie: przemysłowych), które, jak wiadomo, stanowią jedno z dóbr niematerialnych, objętych zbiorczą nazwą „własności intelektualnej”.

Dziedzina własności intelektualnej jest bliższa ekonomii, stosunkom gospodarczym, obejmując zagadnienia ochrony, korzystania z obrotu dobrami niematerialnymi, które bądź jako rozwiązania techniczne (wynalazki, wzory użytkowe) tworzą postęp techniczny, bądź są instrumentami marketingu handlowego (znaki towarowe, oznaczenia graficzne). I w jednym, i w drugim

przypadku punktem odniesienia jest przedsiębiorstwo jako podstawowa forma zorganizowanej działalności produkcyjnej i handlowej, gdyż owe dobra są dla rozwijania działalności gospodarczej w obecnej dobie niezbędne.

Szczególne znaczenie Maria Pożniak-Niedzielska przywiązywała do artykułu *Zbycie przedsiębiorstwa w świetle zmian kodeksu cywilnego* (PiP), który w pewnym sensie stanowił jakby ostatni rozdział jej monografii o *Dobrach niematerialnych przedsiębiorstwa państwowe*. Była zarazem pierwszą wypowiedzią na ten temat w piśmiennictwie prawniczym i tak zwaną książką profesorską.

Zupełnie nowy nurt jej zainteresowań stanowiła też problematyka zwalczania nieuczciwej konkurencji, co znalazło wyraz w pracach w Zespole opracowującym projekt ustawy o z.n.k. oraz dwu artykułach dotyczących problemu niedozwolonego naśladownictwa (jeden dotyczy projektu, drugi – opublikowany za granicą – ustawy). Artykuł 13., dotyczący tej kwestii, znalazł się w ustawie z jej inicjatywy. Jej autorstwa jest też komentarz do ochrony oznaczeń geograficznych (art. 8–9). Problematyką tą zajmowała się już wcześniej w różnych publikacjach, a następnie w opracowanym na zlecenie Biura ds. Integracji Europejskiej referacie poświęconym ochronie oznaczeń geograficznych w prawie europejskim, w świetle ostatnich rozporządzeń Komisji Wspólnot Europejskich (1992).

Ten nowy kierunek jej zainteresowań, który pojawił się w momencie rozpoczęcia prac nad projektem ustawy o z.n.k., zaowocował nie tylko opracowaniami artykułowymi. Kontynuowała również badania w zakresie własności intelektualnej, co znalazło wyraz w artykule poświęconym korelacji między tzw. oznaczeniami odróżniającymi a przedmiotem działalności przedsiębiorstwa, artykule o dopuszczalności użycia nazwiska jako znaku towarowego, a także obszernej opinii prawnej dotyczącej firmy (sprawa spółki E.Wedel), której

duże fragmenty opublikowano na łamach „Rzeczpospolitej”.

Zainteresowania problematyką własności intelektualnej wiodły ją w stronę konfrontacji rozwiązań prawnych z tzw. standardami europejskimi ochrony tej własności, co znalazło wyraz w jej współpracy z Biurem ds. Integracji Europejskiej przy RM.

W czerwcu 1990 r. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej nadał Jej tytuł profesora, na podstawie książki profesorskiej, o której już wspominałem. Z dniem 1 lipca 1990 r. rektor Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej mianował prof. Marię Pożniak-Niedzielską na stanowisko profesora nadzwyczajnego, a w roku 1995 minister edukacji narodowej na stanowisko profesora zwyczajnego.

2. Na Wydziale Prawa i Administracji UMCS prof. Maria Pożniak-Niedzielska pełniła znaczące funkcje organizacyjne: od 1 września 1978 r. do 1 września 2006 r. kierowała Katedrą Prawa Gospodarczego i Handlowego, a od roku 1981 do roku 2002 była dyrektorem Instytutu Prawa Cywilnego.

Pełniła również funkcje organizacyjne w Komisjach Senackich (Komisja Dyscyplinarna, Komisja Wyborcza) oraz Komisjach Wydziałowych. Była także członkiem Senatu UMCS.

W swojej działalności naukowej prof. Maria Pożniak-Niedzielska przywiązywała dużą wagę do współpracy z zagranicą, co było szczególnie uzasadnione w dziedzinie badań naukowych w zakresie prawa własności intelektualnej.

W listopadzie 1971 r. uzyskała trzymiesięczne stypendium rządu francuskiego. W czasie swojego pobytu we Francji prowadziła badania nad problematyką prawną ochrony wzorów zdobniczych (rysunków i modeli przemysłowych).

W roku 1979 otrzymała ponownie stypendium rządu francuskiego (dziewięć miesięcy), które umożliwiło jej nawiązanie współpracy naukowej. Owocem tej współpracy są publikacje w języku francuskim, regularnie otrzymywana dokumentacja naukowa (czasopisma) oraz

książki. W roku 1983 została zaangażowana jako *professeur invite* na Université des Sciences Sociales w Grenoble, prowadząc wykłady i seminaria z prawa własności intelektualnej. W tym charakterze przebywała w Grenoble ponadto w roku 1989 i 1993 oraz Lyonie (1994) i w Dijon (2002).

W latach 1985–1990 odbyła również staż naukowy w Max-Planck Institut für Urheber-, Patent- und Wettbewerbsrecht w Monachium, co zaowocowało między innymi opublikowanymi tam artykułami. W ramach współpracy uniwersyteckiej odbyła też misje naukowe w Erewanie, których rezultatem był napisany wspólnie z prof. Garibjanem artykuł, w Mińsku (udział w konferencji), a także w Atenach (referat na temat ochrony dóbr osobistych w prawie polskim).

Na zaproszenie Uniwersytetu w Turynie w roku 1986 w ramach pobytu naukowego prowadziła wykłady z prawa handlowego oraz opracowała artykuł opublikowany następnie w „Rivista di Diritto Autore”.

Utrzymywała żywe kontakty z zagranicą, a zwłaszcza ze środowiskiem prawników francuskich zajmujących się problematyką prawa własności intelektualnej (Wydział Prawa w Grenoble, Instytut Ochrony Własności Intelektualnej w Paryżu), uczestnicząc w sympozjach naukowych, konferencjach i kongresach międzynarodowych.

W ramach współpracy z zagranicą inicjowała również przyjazdy zagranicznych uczonych do Lublina, organizując spotkania naukowe z ich udziałem. Gośćmi Instytutu Prawa Cywilnego byli w tym czasie: prof. A. Francon, prof. M.-A. Perot-Morel, prof. M.-Ch. Piatti, prof. J.L. Goutal, prof. Y. Gendreau, prof. Y. Gaubiac i inni.

Profesor Maria Poźniak-Niedzielska była członkiem międzynarodowych stowarzyszeń naukowych; członkiem-założycielem Stowarzyszenia Profesorów Prawa Własności Intelektualnej (ATRIP); Polskiej Grupy Stowarzyszenia Ochrony Własności Przemysłowej (AIPPI); jako członek

Międzynarodowej Ligi Prawa Konkurencji (LDC) była inicjatorką powstania Polskiej Grupy Międzynarodowego Stowarzyszenia Prawa Konkurencji. Od 1976 r. jest członkiem Lubelskiego Towarzystwa Naukowego. Utrzymując kontakty ze Światową Organizacją Własności Intelektualnej (OMPI) w Genewie, była między innymi członkiem Grupy Roboczej (Groupe du Travail), która opracowała ustawę modelową o ochronie folkloru.

Przez wiele lat utrzymywała więzi ze środowiskiem rzeczników patentowych i Urzędem Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej, uczestnicząc w szkoleniach, spotkaniach naukowych i konferencjach. Brała również udział w dostosowaniu przepisów o wzorach przemysłowych do standardów europejskich, uczestnicząc w pracach prowadzonych przez Urząd Patentowy i Ministerstwo Gospodarki. W uznaniu szczególnych zasług w dziedzinie wynalazczości Prezes Rady Ministrów w roku 2005 nadał prof. Marii Poźniak-Niedzielskiej Odznakę Honorową „Za zasługi dla wynalazczości”.

Profesor Maria Poźniak-Niedzielska łączyła teorię z praktyką, do czego zachęciła ją aplikacja sądowa w Sądzie Wojewódzkim w Lublinie (1968–1970) zakończona egzaminem sędziowskim. Jest wpisana na listę radców prawnych w Okręgowej Izbie Radców Prawnych w Lublinie.

Działalność praktyczna znalazła między innymi wyraz w prowadzeniu szkoleń dla aplikantów adwokackich i radcowskich, sędziów oraz słuchaczy Podyplomowego Studium Prawa Gospodarczego i Handlowego, którego prof. Poźniak-Niedzielska była kierownikiem.

Brała też udział w wielu krajowych przedsięwzięciach legislacyjnych. Uczestniczyła w pracach parlamentarnych z zakresu prawa autorskiego jako członek Komisji Sejmowej, która rozpatrywała projekt ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych w 1994 r. Była też członkiem Komisji Prawa Autorskiego powołanej przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

W roku 1991 została powołana przez Prezesa Urzędu Antymonopolowego do zespołu specjalistów do spraw przygotowania projektu ustawy o zapobieganiu nieuczciwej konkurencji, która została uchwalona w roku 1993.

Dowodem uznania dla Jej osiągnięć był wybór do Komitetu Nauk Prawnych PAN (2002–2004). Była członkiem Komitetu Redakcyjnego „Państwa i Prawa”, organu Komitetu Nauk Prawnych PAN. W latach 2004–2006 pełniła funkcję członka Centralnej Komisji do spraw Stopni i Tytułów. Od roku 2005 była członkiem zespołu specjalistycznego prawa w Ministerstwie Nauki i Informatyzacji.

Była promotorem siedmiu ukończonych przewodów doktorskich, recenzentem 17 rozpraw doktorskich, 31 rozpraw habilitacyjnych, opracowując wiele wniosków o nadanie tytułu profesora.

Zaangażowana w proces dydaktyczny, prowadziła wykłady i egzaminy z prawa handlowego i prawa autorskiego oraz prawa własności przemysłowej, a także seminaria magisterskie. Może przytoczyć jeszcze jedną datę – 7 lutego 1980 r. Wtedy pierwszy raz spotkałem Marię Poźniak-Niedzielską na egzaminie i ta data zmieniła moje i mam nadzieję Marii Poźniak-Niedzielskiej życie. Pod naukowym kierunkiem prof. Marii Poźniak-Niedzielskiej napisano ponad 300 prac magisterskich i licencjackich. Współpraca naukowa ze studentami znalazła wyraz w zorganizowaniu wspólnie z Europejskim Stowarzyszeniem Studentów Prawa ELSA dwu konferencji naukowych z udziałem gości zagranicznych.

Za zasługi dla oświaty i wychowania odznaczona Medalem Komisji Narodowej, Złotym Krzyżem Zasługi oraz Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski.

3. Co o sobie myślała Maria Poźniak-Niedzielska – w opublikowanym jej wizerunku własnym, zamieszczonym w „Wiadomościach Uniwersyteckich” nr 1/1996:

„Myślę, że byłam dość samodzielna w wyszukiwaniu moich zadań na-

ukowych, ale samodzielnie – to nie znaczy samotnie. Miałam to szczęście, że spotkałam wielu ludzi, którzy pomogli mi radą, przykładem, życzliwym wsparciem. Niektórzy z nich są w pewnym sensie ciągle obok mnie – zawsze gotowi wysłuchać wątpliwości, służyć radą czy wesprzeć w różnych przedsięwzięciach. W moim bilansie pewnego etapu pracy zawodowej są to jedne z najbardziej liczących się aktywów. Do nich zaliczam też moje doświadczenia dydaktyczne, dzięki którym mogłam czynić użytek ze swoich doświadczeń i naukowych poszukiwań. Dydaktyka kształci nas również, dzięki niej czujemy się potrzebni.

Zastanawiając się nad tym, co mogłabym powiedzieć moim młodszym kolegom, którzy – już pod moją opieką naukową – rozpoczęli swą pracę, chciałabym może tylko przytoczyć to, co napisał przyjaciel Pablo Picasso Eugenio d'Ors, że istnieje pewien sposób działania, któ-

ry ujawnia włożone w pracę serce, troskę o harmonię i perfekcję wykonywania, a także małą isierkę własnego zaangażowania. To właśnie artyści nazywają własnym stylem, przy którym może rozkwitnąć każde dzieło lub dziełko ludzkich rąk. Z tej wypowiedzi wyłania się zasadniczy charakter tego, co Eugenio d'Ors nazywa Dziełem–Dobrze–Wykonanym.

Koncepcja Dzieła–Dobrze–Wykonanego opiera się na wykorzystaniu przez twórcę następujących elementów: serca (powołanie i entuzjazm), troski o doskonałość i harmonię (warsztat), iskry ognia wewnętrznego (wdzięk), inteligencji i życia. Wtedy i tylko wtedy, zdaniem Eugenio d'Ors, dzieło to ujawni się nam jako nagroda za tę wcześniejszą gotowość twórcy; dzieło to będzie również nagrodą dla jednostki, która wykazała tę właśnie gotowość. Chciałabym uzyskać taką właśnie nagrodę, chciałabym, by takie

nagrody zyskali moi współpracownicy i koledzy”.

A co dziś, po latach, myśli o tym i może nam o tym powiedzieć Pani Profesor?

4. Na podsumowanie proponuję w kontekście dzisiejszej uroczystości przemyśleć trzy sentencje. Zacznę od Owidiusza (a może od Lotariusza I, bo i jemu przypisuje się te słowa):

Tempora mutantur et nos mutamur in illis – Czasy się zmieniają, a my wraz z nimi. Czy ta sentencja w odniesieniu do Marii Pożniak-Niedzielskiej ma sens. Tylko częściowo. Czasy się zmieniły, ale pewne postawy trwają. Profesor Maria Pożniak-Niedzielska jest częścią zapomnianego już świata. Świata zasad, prawdy, elegancji, piękna, szacunku, i kultury osobistej.

Jest ona *Laudator temporis acti* – Pochwałą czasu minionego.

Ale pamiętajmy, że *Discipulus est prioris posterior dies* – Następny dzień jest uczniem poprzedniego. ●

Wykład z okazji odnowienia doktoratu prof. Marii Pożniak-Niedzielskiej

Magnificencjo Rektorze, Prześwietny Senacie, Szanowna Pani Dziekan Wydziału Prawa, Drodzy Państwo, Koledzy i Przyjaciele! Przede wszystkim pragnę podziękować za ten laur akademicki, który dzisiaj ofiarowuje mi Uczelnia, i tę wspianą uroczystość, która rozgrzewa mi serce.

W dniu odnowienia doktoratu w pamięci żywo staje wspomnienie tego pierwszego doktoratu, jego emocje, a później spiżowe słowa przysięgi, jaką składa każdy doktor, i wreszcie poczucie pewnej ulgi i radości.

Promotorem mego przewodu doktorskiego był prof. Stefan Buczkowski,

• Prof. Maria Pożniak-Niedzielska

Fot. Barbara Prohl

recenzentami rozprawy profesorowie Witold Czachurski i Jerzy Ignatowicz. Po ukazaniu się rozprawy drukiem na łamach czasopism prawniczych recenzował ją prof. Stefan Grzybowski. Był to pierwszy doktorat z prawa cywilnego na Wydziale Prawa UMCS, wzbudził więc szczególne zainteresowanie – także ze względu na dziedzinę prawa autorskiego, która w ośrodku lubelskim nie była wówczas wykładana.

Doktorat był zakończeniem pewnego etapu, ale też otwarciem drogi dla młodego pracownika nauki. Stabilizował też na tej drodze i utwierdzał w przekonaniu o trafnym wyborze. Uniwersytet zawsze tworzył przestrzeń, na której działały osoby o różnych poglądach i zainteresowaniach, wnoszące całe bogactwo różnorodności i ciekawych osobowości.

Do grona takich osób należał mój Promotor. Był indywidualnością wyróżniającą się rozległymi horyzontami intelektualnymi i zarazem przenikliwą oceną rzeczywistości oraz umiejętnością syntezy rozważań. To, co utkwilo mi zwłaszcza w pamięci, to stwierdzenia, że nauka jest integralna mimo rozwoju poszczególnych specjalizacji; że najciekawsze problemy rodzą się na pograniczach różnych dziedzin i działów nauki i tam powstają najciekawsze teorie; że należy dbać o jasną strukturę wykładu i zwięzłość wypowiedzi. Lubił cytować fragment listu F. Engelsa do K. Marksa: „Piszę do Ciebie długi list, bo nie mam czasu, żeby pisać krótko”, co oznaczało, że zwięzła wypowiedź wymaga wielu przemyśleń.

Pamiętając o tym, często na seminariach radziłam moim magistrantom, ażeby wybrali bliską osobę i opowiedzieli jej krótko, w ciągu 10 minut, o czym jest praca magisterska, i sprawdzili, czy jest to zrozumiałe. Ta druga osoba nie musi być prawnikiem. Obawiam się, że tę radę powtarzałam niemal co roku, na każdym seminarium, aż w końcu moi młodszy koledzy, którzy towarzyszyli mi na tych posiedzeniach, powiedzieli: „Ach, żeby Pani Profesor wiedziała, ile par się rozpadło przez te rady!”.

Fot. Bartosz Proń

Praca w Katedrze, która nosiła wówczas nazwę Katedry Prawa Cywilnego Obrótu Gospodarczego, z istoty swej łączyła problematykę prawną i ekonomiczną, chociaż wyróżnikiem tej placówki była także od początku problematyka ochrony i korzystania z dóbr niematerialnych.

Jednak w latach 60. i 70. XX w. badania i dociekania naukowe prof. S. Buczkowskiego koncentrowały się na poszukiwaniu racjonalnych podstaw modelu gospodarki narodowej i roli prawa cywilnego w gospodarce społecznej. Bezpośrednim czynnikiem wpływającym na państwo na gospodarkę były przedsiębiorstwa państwowe i ich sytuacja prawna wobec centralnych organów administracji państwowej. Tym zagadnieniom poświęcił Profesor wiele uwagi i publikacji, postulując przyznanie przedsiębiorstwom państwowym większej swobody w działaniu, co w pewnym momencie spowodowało uznanie go za „rewizjonistę”.

Te pytania zasadnicze – ile państwa w gospodarce? jak duża powinna być aktywność państwa w gospodarce? – z pewnością będą jeszcze powracać do moich młodszych kolegów w związku z transformacją modelu gospodarki narodowej.

Później, w latach 90., gdy zajmowaliśmy się w Katedrze prawnymi problemami uwłaszczania przedsiębiorstw państwowych i przekształ-

cania ich w spółki prawa handlowego, zagadnienie to znowu powróciło, choć w innym kontekście. Powstawały prace doktorskie i inne publikacje na ten temat.

Szerokim echem odbił się II Ogólnopolski Zjazd Katedr Prawa Handlowego związany z pracami nad Kodeksem spółek handlowych (rok 2000), który miał zastąpić dotychczasowy Kodeks prawa handlowego z roku 1934.

Praca w Katedrze przynosi osiągnięcia pod warunkiem współdziałania całego zespołu, któremu także należą się moje podziękowania. Gdy w roku 1978 objęłam stanowisko kierownika Katedry Prawa Handlowego i Gospodarczego, byłam w niej jedynym samodzielnym pracownikiem naukowym. W niedługim czasie odbyły się dwie habilitacje, a moi koledzy i współpracownicy – Janusz Strzępka i Ryszard Skubisz uzyskali stanowiska profesorów, podejmując niebawem nowe zadania i obowiązki, nie porzucając jednak całkowicie swoich dotychczasowych zainteresowań.

W październiku 1981 r. zostałam powołana na stanowisko Dyrektora Instytutu Prawa Cywilnego. Celem Instytutu było zintegrowanie wysiłków badawczych podejmowanych przez jednostki organizacyjne zajmujące się pokrewną problematyką. W tamtych burzliwych czasach

formuła ta nie zawsze spełniała pokładane w niej nadzieje. Starania Rady Naukowej owocowały jednak posiedzeniami naukowymi, na których dyskutowano m.in. tezy rozpraw doktorskich i habilitacyjnych oraz aktualne zagadnienia ustawodawstwa i orzecznictwa. Osobiście uważam, że funkcjonowanie takiego forum, na którym mogą się odbywać wspólne dyskusje naukowe, stanowi pożyteczną formę współpracy.

Wiele jest wątków związanych z tym okresem, jednak dzisiaj pragnę się skupić na dziejach Katedry, z którą wiązałam swoje zawodowe losy, czerpiąc z nich bezpośrednio swoje doświadczenia i przemyślenia.

Od 10 lat Katedrą Prawa Handlowego i Gospodarczego kieruje prof. Andrzej Kidyba. Stało się przed nim trudne zadanie dostosowania zadań naukowo-badawczych do zachodzących przemian struktury gospodarki narodowej. Zadanie to zostało uwieńczone sukcesem. Ośrodek lubelski stał się liczącym się ośrodkiem badań nad problematyką spółek handlowych i spółek Skarbu Państwa, miejscem wielu spotkań i publikacji. Wyrastała młoda, lecz już doświadczona kadra naukowa, która podejmuje wszystkie aktualne wątki, prowadząc także z zakresu tej problematyki wykłady, seminaria i zajęcia podyplomowe. Są też nowi profesorowie i docenci. Kontynuacja i ewolucja kierunków badań naukowych prowadzonych w Katedrze, ciągłość i rozwój dobrze służą odkrywaniu nowych horyzontów.

Ta refleksja dotyczy również prawa własności intelektualnej, ponieważ niemal równoległe z problematyką prawną gospodarki narodowej przedmiotem zainteresowania była problematyka dóbr niematerialnych, takich jak: utwory, wynalazki, wzory użytkowe, wzory przemysłowe i znaki towarowe. Na początku punkt ciężkości skierowano na problematykę postępu technicznego jako ważnego czynnika rozwoju gospodarczego. Z czasem problematyka ta przekształciła się w szerszą dziedzinę własności intelektualnej, czyli ogół praw podmiotowych dotyczących wspomnia-

nych dóbr niematerialnych jako wytworów myśli ludzkiej. Te dobra są ważnym przedmiotem obrotu i stosunków cywilnoprawnych. Zastosowanie nieco formalistycznych pojęć i instrumentów prawa cywilnego do delikatnej tkanki dóbr niematerialnych było zabiegiem koniecznym, ale i niełatwym z punktu widzenia sztuki prawniczej. Jednocześnie w gospodarce współcześnie opartej na wiedzy, która staje się nawet cenniejsza niż zasoby naturalne, dobra niematerialne stają się najbardziej liczącymi się aktywami podmiotów gospodarczych i ważnymi składnikami ich majątku. Właśnie ten aspekt problematyki dóbr niematerialnych zadecydował o ukierunkowaniu podjętych badań w Katedrze Prawa Handlowego.

Spoglądając wstecz, spostrzegam teraz, że również moje prace z zakresu własności intelektualnej obejmują pewne pogranicza. Już przecież rozprawa doktorska dotyczyła płaszczyzny prawnej, na której krzyżują się prawa i interesy twórców filmowych i producentów dzieła kinematograficznego. Sądzę, że to samo można powiedzieć o rozprawie habilitacyjnej pt. *Ochrona wzorów przemysłowych*, gdzie aspekty estetyki wzornictwa przemysłowego chronione przez prawo autorskie przeplatają się z ochroną rezultatów tej działalności uregulowaną w prawie własności przemysłowej. Problematyka pogranicza prawa dóbr niematerialnych jako aktywów majątku należącego do podmiotów gospodarczych zaowocowała monografią pt. *Dobra niematerialne przedsiębiorstwa państwowego*.

Zwielokrotnianie i rozpowszechnianie utworów, stosowanie wynalazków, wzorów i znaków towarowych to domena działalności producentów, wydawców, przedsiębiorców telewizyjnych i radiowych. Nie wyłącza to jednak zainteresowania ochroną praw twórców dóbr niematerialnych. W podejmowanych badaniach był obecny również wątek ochrony praw twórców zatrudnionych w uczelniach. Brałam także udział w pracach nad regulaminem korzystania z wyni-

ków prac badawczych opracowanych przez pracowników Uczelni. Ochroną praw twórców indywidualnych zajmują się organizacje zbiorowego zarządzania i stowarzyszenia twórcze, jak np. KOPIPOL – organizacja zajmująca się ochroną dzieł naukowych, wspomagająca także konferencje naukowe organizowane przez studenckie koła naukowe działające na naszym Wydziale, oraz Stowarzyszenie Autorów ZAIKS, z którym utrzymujemy naukowe więzy.

Ochrona wynalazków, wzorów i znaków towarowych spoczywa natomiast na Urzędzie Patentowym RP, z którym współpraca na różnych forach, konferencjach, seminariach naukowych z udziałem praktyków zawsze była dla teorii źródłem wielu inspirujących doświadczeń. Nasi studenci i doktoranci często też byli zauważani na corocznych konkursach organizowanych przez Urząd Patentowy RP na najlepsze prace magisterskie i doktorskie.

Do Urzędu Patentowego zawiodły mnie przede wszystkim badania nad ochroną prawną wzorów przemysłowych, które z leżącego nieco na uboczu przedmiotu zainteresowań stały się obecnie ważnym czynnikiem marketingu handlowego i estetycznego oddziaływania na środowisko. Własność przemysłowa ma też swoje oblicze międzynarodowe. Staże naukowe w Międzynarodowym Instytucie Ochrony Wzorów Przemysłowych i Znaków Towarowych *Alicante* i udział w konferencjach Światowej Organizacji Ochrony Własności Intelektualnej (OMPI) w Genewie pozwoliły mi na zaznajomienie się z systemem ochrony obowiązującym w UE.

Po osiągnięciu wieku emerytalnego nie przeszedłam całkowicie w stan spoczynku, zachowując nadal więź z Katedrą i Wydziałem, a także z innymi ośrodkami akademickimi. Właśnie w tym okresie zostały ukończone i pomyślnie obronione dwie rozprawy doktorskie, których byłam promotorem, oraz ukończone dwie książki, z których jedna opracowana w ramach grantu naukowo-badawczego była pracą zbiorową, która ukazała się pod

Fot. Bartosz Prohl

moją redakcją i nosiła tytuł *Ochrona niematerialnego dziedzictwa kulturalnego* (Warszawa 2015). Problematyką tą interesowałam się od dawna, ponieważ zagadnienie ochrony dzieł, które nigdy nie podlegały ochronie ze względu na swój czas powstania lub których ochrona już wygasła, stanowiła przedmiot badań prowadzonych przez UNESCO w ramach specjalnie w tym celu powołanej grupy roboczej, której byłam członkiem. Drugą ze wspomnianych publikacji była książka pt. *Europejskie prawo wzorów przemysłowych* (Warszawa 2010).

Trudno jest w jednym wystąpieniu ukazać całą panoramę zjawisk i doświadczeń zebranych w ciągu tych 50 lat. Jedno muszę powiedzieć: miałam dużo szczęścia. Na Wydziale i Uniwersytecie doświadczyłam wiele życzliwości, a zachęta i wsparcie rektora G.L. Seidlera i rektora W. Skrzydło skłoniły mnie i umożliwiły szukanie wiedzy za granicą. Uzyskane dwukrotnie stypendium Rządu Francuskiego, a później pobyty jako *visiting professor* na uczelniach w Grenoble, Lyonie, Dijon, Montpellier, Leuven oraz w Turynie, a następnie staże w Monachium w Instytucie Maxa Plancka, dzięki czemu możliwe stało się nie tylko rozszerzenie wiedzy, ale

także poznanie innych kultur i obyczajów, sposobów nauczania, a też i przede wszystkim poznanie wielu wspaniałych ludzi, luminarzy prawa własności intelektualnej (H. Desbois, A. Troller, F.K. Beier i wielu innych). A to bardzo ważne, kogo spotykamy w latach młodości i co możemy przekazać innym jak ten znicz olimpijski podawany z rąk do rąk. Nie tylko jednak sylwetki wybitnych profesorów zachowuję w pamięci. To także wiele polskich koleżanek i kolegów, z którymi nawiązały się stosunki dobrego koleżeństwa i przyjaźni. W Monachium np. grupa polska była dość liczna i czuliśmy się młodo, niemal jak studenci, gawędząc po wyjściu z biblioteki przecież nie tylko o prawie.

Od tamtych czasów wiele się zmieniło w metodzie badań naukowych. Wówczas cenną zdobyczą były całe kilogramy odbitek reprograficznych, a dzisiaj źródłem informacji jest Internet. Ale nie sądzę, aby zastąpił on potrzebę studiowania i szukania naukowego sposobu rozwiązywania problemów.

Czasami żartobliwie zadawane jest pytanie: czy prawo jest nauką, czy też myślową spekulacją? Czasem jako argument zauważa się w związku z tym,

że przecież nigdy do tej pory nie było Nagrody Nobla w dziedzinie prawa. Ale oto w roku 2016, ku mojemu zaskoczeniu, Nagrodę Nobla uzyskał zespół pod kierownictwem O. Harta i B. Holmstroma, który, jak to określono, rozszyfrował naturę jurystyczną kontraktu, opracowując teoretyczne instrumenty pozwalające zawrzeć umowę ubezpieczenia, umowę menedżerską korzystną dla obu stron.

Chociaż ustanowione prawa nie zawsze spełniają społeczne oczekiwania, to jednak rozwijanie nauki prawa, kształcenie młodzieży prawniczej służą tworzeniu trwałych wartości. Cóż, nie na próżno w wierszu *Pieśń Filaretów* pisał A. Mickiewicz: „Ot tam siedzą prawnicy, I dla nich puchar staw...” Ach, ci prawnicy! Wiele trzeba im wybaczyć. Złożona bowiem jest dusza prawnika, jak to pisał znany niemiecki filozof G. Radbruch w swoich założeniach teorii prawa, co wynika z samej idei prawa, która wymaga nierzadko jednoczesnego brania pod uwagę sprawiedliwości, bezpieczeństwa i słuszności. Nie możemy jednak wątpić w nasz zawód i nasze powołanie.

Na koniec raz jeszcze chcę podziękować za takie wspaniałe uhonorowanie mojej działalności. Dziękuję!

Historia pólśanatorium w Domu Studenckim „Amor”

Dzieje pólśanatorium i oddziału szpitalnego w Domu Studenckim „Amor” to mały dziś znany element życia Miasteczka Akademickiego w Lublinie, a przecież obie instytucje dobrze zapisały się w dziedzinie ochrony i poprawy stanu zdrowia studentów. W latach 60. ubiegłego wieku istniejące przy ul. Króla Leszczyńskiego 58 pólśanatorium było już niewystarczające w stosunku do potrzeb. Był to adaptowany na potrzeby służby zdrowia dom czynszowy, który przestał spełniać swoją rolę przy wzrastającej liczbie pacjentów¹. Co więcej, pogarszający się stan techniczny budynku zagrażał mieszkającym w nim studentom, zwłaszcza że jedynie połowa potrzebujących mogła znaleźć tam miejsce. Uciążliwe było również sąsiedztwo stadionu sportowego i ruchliwej ulicy.

Koncepcje budowy nowego pólśanatorium pojawiły się już w drugiej połowie lat 60. i były dyskutowane na forum Kolegium Rektorów Szkół Wyższych w Lublinie². Już w 1967 r. gotowe były założenia budowy, przygotowana lokalizacja oraz środki finansowe, lecz z powodów administracyjnych do niej nie doszło. Postulowanym miejscem budowy

była skarpa przy ówczesnych Alejach PKWN (dziś ul. Głęboka), w miejscu dzisiejszego DS „Kronos”. Zaprojektowano budynek na 220 miejsc, a już w 1965 r. władze wojewódzkie zapewniały pokrycie kosztów budowy³.

Sprawa nowego pólśanatorium ciągnęła się przez długie lata. W 1970 r. pojawiła się koncepcja budowy ośrodka obok klinik

.....

1. Pólśanatorium Akademickie Przeciwgruźlicze zostało zorganizowane w 1953 r. Miało powierzchnię zaledwie 940 m² zajmowaną przez 86 łózek oraz poradnię przeciwgruźliczą, dentystyczną i kuchnię z jadalnią. Pokoje były przeludnione (do 6 łózek), nie miały bieżącej wody, a budynek ogrzewano za pomocą pieców węglowych. W 1970 r. po przeprowadzeniu remontu placówka zwiększyła liczbę łózek do 110. J. Kozak, *Akademicka Służba Zdrowia w Lublinie (1918–1983)*, „Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska. Sectio F, Historia t. 40, 1985, s. 252–253.

2. Był to organ międzyuczelniany, powołany do życia w latach 50. ubiegłego wieku, jako rodzaj panelu dyskusyjnego obejmującego sprawy wszystkich uczelni i składający się głównie z rektorów lubelskich szkół wyższych. Sprawnie funkcjonował do 1982 r.

3. Koszty oszacowano na ok. 15 mln zł. Środki miały pochodzić z lubelskiego Komitetu Wojewódzkiego Społecznego Funduszu Odbudowy Kraju i Stolicy. Archiwum UMCS (dalej: AUMCS), *Seria protokołów posiedzeń Kolegium Rektorskiego Lubelskiego Ośrodka Naukowego* (dalej: LON), sygn. 3 (tymczasowa).

• Domy Studenckie A i B, lata 60. XX w.

Fot. T. Hernalczyk / ze zbiorów Muzeum UMCS

weterynaryjnych należących do ówczesnej Akademii Rolniczej przy ul. Głębokiej. Jeszcze w tym samym roku wybrano lokalizację obok Ogrodu Botanicznego UMCS na Sławinku. Zarząd Inwestycji Szkół Wyższych miał wprowadzić ów projekt do planu inwestycji uczelnianych w dogodnym czasie⁴. Kolejną propozycją zlokalizowania pólśanatorium była w 1972 r. działnica uniwersytecka Akademii Medycznej w rejonie ul. Chodźki. W 1973 r. postulowano wybudowanie ośrodka na 300 łózek, lecz starania szkół wyższych u władz ministerialnych i terenowych nie przynosiły spodziewanych rezultatów⁵. Innym problemem była potrzeba stworzenia w dotychczasowym pólśanatorium izby chorych (oddziału szpitalnego). Byłoby to zgodne z polityką Wydziału Zdrowia i Opieki Społecznej Wojewódzkiej Rady Narodowej w Lublinie, która od utworzenia izby chorych wiązała powstanie Zespołu Opieki Zdrowotnej dla Studentów Szkół Wyższych.

W kwietniu 1974 r. Ministerstwo Zdrowia i Opieki Społecznej, Ministerstwo Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki oraz Zarząd Główny SZSP w programie zmian w planie pięcioletnim na lata 1976–1980 zapisały projekt budowy dziesięciu nowych obiektów zdrowotnych w kraju⁶. W tym czasie, od 1 kwietnia 1974 r. udało się zorganizować izbę chorych (na 20 łózek opieki specjalistycznej w budynku pólśanatorium). Pojawiła się też nowa koncepcja budowy pólśanatorium zakładająca umieszczenie inwestycji w działnicy uniwersyteckiej UMCS pomiędzy budynkami Przychodni Akademickiej i Stołówki nr 3 (ul. Langiewicza 16). Kolejne koncepcje lokalizacyjne nowego pólśanatorium uwzględniały DS „Dodek” oraz ulicę Zana, przy której planowano bądź budowę od podstaw, bądź przystosowanie na ten cel jednego z domów studenckich⁷. W czerwcu 1975 r. zdecydowano o przekształceniu Hotelu Asystenta przy ul. Langiewicza 5 na pólśanatorium z izbą chorych, co miało nastąpić natychmiast po wybudowaniu

DS „Helios”⁸. Z niewiadomych przyczyn ten projekt, jak również pomysł przekazania na pólśanatorium budującego się Domu Studenta Zaocznego, nie został zrealizowany.

Dopiero 12 lutego 1977 r. decyzją Kolegium Rektorów Uczelni Wyższych w Lublinie – Dom Studencki „A” przy ul. Langiewicza 17 został przeznaczony na nowe pólśanatorium i oddział szpitalny niezabiegowy⁹. Budynek miał być gruntownie wyremontowany i przebudowany dla potrzeb zakładów leczniczych, a mieszkający tu studenci mieli zostać przekwaterowani. Całość prac adaptacyjnych planowano zakończyć w sierpniu lub wrześniu 1978 r. Projekt techniczny remontu wykonało Biuro Projektowe Budownictwa Komunalnego w Lublinie. Z dokumentów wynika, że adaptacja i remont budynku nie szły sprawnie i panował spory chaos (np. podczas prac remontowych nadal mieszkała część studentów). Budowa bardzo się przeciągała. Ostatecznie budynek został przekazany do użytku dopiero 1 października 1979 r. i to tylko dzięki włączeniu do budowy przez UMCS własnych mocy przerobowych poza planem. Dotychczasowy budynek pólśanatorium przy ul. Króla Leszczyńskiego 58, z którego przeniesiono dotychczasowe placówki, miał być przebudowany i przeznaczony na dom mieszkalny dla małżeństw studenckich z dziećmi oraz żłobek.

W skład nowego kompleksu leczniczego o powierzchni 3016 m²

(z 4282 m² całości budynku) wchodziło pólśanatorium na 129 miejsc zlokalizowanych na I, III i IV piętrze oraz oddział szpitalny z 40 łózkami na II piętrze budynku¹⁰. Obiekt podlegał władzom UMCS pod względem administracyjnym, konserwatorskim i finansowym. Na parterze „Amora” umieszczono też administrację Zespołu Stołówek i Bufetów oraz Akademickiego Związku Sportowego. Mieściły się tu ponadto trzy poradnie: pulmonologiczna, zdrowia psychicznego oraz neurologiczna. Zamierzano też umieścić jeszcze kuchnię dietetyczną, ale ostatecznie pacjenci szpitalika oraz pólśanatorium gruźliczego korzystali z żywienia dowożonego ze stołówki nr 3. Generalnie mieszkający tu chorzy studenci mieli o wiele wyższy standard aniżeli w poprzednim miejscu¹¹.

W pierwszym roku istnienia Oddziału Wewnętrznego Szpitala dla Studentów i Pracowników Szkół Wyższych Miasta Lublina, jak brzmiała pełna nazwa, zatrudnione były 22 osoby (według stanu na 1.10.1979 r.) oraz 17 osób (stan na 1.10.1980 r.); 15 etatów zapewniał UMCS. Podział łózek w pólśanatorium był następujący: 60 dla osób z przewlekłymi schorzeniami układu nerwowego, 27 dla osób po przebytej gruźlicy płuc i 42 miejsca dla innych przewlekle chorych. W izbie chorych było 40 miejsc internistycznych. Ogółem 220 studentów wszystkich lubelskich uczelni kwalifikowało się do umieszczenia w pólśanatorium

4. W planach inwestycyjnych i zamierzeniach rozbudowy UMCS na lata 1973–1975 zapisano budowę pólśanatorium na 300 miejsc, która miała kosztować 21 mln zł. W planie na lata 1976–1980 pólśanatorium miało zostać wybudowane za 31,5 mln zł. *Ibidem*, sygn. 5, 6 i 8.

5. AUMCS, *Akta Akademickiej Służby Zdrowia* (dalej: ASZ), sygn. 2.

6. Założono w programie modyfikację profilu zdrowotnego pólśanatoriów w kierunku tworzenia zakładów wieloprofilowych ze względu na sukcesywny spadek zachorowalności na gruźlicę. Jednocześnie założono możliwość organizacji wieloprofilowego ośrodka rehabilitacyjno-sanatoryjnego dla studentów. AUMCS, ASZ, sygn. 2.

7. AUMCS, LON, sygn. 8.

8. AUMCS, LON, sygn. 10.

9. AUMCS, ASZ, sygn. 3.

10. J. Kozak, *Akademicka...*, s. 257.

11. Istniały pokoje 1-, 2- i 3-łózkowe wyposażone w szafy ubraniowe, szafki przyłóżkowe, stoły i krzesła oraz umywalki. Po obu stronach korytarzy znajdowały się sanitariaty. W części pólśanatoryjnej na każdym piętrze znajdowały się pokoje cichej nauki oraz kuchenki. Na III piętrze zlokalizowano świetlicę z dostępem do telewizji i radia. J. Kozak, *Akademicka...*, s. 259.

Fot. ze zbiorów Archiwum UMCS

• DS „Amor” i „Babilon” ok. 1998 r.

i objęcia opieką medyczną, czyli ok. 1,2% wszystkich studentów. Z tego 0,57% miało gruźlicę (trzykrotnie więcej od średniej krajowej), z czego liczba przypadków czynnej gruźlicy była 10 razy większa od średniej w Polsce. Wśród pracowników 1,79% osób objawiło gruźlicę, z czego 0,1% czynną¹².

W roku akademickim 1980/1981 zwiększono liczbę etatów w szpitaliku o pięć miejsc, ale potrzeby były znacznie większe, zwłaszcza że nadal pojawiały się przypadki zachorowań na gruźlicę. Nie udało się też usunąć z budynku Zespołu Stołówek i Bufetów ani AZS¹³, za to ciekawostką jest, że po pewnym czasie studenci-bywalcy pólśanatorium i szpitalika przezwali dom studencki „Aspirynką”.

W 1988 r. sytuacja lokalowa nie zmieniła się. W sierpniu wykonano remont zarówno pólśanatorium, jak i szpitalika, co wyłączyło na ten czas działalność leczniczą. Jednocześnie wykonano radykalny zabieg DDD¹⁴. W placówce pracowało wówczas 17 osób, w tym 15 oddelegowanych przez UMCS. Lekarz pulmonolog pracował jedynie przez trzy go-

dziny dziennie, dodatkowo dzieląc to na poradnię i sanatorium. Przyjęto łącznie 121 przypadków gruźlicy (większość z grupy pracowników!). Pólśanatorium obsłużyło 232 studentów, a szpitalik 439 pacjentów (średni pobyt trwał 13,2 dnia). Szpitalik został znacznie zmniejszony – liczył 31 miejsc (o dziewięć mniej). W przypadkach trudnych odsyłano pacjentów do szpitali miejskich, co wpływało na niepełne wykorzystanie łóżek szpitalika głównie w okresie wakacyjnym (w przeciwieństwie do okresu zimowego). Lekarz dyżurny oraz pielęgniarki zapewniali opiekę (w tym ambulatoryjną) także po godzinach pracy oraz w niedziele i święta¹⁵.

Okres przemian w Polsce w latach 1989–1991 odbił się szczególnie mocno na funkcjonowaniu pólśanatorium i oddziału szpitalnego. Pomiędzy listopadem 1990 a styczniem 1991 r.

lubelski Wydział Zdrowia wraz z władzami ZOZ oraz Kolegium Rektorów podjął decyzję o reorganizacji placówki zdrowotnej. Polegać ona miała na przekształceniu oddziału szpitalnego na miejsca pólśanatoryjne, z tym, że pólśanatorium miało zostać objęte zwiększonym zakresem usług opieki medycznej, ale zmniejszonym pod względem czasowym. Planowano pozostawienie dla potrzeb pólśanatorium gabinetu dla lekarza (jedynie w godzinach 8–15), gabinetu (dyżurki) dla pielęgniarki z możliwością wykonywania podstawowych zabiegów ratujących życie oraz gabinetu dla przełożonej pielęgniarek wraz z zapleczem magazynowym. Miejsca szpitalne miały być stopniowo przekształcane na pólśanatoryjne. Łącznie 31 łóżek miało zasilić pólśanatorium.

Od momentu pojawienia się informacji o likwidacji szpitalika

12. AUMCS, ASZ, sygn. 3.

13. Więcej o tym w „Kurierze Lubelskim” (nr 207) z 18.10.1984 r.

14. Trzy razy D, czyli Dezynfekcja–Dezynfekcja–Deratyzacja – zabiegi higieniczne mające na celu zniszczenie szkodników, czynników patogennych oraz ogólne zabezpieczenie przed nimi.

15. AUMCS, ASZ, sygn. 3.

• DS „Jowisz” – dawny Hotel Asystenta UMCS. Tutaj widziano najlepsze możliwości dla leczenia pólśanatoryjnego

Fot. ze zbiorów Archiwum UMCS

w środowisku akademickim Lublina pojawiło się wiele głosów sprzeciwu wobec decyzji. Pierwszym jego aktem był głos prof. dr hab. Ewy Jabłońskiej-Deputy z KUL ze stycznia 1991 r.¹⁶. Tak jak i później, głównym argumentem za utrzymaniem szpitalika była jego szeroka pomoc wszystkim studentom i pracownikom lubelskich uczelni, a także emerytom i rencistom. Miał charakter „pogotowia” dla mieszkańców, oferował fizykoterapię. Był doskonale zorganizowany w obliczu trudności szpitalnictwa miejskiego w okresie przemian charakteryzujących się cięciami finansowymi. Skład personalny opieki medycznej w tym momencie wynosił trzech lekarzy, siedem pielęgniarek i pięć salowych. Podkreślano, że jest to jedyna taka placówka w środowiskach akademickich Polski. Szczególne znaczenie miała dla studentów zaocznych oraz niepełnosprawnych.

Nad wspomnianym problemem, który dogłębnie poruszył środowisko, pochylała się prasa miejska. Opisywano w nich punkt widzenia obrońców, jak i tych, którzy stali za decyzjami zniesienia placówki szpitalnej¹⁷. Lekarz wojewódzki Edmund Fijołek

twierdził, że żadne decyzje jeszcze nie zapadły, chociaż już 17 kwietnia 1991 r. podpisał odpowiedni dokument. Władze UMCS uważały, że faktyczne wykorzystanie miejsc w szpitaliku w wysokości 50% nie ma przełożenia na wysokie koszty utrzymania i nie jest podstawą do zachowania oddziału¹⁸. To właśnie wykorzystanie miejsc i koszty, które wynosiły w 1991 r. 470 mln zł przełożyły się na zmianę organizacyjną. W kosztach udział miał jedynie UMCS i Akademia Rolnicza. W zamian pólśanatorium miało mieć rozszerzone możliwości leczenia chorb (przejęte od szpitalika), zaś studenci zyskaliby kilka nowych miejsc mieszkaniowych. Stale podkreślano, że nie nastąpi likwidacja, a reorganizacja jednostki, ludność miała

znaleźć opiekę w lubelskich szpitalach, a zmianę szeroko dyskutowano w gremiach władzy.

Ostatecznie 30 czerwca 1991 r. wygasła działalność oddziału szpitalnego w DS „Amor”. Jeszcze w 1995 r. pólśanatorium dysponowało 160 miejscami dla przewlekłych chorych i niepełnosprawnych osób ze wszystkich uczelni. Pacjenci byli kwalifikowani do pobytu przez Komisję Lekarską ZOZ i administrację domu akademickiego. Wykorzystano wtedy 38 509 osobodni. W 1997 r. sytuacja wyglądała podobnie.

Nie zachowała się dokumentacja z likwidacji placówki. Można przypuszczać, że był to rok 1999, bowiem materiały późniejsze nie odnotowują istnienia pólśanatorium.

Adam Borkowski

16. Poza protestem prof. Ewy Jabłońskiej-Deputy wiele osób pisało petycję do władz UMCS. Swój sprzeciw wyraziła Komisja Zakładowa NSZZ „Solidarność”, Rada Uczelniana Zrzeszenia Studentów Polskich UMCS, Rada Uczelniana Samorządu Studentów UMCS oraz prof. dr hab. Zdzisław Lewandowski. Specjalną petycję do Rektora prof. dr hab. Eugeniusza Gąsiora wysłali pacjenci (w tym byli, wieloletni pacjenci wywodzący się z kadr profesorskich Lublina). *Ibidem*.

17. Były to teksty: *Kto przygarnie chorego studenta?* zamieszczony w Kurierze Lubelskim z 20.03.1991 r.; *Nie likwidacja, lecz reorganizacja szpitala dla studentów* w Gazecie Lubelskiej z 15.04.1991 r. (będący odpowiedzią władz UMCS na zarzuty z poprzedniego artykułu) oraz *Nie ma pieniędzy, nie będzie szpitala. Jedyne wyjście – nie chorować* w Kurierze Lubelskim z 4.06.1991 r. *Ibidem*.

18. W roku akademickim 1990/1991 było 310 pacjentów, co dawało wynik 55-procentowego obłożenia rocznego szpitalika. *Ibidem*.

Smutna rocznica

Wspominamy prof. Mariolę Chomczyńską-Rubachę

6 lutego 2017 r. zmarła prof. zw. dr hab. Mariola (Maja) Chomczyńska-Rubacha (dawniej: Chomczyńska-Miliszkiewicz), kierowniczka Katedry Pedagogiki Szkolnej na Wydziale Nauk Pedagogicznych UMK w Toruniu, która przez pierwsze ćwierć wieku swojej kariery zawodowej była związana z Wydziałem Pedagogiki i Psychologii UMCS – od studiów po uzyskanie samodzielności naukowej.

W 1980 r. ukończyła z wyróżnieniem pedagogikę w zakresie pracy opiekuńczo-wychowawczej i rozpoczęła pracę na stanowisku asystenta w nowo powstałym wówczas Zakładzie Dydaktyki Szkoły Wyższej, przekształconym później w Zakład Pedagogicznego Kształcenia Nauczycieli (a obecnie funkcjonującym jako Zakład Pedagogiki i Edukacji Zdrowotnej). Pracę doktorską pt. „Efektywność metod aktywizujących w procesie rozwijania umiejętności wychowawczych nauczycieli” napisała pod kierunkiem prof. dr. hab. Mieczysława Łobockiego i obroniła w 1989 r. Habilitowała się w 2002 r. na podstawie rozprawy „Edukacja seksualna w społeczeństwie współczesnym. Konteksty pedagogiczne i psychospołeczne”.

Ma duże zasługi w tworzeniu koncepcji programowej kształcenia nauczycieli realizowanej do dziś na naszym Uniwersytecie. Współtworzyła

• Prof. Mariola Chomczyńska-Rubacha

Archiwum autora

też podyplomowe Pedagogiczne Studia Kwalifikacyjne, których kolejne edycje – od ponad 20 lat – cieszą się dużym zainteresowaniem. Była uczestniczką i współorganizatorką wielu konferencji pedeutologicznych. Mimo iż przez ostatnich kilkanaście lat Mariola Chomczyńska-Rubacha nie pracowała na UMCS, Jej sposób myślenia o edukacji nadal jest obecny w podejściu pracowników Zakładu Pedeutologii i Edukacji Zdrowotnej do kształcenia nauczycieli. Zawsze dbała o wysoką jakość dy-

daktyczną prowadzonych zajęć, stając się wzorem dla młodszych koleżanek i kolegów.

W Jej zainteresowaniach naukowych przez wiele lat dominowała problematyka związana z doskonaleniem kompetencji dydaktyczno-wychowawczych nauczycieli, co wyrażało się nie tylko w ofercie edukacyjnej dla studentów, ale także w Jej publikacjach – skierowanych zarówno do dydaktyków akademickich, jak i do praktyków. Z czasem Jej zainteresowania badawcze

poszerzały się o nowe obszary: edukacji seksualnej, problematyki płci i rodzaju, krytycznej socjologii edukacji (w tym ukrytych wymiarów szkoły i treści podręczników), edukacji antydyskryminacyjnej i równościowej czy wychowania moralnego. W tym nurcie, oprócz wielu artykułów, można wymienić istotne pozycje książkowe wydane pod nazwiskiem Chomczyńska-Miliszkiewicz: *Podróż w nieznanne. O miłości, seksie i rodzinie* (Warszawa 1997), *Rodzicielstwo. Między wiedzą a intuicją* (Kraków 1999), *Edukacja seksualna w społeczeństwie współczesnym. Konteksty pedagogiczne i psychospołeczne* (Lublin 2002) oraz pod nazwiskiem Chomczyńska-Rubacha: *Płeć kulturowa nauczycieli. Funkcjonowanie w roli zawodowej* (Kraków 2007, współaut. z K. Rubachą), *Płeć i szkoła. Od edukacji rodzajowej do pedagogiki rodzaju* (Warszawa 2011), seria wydawnicza pod Jej redakcją naukową: *Płeć i rodzaj w edukacji* (2005), *Role płciowe. Kultura i edukacja* (2006),

Role płciowe. Rozwój i socjalizacja (2006), *Teoretyczne perspektywy badań nad edukacją rodzajową* (2007) – wszystkie wydane przez Wydawnictwo WSHE w Łodzi.

Kolejne publikacje i działalność organizacyjno-naukowa (m.in. założenie i wieloletnia redakcja naukowa czasopisma „Przegląd Badań Edukacyjnych”, zorganizowanie Katedry Pedagogiki Szkolnej na UMK) pozwoliły Jej osiągnąć nie tylko szczyt kariery akademickiej (w 2012 r. uzyskanie tytułu profesora, w 2015 r. – stanowiska profesora zwyczajnego UMK), ale przede wszystkim zdobyć uznanie w środowisku pedagogów jako wybitnej uczoney i nauczycielki akademickiej.

Imponowała wysokimi kompetencjami poznawczo-moralnymi – ekspercką wiedzą, wnikliwością, logicznym i krytycznym myśleniem, błyskotliwością, elokwencją, ciekawością świata, kreatywnością, konsekwencją w dążeniu do celu, uczciwością intelektualną, odwagą i szacunkiem do innych. Była

pełna energii i miała ogromny dar motywowania, mobilizowania do działania i integrowania ludzi wokół siebie. Ci, z którymi współpracowała, wiedzą, jak potrafiła inspirować, uwrażliwiać na problemy, zachęcać do aktywności i rozwoju, nie ograniczając samodzielności i doceniając cudze osiągnięcia. Dotyczyło to nie tylko koleżanek i kolegów, ale też doktorantów, magistrantów i studentów. Również w życiu prywatnym lubiła otaczać się ludźmi – poznawać nowych, ale przede wszystkim doceniać starych przyjaciół. Była lojalna i wspierająca, potrafiła słuchać i empatycznie rozumieć odmienne doświadczenia czy punkty widzenia. Swoją bezpośredniością, akceptacją, życzliwością i poczuciem humoru sprawiała, że świat wydawał się lepszy.

Maja Chomczyńska-Rubacha odešla w rozkwicie sił twórczych, pozostawiając wyrwę w sercach rodziny, przyjaciół i współpracowników, ale żyje i będzie żyć w naszej pamięci.

Dorota Pankowska

Zmarła prof. Irena Nowicka-Koźluk

14 lutego 2018 r. zmarła prof. Irena Nowicka-Koźluk, emerytowany pracownik Instytutu Germanistyki i Lingwistyki Stosowanej. Była współorganizatorem Zakładu Filologii Germańskiej UMCS od roku 1973, a latach 1980–1983 i 1990–1993 jego kierownikiem.

Prof. I. Nowicka-Koźluk ukończyła z wyróżnieniem filologię germańską na Uniwersytecie Wrocławskim w 1965 r. Pracowała następnie w Instytucie Filologii Germańskiej Uniwersytetu Wrocławskiego, zdobywając w roku 1971 tytuł doktora na podstawie dysertacji *Abarthen der deutschen Aussprache in der DDR*. W tworzącym się dopiero Zakładzie Filologii Germańskiej UMCS zaangażowała się w działalność Koła Naukowego Germanistów, w organizację biblioteki Zakładu i szkolenie nauczycieli germanistów. W 1990 r. uzyskała stopień naukowy doktora

habilitowanego na podstawie rozprawy *Zum System nominaler Flexion im Polnischen und Deutschen: konfrontative Darstellung* (1988). Od 2001 r. była kierownikiem Zakładu Językoznawstwa Germańskiego w Instytucie Germanistyki UMCS.

W latach 1990–1993 w czasie jej kierownictwa zostały nawiązane liczne kontakty naukowe z uczelniami za granicą, rozpoczęto wdrażanie translacyjnego profilu kształcenia i zmodernizowano Laboratorium Językowe. Profesor I. Nowicka-Koźluk aktywnie uczestniczyła w pracach Polskiego Towarzystwa Neofilolo-

gicznego, będąc przez dwie kadencje Przewodniczącą Zarządu Okręgu PTN. Ponadto, była sekretarzem redakcji rocznika „Lubelskie Materiały Neofilologiczne”, członkiem Zarządu Stowarzyszenia Germanistów Polskich i członkiem-korespondentem Lubelskiego Towarzystwa Naukowego.

Za całokształt pracy prof. Irena Nowicka-Koźluk otrzymała: trzykrotnie nagrody Rektora UMCS, srebrną honorową odznakę Zasłużony dla Miasta Lublin, Złoty Krzyż Zasługi oraz Medal Komisji Edukacji Narodowej.

Prof. I. Nowicka-Koźluk była cennym dydaktykiem w dziedzinie językoznawstwa, promotorem wielu prac magisterskich i dwóch doktoratów. Była też serdecznym i życzliwym człowiekiem.

Cześć jej pamięci.

Anna Pastuszka

Janusz Matusewicz ps. „Wańka” (1929–2018)

Urodzony 24 czerwca 1929 r. w Wilnie, syn Stefana i Anny z Łojków. Ojciec – szlachcic wysokiego rodu z majątku „Jaksztyski” urodzony w Wilnie w czasie rewolucji – walczył w oddziałach Denikina, później w armii generała Żeligowskiego. *Matka skończyła konserwatorium, miała w domu dwa fortepiany. Miałem cztery lata, podczas wylania Wilii wszystko razem z meblami diabli wzięli* – pisze „Wańka” we wspomnieniach. Szkołę podstawową ukończył w 1942 r., a później na tajnych kompletach dwie klasy gimnazjum. Należał do harcerstwa – Wileńskiej Błękitnej Trójki, a później został zaprzysiężony w Szarych Szeregach – przy I Pułku AK zgrupowania Wilno-Śródmieście (Uderzeniowy Batalion Kadrowy – pluton łączności). Brał udział w wyzwaniu Wilna w ramach operacji „Ostra Brama”. Podczas marszu na pomoc Powstaniu Warszawskiemu aresztowany przez Sowietów i wywieziony do łagru w Kałudze. Po dramatycznej ucieczce z łagru, na platformie wagonu towarowego w zwojach drutu zbrojeniowego, powrócił na Wileńszczyznę. Niestety pozostałych kilkudziesięciu uczestników ucieczki złapało NKWD i rozstrzelało. Poszukiwany przez NKWD wstąpił do I Batalionu Nadniemieńskiego AK i brał udział w walkach z patrolami sowieckimi w okolicach Wilna do końca 1944 r.

Na początku 1945 r. repatriowany wraz z rodziną do Lublina. Pracował w warsztacie obróbki szkła chemicznego i ukończył Liceum Technologiczno-Chemiczne (1950).

W roku 1950 podjął studia chemiczne na UMCS. W listopadzie 1950 r. aresztowany przez Urząd Bezpieczeństwa i „przetrzymany” w areszcie śledczym na ul. Chopina od 11 do 24 grudnia 1950. W 1953 r. ożenił się z Elżbietą Iwoną Dekert.

• Janusz Matusewicz

Archiwum NSZZ „Solidarność” UMCS

Mieli dwóch synów – Krzysztofa (1954) i Jacka (1959). Studia ukończył w 1955 r. Już podczas studiów pracował jako laborant (od 1953 r.) w Zakładzie Żywności Zwierząt Wydziału Zootechnicznego UMCS, a później w Zakładzie Chemii Organicznej UMCS u profesora Dymka, gdzie uzyskał tytuł magistra na podstawie pracy „Otrzymanie tiofosfenu i niektórych olejków gorczycowych” (promotor prof. Marian Janczewski).

Od 1957 r. pracował jako asystent w Zakładzie Chemii Fizycznej UMCS, gdzie wykonywał skomplikowane szklane zestawy aparaturowe. Publikował, a w 1971 r. uzyskał stopień naukowy doktora nauk chemicznych na podstawie dysertacji „Wyznaczanie izoterm adsorpcji metodą dynamiczną” (promotor prof. Andrzej Waksmundski). Praca została nagrodzona Nagrodą Ministra. W 1974 r. został organizatorem, a następnie kierownikiem Punktu Konsultacyjnego Chemii Wieczorowej UMCS w Jarosławiu. Funkcję tę pełnił do 1979 r. Jako starszy wykładowca w Zakładzie Chemii Fizycznej kontynuował badania naukowe w zakresie adsorpcji i dydaktykę chemii. Jest autorem wielu

podręczników chemii dla uczniów szkół średnich – liceów i techników.

Był niedoścignionym „mistrzem szklanej aparatury chemicznej” i konstruktorem wielu akcesoriów dla chromatografii i oksymetrii. Prawdziwym majstersztykiem były jego specjalne elektrody w igłach iniekcyjnych do dynamicznego pomiaru podtlenu azotu w krwi pacjentów poddawanych narkozie. Zaowocowało to kilkoma patentami. Kierował też tematami badawczymi KNIiT.

W 1984 r. wykazał się niezwykłą odwagą podczas wypadku w budynku chemii, zakręcając zawory butli z łatwopalnymi gazami podczas pożaru.

Od początku pobytu w Lublinie udzielał się w sporcie. Świetnie grał w siatkówkę, uprawiał strzelectwo sportowe, żeglarstwo, wędkarstwo.

Z wielką nadzieją i niezwykłym zaangażowaniem tworzył NSZZ „Solidarność” na UMCS. 16 grudnia 1980 r. został wybrany do składu I Komisji Zakładowej, został członkiem prezydium i sekretarzem tej komisji. Stworzył niezwykle racjonalne podstawy administrowania NSZZ „Solidarność” UMCS, które przetrwały do dziś. Dzięki Jego tytanicznej (niejednokrotnie całodobowej) pracy został zorganizowany sekretariat Komisji Zakładowej, wyposażony w sprzęt biurowy, obieg dokumentów, kontakty zewnętrzne itd.

Archiwum NSZZ „Solidarność” UMCS

Powstał Biuletyn informacyjny „Solidarność Uniwersytecka” pod redakcją śp. Bogusławy Kaczyńskiej i Dobka Bagińskiego. Terminowego druku i kolportażu pilnował „Wańka”. Po wybuchu stanu wojennego zabezpieczał dokumenty, ukrywając je z kolegami, dzięki temu przetrwały do dziś. Wraz z kolegami i synami ewakuował wielotomową unikalną bibliotekę związkową NSZZ „S” UMCS.

W karcie okresowej oceny nauczycieli akademickich w 1990 r. pisał: *W okresie stanu wojennego i później, aż do ponownej legalizacji (relegalizacji) „Solidarności” byłem członkiem prezydium tajnej Komisji Zakładowej, zaś przed ponowną legalizacją Związku – członkiem Grupy Inicjatywnej na Rzecz Relegalizacji NSZZ „S”. W okresie tajnej działalności uczestniczyłem w różnego rodzaju działalności jak: prelekcje, odezwy, listy do członków Rządu, petycje, zbieranie składek członkowskich, pomoc ludziom zwolnionym z pracy za działalność polityczną, organizacją wakacji dla dzieci – członków rodzin prześladowanych, akcje protestacyjne itp. oraz organizowanie tajnej biblioteki (głównie bezdebitów).*

Nagradzany wielokrotnie przez Rektora UMCS, odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski oraz Medalem Edukacji

Narodowej. Po przejściu na emeryturę (1994) utrzymywał żywe kontakty z YC UMCS i NSZZ „Solidarność” UMCS

Będzie nam brakowało Jego opowieści, kawałów o partyzantce, żeglarskim, wędkarstwie, a Jego „wyczynów szklarskich” nikt już chyba nie powtórzy. Będziemy o Nim zawsze Pamiętać.

Józef Kaczor

Janusz Matusewicz – wędkarz

Janusz był doskonałym wędkarzem. Łowił od dziecka. Pięknie też opowiadał o wędkarstwie. Postanowiliśmy przypomnieć fragmenty jego wypowiedzi spisane w 1997 r. z wywiadu dla „Wiadomości Wędkarskich”:

Jak byłem małym chłopcem, chodziłem z ojcem na ryby w każdą prawie niedzielę. Latem oczywiście. Łowiliśmy w Wilii albo w jeziorach. W okolicy Wilna jest mnóstwo rozmaitych jezior. Są takie, słynne zresztą, zielone jeziora – one rzeczywiście mają szmaragdową barwę i tam się łowiło ryby. Albo jeździło się parostatkiem po rzece, w górę, w dół rzeki, mieliśmy takie swoje miejsca. Przeważnie łowiło się brzany. Wtedy już były żyłki Mustada, z baranich kiszek. I tylko na takie żyłki się łowiło. Pięciometrowe, wiązane w odcinki po pięć metrów. Jeżeli chciało się mieć więcej, to trzeba było takie

odcinki złączać ze sobą. Małe rybki, jak uklejki, łowiło się na koński włos, z końskiego ogona, tylko musiał być siwy koń. Łowiło się także na spinning, była specjalna, jedwabna plecionka, taka glansowana.

Piękna była Wilia, jak w starej piosence: Wilija, naszych strumieni rodzica, / Dno ma złociste i niebieskie lica.

I taka była. Była niebieska i miała złociste dno, bo tam są piaszczyste tereny, nieurodzajne. Piach i kamienie. Piach i głazy. Sosny na wydmach i rzeka piękna. Jak byłem parę lat temu, jak zobaczyłem tę burą kawę, bez żadnego wędkarza, bo tam nie ma co łowić, to po prostu płakać mi się chciało. Niestety. Natomiast byłem na tych zielonych jeziorach i one są

takie nietknięte dalej. Tam jest teren niezagospodarowany, więc prawdopodobnie nie są zeutrofizowane, nie ma żadnego rolnictwa, wokół bagna i te jeziora kapitałne. Szmaragdowe. Żywy szmaragd. Żadne zdjęcie nie oddaje tego. I tam są ryby.

Janusz potrafił łączyć żeglarsstwo z wędkowaniem i zawsze zabierał wędkę na Mazury, na które jeździł od 1949 r. Łowił piękne okonie, liny, szczupaki:

Kiedyś szukałem miejsca na wakacje i trafiłem do majątku w Popielnie. Jak wszedłem do pokoju, natychmiast zmieniłem temat. Wszystkie ściany były ubrane w łby szczupaków. Wiadac, że facet umiał je robić. Łowił na Śniardwach, na blachy ołowiane, które sam odlewał. Jak był dzień jasny, łowił na ciemną blachę, a jak dzień ciemny, to zdrapywał tę wierzchnią warstwę. Więc tych dużych, od piętnastu do dwudziestu paru kilogramów miał sporo. W niektórych miejscach na Śniardwach są potężne głazy polodowcowe. Wielkie jak domy. I między tymi głazami czają się duże szczupaki i sandacze.

Lubił łowić nie tylko na Mazurach i nie tylko szczupaki. Wspecjalizował się w łowieniu boleni i nawet skonstruował specjalną srebrną błysteczkę obrotową, niesamowicie skuteczną na te sprytne i trudne do złowienia ryby. Inni mogli tylko podziwiać z jakim kunsztem łowił:

Największy to miał około pięciu kilogramów. Wtedy akurat wracaliśmy od Kocka i zatrzymaliśmy się przy moście w Woli Skromowskiej. Zeszliśmy tylko z mostu na łąkę. Podeszedłem z przygotowaną wędką. Pierwszy rzut pod drugi brzeg – jak ściągałem blaszkę, to widziałem, jak za nią idzie fala, potężna fala. I już za chwilę na środku rzeki było uderzenie. I rzeczywiście, musiałem się z nim trochę pomęczyć. Nie ważyłem go, ale jak położyłem między tylnymi kołami dużego fiata, to sięgał od koła do koła.

Martwił się także o stan naszych wód:

Lubię łowić na czystej rzece, w takiej, w której mam świadomość, że ryby są. I lubię gruntówkę. Jest to związane chyba z tym, że jako chło-

Archiwum Andrzeja Trembaczowskiego

piec razem z ojcem tą techniką właśnie zaczynałem. I to mi zostało. Bo Wilia była niezwykle rybną rzeką. I były w niej piękne brzany i olbrzymie sumy. O tych sumach to krążyły legendy. Na plażach w mieście były tabliczki z napisami, żeby nie puszczać małych dzieci bez opieki do wody. Ze względu na sumy.

Wędkował również podczas granicznych wojaży. Niżej opowieść o tym, jak złowił wielkiego karpia w Brukseli:

Złowiłem kiedyś karpia w centrum Brukseli. W samym centrum jest jezioro. Nie jest szerokie, wije się pomiędzy pagórkami. Tam jest park przy ulicy, przy której są wszystkie obce ambasady. Namówił mnie mojej brataniicy mąż. Wieczorem poprosił córkę, żeby kupiła robaki. Ale jak to kobieta, nie znała się na tym. Rano zaglądamy, a to są tubifeksy. Cóż było robić? Niedziela rano, poszliśmy do sklepu spożywczego i kupiliśmy pudełeczko słodkiej kukurydzy. Postawiliśmy dwie wędkę. Piękny park, piękna trawa. Siedzą sobie Belgowie pod parasolami. Piwko popijają. Wędkę postawione, dzieci się bawią, a oni sobie łowią. Tam się płaci i to się płaci dość dużo. Od rana do pierwszej jedna tura, a potem druga. Czyli jak ktoś chce

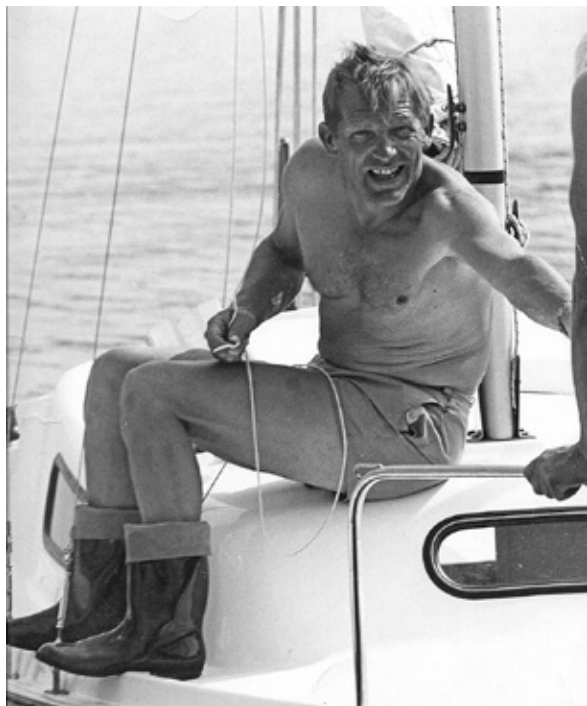
cały dzień łowić, to musi dwa razy zapłacić. Płaciło się tylko za prawo połowu. Miejskowi płacili mniej, a przyjezdni więcej. No i tak siedzimy, nic nie bierze i on mówi: „Pójdę do znajomego Marokańczyka, on też łowi, może odstąpi nam trochę robaków”. No i poszedł. A ja siedzę... Miałem kołowrotek z sygnalizatorem, ale ani dioda nie zadziałała, ani sygnalizator, tylko zoba-

czyłem w pewnym momencie, że mi się szczytówka wygina. Podciąłem i natychmiast się zorientowałem, że to nie kilogram ani dwa, ani pięć, bo z gwizdem karp odszedł pod drugi brzeg i zakręcił o taką wieżyczkę na wodzie. Ale wrócił na szczęście. No to ja go ciągnę. A tu z tyłu jest trawnik, barierka, a za barierką normalna ulica. I zaczęli się ludzie schodzić, z jednej ambasady, z drugiej. W pewnym momencie odwróciłem się i patrzę, a tam za mną stoi ze sto osób, i każdy się gapi. Tylko nikt nie przekraczał barierki, tam są ludzie kulturalni. A mnie się wędkę wygina i nic nie mogę zrobić. Brzeg ocembrowany, wysoko i od razu głęboko. Woda dość mętna, jak to po deszczu, zresztą nawet siąpił wtedy deszczyk. Jak chwyciłem podbierak, to karp w dół i muruje do ściany. Widzę, że go sam nie podbiorę. Ocenilem, że jest nie do wyciągnięcia. I tak mordowałem go przez pół godziny. Wrócił mój kompan. Po gapiach zorientował się, co się dzieje. W końcu podebraliśmy karpia, podbierak się pogięł. Do dziś krąży legenda, że przyjechał z Lublina Matusewicz i im największego karpia z jeziora wyciągnął. Karp ważył 11,64 kg.

Oprac. Andrzej Trembaczowski

Janusz Matusewicz – żeglarz

Janusz był pasjonatem żeglarstwa i jednym z członków założycieli Yacht Clubu UMCS w 1976 r. W księdze członków YC figuruje na zaszczytnej 15. pozycji. Jako sternik jachtowy był instruktorem, nauczycielem i wychowawcą kadry młodych żeglarzy. Uczestniczył w organizacji niezliczonej ilości rejsów zbiorowych oraz kolonii żeglarskich.

Fot. ze zbiorów rodziny Matusewiczów

Na jednym z takich kultowych rejsów zbiorowych Wańka, bo tak go wszyscy nazywaliśmy, wykazał się niezwykłym opornianiem i odwagą. Nagłe uderzenie białego szkwału na jeziorze Dargin złamało maszt na jachcie Koga jak zapałkę. Lekki, importowany francuski maszt wraz z żaglami runął do wody. Jachtem rzucało na wszystkie strony, z nieba do kokpitu wlewały się strugi deszczu. Janusz zabezpieczył niedoświadczoną załogę i tak sprawnie zarządzał wyciąganiem żagli i takielunku z wody, że nie zaginęła ani jedna szekla czy śrubka. Po przejściu nawałnicy załódze nie pozostało nic innego jak w środku rejsu wrócić do Giżycka i liczyć na cud. Były to lata osiemdziesiąte i zdobycie masztu, w dodatku na cito, faktycznie graniczyło z cudem. Jednak udało się „kupić” od jakiegoś bosmana maszt od Ome-

gi i po dwóch dniach pracy w warsztacie samochodowym jacht był już gotowy do żeglugi. Wańka był niesamowitym farciarzem, bo okazało się, że kierownikiem warsztatu był repatriant z jego rodzinnego Wilna, który pozwolił na korzystanie z warsztatu przez cały dzień. Robota została tak solidnie wykonana, że zastępczy maszt pływa na Kodzie do dziś.

Inny przykład z kolonijnego rejsu z początku lat dziewięćdziesiątych świadczący o niecodziennym farcie Janusza. Przybijamy do półwyspu Kal k. Węgorzewa, a na jachcie Karawela poważna awaria – złamana końcówka stalowego steru, mocująca rumpel. Koniec jazdy! Żeby usunąć awarię, trzeba wyjąć cały ster i dospawać złamaną końcówkę. Potrzebne jest szybkie działanie. Kładziemy jacht na wodzie, wyciągamy ster i bez większych nadziei ruszamy z Wańką po ratunek do Węgorzewa. Zbliżał się już wieczór i szanse znalezienia o tej porze spawacza były raczej zerowe. Ale znowu sprzyjało nam szczęście. Po drodze, w ośrodku wczasowym napotykamy człowieka spawającego ogrodzenie. Tyle tylko, że nam jest potrzebna elektroda

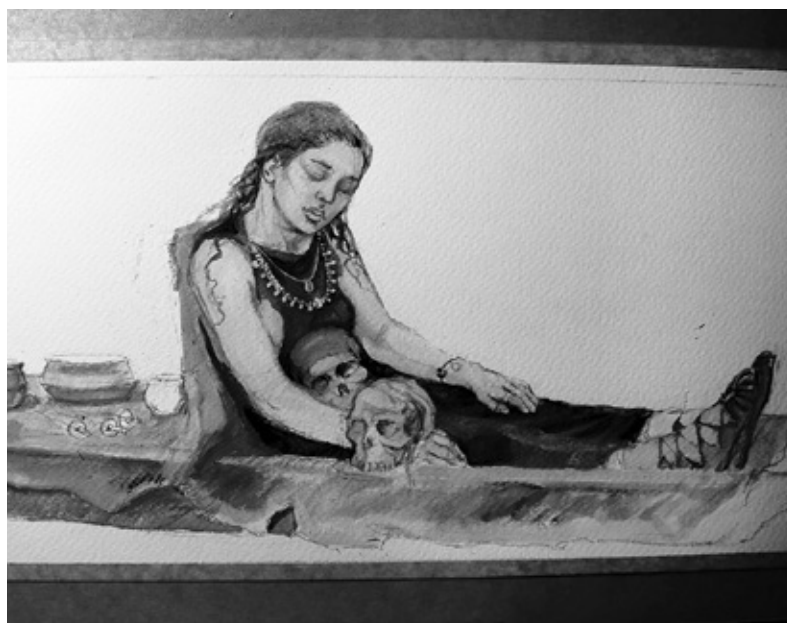
do stali nierdzewnej. Po długich poszukiwaniach spawacz znalazł jakiś nędzny kawałeczek kwaśnej elektrody. Byliśmy uratowani. Triumfalnie wróciliśmy z powrotem, ku niemałemu zdziwieniu i niedowierzaniu reszty uczestników obozu. My jednak byliśmy całkowicie przekonani, że bez Janusza to by nam tak łatwo nie poszło, a sztukowany ster przetrwał bez awarii do końca sezonu.

Janusz był też świetnym mechanikiem. Radzieckie czy zachodnie silniki nie miały dla niego tajemnic. Kapryśne i nieprzewidywalne były zwłaszcza radzieckie Salut i Wietie-roki, dlatego wszyscy opiekunowie jachtów żeglarskich bardzo chętnie korzystali z pomocy Wańki przy przygotowaniu tych silników do sezonu żeglarskiego. Janusz miał ten rzadki i cenny dar „złotej rączki” – za co się nie wziął, robił to doskonale. Podziwialiśmy go, że po kompletnym rozebraniu silnika i ponownym jego złożeniu nigdy nie zostawały mu żadne części. Jak on to robił? Janusz równie dobrze radził sobie z drewnem i laminowaniem. Wykonane przy jego pomocy drewniane gretingi na Karaweli przez wiele lat były wzorem do naśladowania oraz przedmiotem zazdrości i podziwu. Wiele wolnego czasu poświęcał na dorabianie drobnych części, wymyślał różne „patenty” ułatwiające żeglugę i obsługę jachtów. Był w tym niedoścignionym mistrzem.

Ewek Mendyk

Archiwum Ewasty Mendyka

• Młoda Gotka w grobie z Masłomęcza wg Mirosława Kuźmy (pastel)

Zbiory Muzeum im. St. Staszica w Hrubieszowie

litycznymi, które pozwoliły im na skuteczne podboje; zdolnościami do tworzenia unii nie tylko międzyplemiennych, ale również z przedstawicielami innych ludów i to nie tylko germańskich. Wysoki poziom ich rolnictwa, pełnego innowacji technicznych i technologicznych szedł w parze z rozwojem rzemiosł, gdzie na przykład jubilerstwo osiągnęło szczyty kunsztu i wzornictwa. Byli też sprawnymi budowniczymi, ale i sprytnymi kupcami. Pośredniczyli w wymianie towarowej obszarów od Azji, poprzez Afrykę do skrajów kontynentu europejskiego. Byli nieustraszonymi krzewicielami chrześcijaństwa, a przetłumaczenie Biblii na język gocki przez wywodzącego się z tego ludu biskupa Wulfilę uważa-

„Nasi” Goci w Gliwicach

„Goci. Barbarzyńscy zdobywcy Europy” – to tytuł wystawy, którą można obejrzeć w Muzeum w Gliwicach, w salach oddziału mieszczącego się w efektownej Willi Caro. Kuratorami projektu – rozpoczętego 10 listopada 2017 r., mającego trwać do 31 marca 2018 r. – są Monika Michnik i Radosław Zdaniewicz. Pokazano na niej zabytki z kolekcji Muzeum Archeologicznego w Gdańsku, Muzeum Miejskiego Wrocławia Oddział Muzeum Archeologiczne, Muzeum Archeologiczno-Historycznego w Elblągu, Instytutu Archeologii Uniwersytetu Łódzkiego, Faktorii Handlowej w Pruszcze Gdańskim, Instytutu Archeologii PAN w Warszawie i prywatnych zbiorów Mirosława Bienieckiego (monety).

Niezwykle ważną częścią tej efektownej wystawy są zabytki pochodzące z wykopalisk Instytutu Archeologii UMCS, przechowywane w Muzeum Zamajskim w Zamościu, Muzeum im. ks. St. Staszica w Hrubieszowie i Masłomęckim Stowarzyszeniu „Wioska Gotów”. Dwie ostatnie instytucje dostarczyły też wielu elementów oprawy plastycznej, m.in. rekonstrukcję „grobu dziewczynki z trzema głowami” wyobrażoną przez żyjącego na co dzień w Szkocji artystę malarza Mirosława Kuźmę i świeżutkie, absolutnie sensacyjne odkrycie z Gródka nad Bugiem biżuterii złożonej w grobie gockiej kobiety zmarłej pod koniec IV w. po Chr.

Zaangażowanie naszych absolwentów – mgr Anny Hyrczały i mgr. Bartłomieja Barteckiego z hrubieszowskiego Muzeum nadało przedsięwzięciu niezwykle dynamikę, również dlatego, że zaprezentowali oni, w jaki sposób lokalne społeczności dzisiaj pielęgnują pamięć o Gotach.

Organizatorzy zaplanowali również cykl wykładów towarzyszących. Otrzymałem doń zaszczytne zaproszenie i mogłem w przepięknej sali wykładowej Muzeum w Gliwicach podzielić się ze słuchaczami opowieścią na temat: „Gdy kobietom ucinano głowy... Czyli Gotów historie niezwykle”. Ten makabryczny tytuł niósł jednak nieco inne intencje.

Goci fascynowali od zawsze swoją niezwykle kulturą; talentami po-

ne jest za jedno z najważniejszych wydarzeń w dziejach europejskiego dziedzictwa kulturowego.

W kontekście tych dokonań zdumiewa, fascynuje, inspiruje do spekulacji, ale również budzi grozę niecodzienny zwyczaj pogrzebowy, który nakazywał im składać do grobu kobiety pozbawione uprzednio głowy.

Pozwoliłem słuchaczom przyjrzeć się skomplikowanemu rytuałowi gockich obrzędów pogrzebowych i postarać się odpowiedzieć (przynajmniej częściowo) na najprostsze z pytań – DLACZEGO!?!

Żywą i interesującą dyskusję po moim wystąpieniu musiano przerwać, gdyż dotrwała ona... aż do czasu zamknięcia Muzeum.

Andrzej Kokowski

Akademia Przedsiębiorczości UMCS – podsumowanie I edycji

W semestrze zimowym roku akademickiego 2017/2018 odbyła I edycja warsztatów i wykładów realizowanych w ramach Akademii Przedsiębiorczości UMCS, nowatorskiego przedsięwzięcia mającego na celu kształtowanie probiznesowych postaw i zachowań wśród społeczności akademickiej, tj. studentów, doktorantów i pracowników Uniwersytetu oraz absolwentów. Projekt realizowany jest wspólnie przez Biuro Rozwoju Kompetencji i Wydział Ekonomiczny UMCS.

W ramach przedsięwzięcia realizowane są dwa programy rozwojowe: Akademia Biznesu oraz Akademia Liderów. W I edycji Akademii Biznesu UMCS zrealizowany został cykl czterech warsztatów: „Własna firma – od pomysłu do realizacji”, „25 sposobów na zarabianie w biznesie”, „Marketing i sprzedaż w biznesie” oraz „Wprowadzenie do zarządzania projektami”, podczas których uczestnicy mogli nauczać się m.in.: w jaki sposób skutecznie generować pomysły na biznes, jak sprawnie je testować i weryfikować czy też gdzie szukać źródeł finansowania biznesu. Ogółem w warsztatach wzięło udział 29 osób, w tym 10 we wszystkich czterech, otrzymując na koniec certyfikat uczestnictwa w Akademii Biznesu UMCS.

Szczerze rekomenduję wszystkim zainteresowanym udział w szkoleniach prowadzonych w ramach Akademii Przedsiębiorczości UMCS. Osobiście miałem przyjemność wziąć udział w tym przedsięwzięciu. Za szczególnie interesujący z mojego punktu widzenia będę uważał udział w warsztatach poświęconych idei startupów, z naciskiem położonym na ideę tzw. lean startup, oraz w szkoleniu dotyczącym zarządzania projektami (...). Umiejętności, które zdobyłem podczas udziału w szkoleniach, pozwolą mi skuteczniej rozwijać moją firmę, wyczuliły mnie na

szereg aspektów (...). Paradoksalnie, jako człowiek nauki i dydaktyki z blisko dwudziestoletnim doświadczeniem zyskałem kompetencje, które pozwolą mi wzbogacić metodologię prowadzenia badań naukowych w moim laboratorium, a także sprawią, że zajęcia, które prowadzę ze studentami, wzbogacę o nowe treści, czyniąc je bardziej pożytecznymi dla osób wchodzących na rynek pracy. Jestem bardzo zadowolony z możliwości doskonalenia swoich umiejętności nie tylko w murach, lecz także na pożytek mojej Alma Matris.
dr hab. Grzegorz Marcin Wójcik,
prof. nadzw. UMCS

Z kolei Akademia Liderów UMCS obejmowała warsztaty, które miały

na celu rozwój umiejętności miękkich osób, które chcą w przyszłości stać się inspiracją dla innych, podejmując rolę lidera w biznesie, zespołach projektowych czy też działając na rzecz społeczności lokalnej. Zrealizowanych zostało pięć warsztatów. W programie przygotowanych szkoleń, przeprowadzonych przez wykwalifikowanych trenerów, posiadających wieloletnie doświadczenie we wspieraniu rozwoju osobistego i zawodowego, znalazły się następujące warsztaty: „Style przywództwa a typy osobowości... w poszukiwaniu naturalnego stylu przywództwa. Szkolenie w oparciu o model MBTI®”, „Budowanie zespołu i efektywna współpraca w zespole. Trening pracy zespołowej dla menadżerów”, „Inteligencja emocjonalna dla liderów. Trening inteligencji emocjonalnej w oparciu o model EQ – i 2.0®”, „Budująca komunikacja dla liderów... czyli jak chcieć razem pracować. Szkolenie w nurcie NVC” oraz „Trafne decyzje. Interdyscyplinarne warsztaty doskonalenia kompetencji eksperckich”. Ogółem w warsztatach uczestniczyła grupa 21 osób.

Członkowie społeczności akademickiej mieli także możliwość uczestnictwa w otwartym, ogólnouniwersyteckim wykładzie „Przedsiębiorczość dla początkujących” z udziałem praktyków i ekspertów biznesu.

W kwietniu 2018 r. odbędzie się II edycja Akademii. Tym razem oprócz bogatej oferty warsztatowej uczestnicy będą mogli także skorzy-

stać ze wsparcia mentoringowego, nie tylko przy wykreowaniu pomysłu biznesowego, ale także jego wdrożenia. Nowością jest także powołanie w ramach Akademii Przedsiębiorczości Uniwersyteckiego Punktu Konsultacyjnego ds. Przedsiębiorczości. Od semestru letniego studenci, pracownicy i absolwenci naszej Uczelni będą mogli skorzystać z indywidual-

nych konsultacji w zakresie realizacji pomysłów biznesowych, zakładania i prowadzenia własnej działalności gospodarczej.

Więcej informacji na temat Akademii można znaleźć pod adresem: www.akademia.umcs.pl.

Izabela Łucjan

Arkadiusz Wronowski

Biuro Rozwoju Kompetencji

Konferencja „Rola rynku nieruchomości a problemy rozwoju regionalnego”

W dniach 7–8 grudnia 2017 r. w Auli E. Romera na Wydziale Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej UMCS odbyła się konferencja „Rola rynku nieruchomości a problemy rozwoju regionalnego”, zorganizowana wspólnie z Narodowym Bankiem Polskim. Było to trzecie z cyklu spotkanie przygotowane we współpracy UMCS z NBP. Na uroczystym otwarciu konferencji władze UMCS reprezentował Prorektor prof. dr hab. Radosław Dobrowolski, Dziekan Wydziału Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej prof. dr hab. Sławomir Terpiłowski oraz Prodziekan Wydziału Ekonomicznego dr Mirosław Łoboda. Głos zabrał również organizator oraz przewodniczący komitetu naukowego prof. dr hab. Marian Harasiumiuk. Ze strony Narodowego Banku Polskiego gości po-

witała Dyrektor Lubelskiego Oddziału NBP Ilona Skibińska-Fabrowska.

W czasie dwudniowej konferencji naukowo-branżowej wygłoszonych zostało 12 referatów. Wystąpienia zostały podzielone na trzy sesje referatowe. Pierwszą poprowadziła Dyrektor Ilona Skibińska-Fabrowska. Drugą sesję poprowadził Prodziekan Wydziału Ekonomicznego dr Mirosław

Fot. Bartosz Prohl

Fot. Bartosz Prohl

Fot. Bartosz Prohl

Łoboda. Panel dyskusyjny moderował prof. dr hab. Marian Harasiumiuk. Drugiego dnia sesję referatową poprowadził Kierownik Zakładu Polityki Przestrzennej i Planowania dr hab. Waldemar Gorzym-Wilkowski. Wśród prelegentów znaleźli się eksperci NBP, instytucji publicznych, naukowcy oraz praktycy.

Kolejne z cyklu spotkanie koncentrowało się na problematyce rynku

nieruchomości w kontekście rozwoju miast i regionów. Celem konferencji była konfrontacja różnorodnych środowisk oraz wymiana badań i doświadczeń.

Ważnym punktem w programie był panel dyskusyjny, który umożliwił wymianę opinii pomiędzy ekspertami z różnych branż i środowisk. Dynamiczna dyskusja cieszyła się zainteresowaniem uczestników. Przedstawienie problematyki rynku nieruchomości w kontekście rozwoju regionalnego i lokalnego z perspektyw różnych dziedzin miało na celu naświetlenie złożoności tematu i konfrontację opinii i badań. Ożywiona dyskusja i zainteresowanie tematyką świadczą o trafnie dobranej problematyce konferencji, a także pozytywnie rokują na przyszłość. W roku 2018 r. planowane jest kolejne spotkanie.

Anna Sawicka

• Sahryń. Tłumek zgromadzony wokół odkopywanego grobu

Fot. Andrzej Kozłowski

Był sobie archeolog...

W dniu 8 lutego 2018 r. pożegnaliśmy na cmentarzu w Grabówkach koło Wąwolnicy absolwenta archeologii UMCS mgr. Józefa Ścibiora. Studia ukończył w roku 1984, na podstawie znakomitej pracy „Grupa nałęczowska kultury amfor kulistych na Lubelszczyźnie”. Niestety, ale ponawiane starania o opublikowanie tego dzieła nie powiodły się. Autor ciągle widział swoje dzieło niedoskonałe. Od początku kariery związał się z Muzeum Okręgowym w Sandomierzu, prowadząc z jego ramienia wiele prac wykopaliskowych, głównie interwencyjnych.

Na Lubelszczyźnie prowadził wykopaliska w Rudnie, badając okazały grobowiec z epoki kamienia. Ma na swoim koncie liczne publikacje, znajdujące się ciągle w obiegu naukowym, z których Lubelszczyzny dotyczą bardzo ważne dla regionu: *Groby ludności kultury amfor kulistych w Rudnie, woj. białkopodlaskie* (Lubelskie Materiały Archeologiczne, t. I:1985, s. 65–77); *Nowe stanowisko grupy mazowiecko-podlaskiej kultury amfor kulistych* (Sprawozdania Archeologiczne, t. XXXVIII:1986, s. 109–127); *Zespoły grobowe kultury amfor kulistych z zachodniej części Wyżyny Wołyńskiej* (Sprawozdania Archeologiczne, t. XLIII:1991, s. 79–108 – z A. Kokowskim, W. Komanem); *Grave of the Globular Amphora Culture from site no. 27 in Świerżów, prov. of Zamów, Poland* (w: *Baltic – Pontic Studies*, t. 4:1996, s. 28–34 – z W. Komanem); *Bemerkungen zur regionalen Gliederung der Kugelamphorenkul-*

tur in Polen („Acta Archaeologica et Praehistorica”, t. 12:1991, s. 36–56 – z A. Kokowskim); *Kultura amfor kulistych w środkowowschodniej Polsce* (w: *Schytek neolitu i wczesna epoka brązu w Polsce środkowowschodniej [materiały z konferencji]*, J. Gurba red., LMA, t. VI, s. 47–65). W tych współautorskich – był absolutnym liderem.

Był postacią o błyskotliwej inteligencji. Jego umiejętność wyszukiwania i kojarzenia faktów, swoboda w dyskusjach spowodowały, że szybko stał się jednym z najbardziej poszukiwanych współpracowników, a o jego względy zabiegali największe profesorskie nazwiska polskiej archeologii. Wieszczo mu też w związku z tym wielką karierę naukową, co utwierdzał poziomem naukowym swoich publikacji i referatów. Niestety, ale nie minął go klasyczny „zawrót głowy” i w pewnym momencie Józek po prostu wypadł z torów, na których się właśnie

rozpędzał. W 1996 r. pożegnał się z zawodem definitywnie.

Dla nas był klasyczną „duszą towarzysztwa”. Mówił językiem Sienkiewicza, myśląc przy tym jak Gombrowicz. Jego barwne opowieści, trafne określenia krążą do dzisiaj nie tylko wśród przyjaciół, ale również w środowisku naukowym. W kontaktach był bezkompromisowy, mówiąc często, że jedynym autorytetem jest dla niego wiedza, a nie nazwisko. W związku z tym na konferencjach u niektórych referentów budził strach graniczący z paniką. Miał też niebywały talent plastyczny, jakiego mogło mu pozazdrościć wie-

lu, ścigający się na dodatek z tym literackim. Kiedy spędzałem długie dwanaście sty-

pendialnych miesięcy w Monachium, Józek pisał do mnie wielostronicowe listy wystukiwane na maszynie Proconsul, z której był niezwykle dumny. Relacjonował otaczającą go rzeczywistość roku 1991, głównie tę naukową. Czytałem je po kilka razy, zarykując się ze śmiechu. Zachowałem je. Wracam zresztą do nich i dzisiaj. Nosilem się nawet swego czasu z zamiarem wydania ich drukiem – gdyby nie wycieczki personalne, nie zawsze zjednujące mu przyjaciół...

Józek pozostanie w mojej pamięci przede wszystkim z powodu dwóch zdarzeń – mimo że był czas, kiedy odwiedzał nas co tydzień i wystuchiwalismy jego filozoficznych przemyśleń nad rzeczywistością (miał bowiem okres w którym „zatopił” się w filozofii – a on jak się za coś brał, to do „samego spodu”). Pierwsze dotyczy wykopalisk mających na celu uratowanie jednego z najbardziej efektownych grobowców ludności kultury amfor kulistych, odkrytego przypadkiem w Sahryniu, w pow. hrubieszowskim. Był rok 1987. Józek już jako absolwent z nieustającą konsekwencją przyjeżdżał (popisując się szaleńczą jazdą swoim Polonezem Caro) na moje wykopaliska – jak to mówił – odetchnąć atmosferą prawdziwego odkrywania.

Informacja o odkryciu grobowca zbiegła się szczęśliwie z jego obec-

• Zasłuchani, zapatrzeni mieszkańcy Sahrynia

• Komora z potężnych bloków kamiennych mieściła pochówek z epoki kamienia

Fot. Andrzej Kokowski

nością i nie było wątpliwości, że to on będzie go ratował. Rutynowo jechałem „sprawdzić”, co się dzieje w Sahryniu i już z daleka zobaczyłem prawdziwy tłumek ludzi ciasno opłatający „dziurę w ziemi”. Nad nimi „wisiał” charakterystyczny głos Józefa, tonem kapłańskim, ale ze swadą, kwiecistym językiem objaśniającego to, co właśnie odsłania; zwracając się do nich powtarzanym zwrotem „niech szanowni Wieśniacy pojmą, iż...”. Na twarzach słuchaczy bogobojny strach mieszał się z uwielbieniem. Skutkiem

tego było, że wielosetkilogramowe głązy targali z głębokiego dołu, na wyścigi, za Józka jego słuchacze... a on spokojnie palił papierosa, kontynuując swoje kwieciste wywody.

Drugie dotyczy publikacji materiałów z przedwojennego jeszcze odkrycia w podsandomierskiej Krakówce. „Książęcy grób” z II w. po Chr., wypełniony efektownymi importami rzymskimi i uzbrojeniem funkcjonował w literaturze właściwie od momentu jego odnalezienia. Jest też archeologiczną perełką zbiorów Muzeum w Sandomierzu. Józek wpadł do mnie któregoś dnia, perorując w charakterystyczny dla siebie sposób, z hasłem: „to trzeba w końcu opublikować”! Nikomu przed nim nie chciało się po prostu skonfrontować starej publikacji Leona Wilkońskiego z żywym materiałem, a tu okazało się, że opubli-

kowano go nie tylko pobieżnie, ale również niekompletnie. Ta przygoda zabrała nam kilka pasjonujących miesięcy. Józek wykonał kapitalną dokumentację i opublikowaliśmy całość we francuskojęzycznych „Inventaria Archaeologica” w 1990 r. Do dzisiaj europejscy badacze powołują się na nasze dzieło.

Nad jego grobem stanęli niemal w komplecie koleżanki i koledzy z jego roku. Szybko żałoba chwili przekształciła się w skrywanie radosne wspomnienia o Józku. Okazało się, że wielu z nas jest w posiadaniu „kapitałnych listów”. Przypomniałem sobie wtedy zdanie wypowiedziane przez Józka z czasów fascynacji filozofią: „wiesz, jak kiedyś umrę, to nie chcę, by przynosili mi kwiaty. Wystarczy jedna śmierć, a kwiaty niech sobie żyją dalej...”. Zapaliłem Mu znicz.

Andrzej Kokowski

Media relations w astrofizyce

Od 29 stycznia do 2 lutego 2018 r. dr hab. Lidia Pokrzycka, prof. nadzw. przebywała w Atenach w ramach programu Europlanet-2020 NA1 i realizowanego projektu „Media relations and planetary science community. Practical activities”.

Głównym celem wizyty było zapoznanie się z pracą naukowców zajmujących się astronomią/astrofizyką w University of Athens i Institute of Accelerating Systems and Applications (IASA) oraz przybliżenie im podstaw public relations, marketingu i dziennikarstwa naukowego, by efektywnie zachęcić do działalności popularyzatorskiej. Dodatkowym celem

Archiwum Lidii Pokrzyckiej

Archiwum Lidii Pokrzyckiej

projektu było nawiązanie współpracy w zakresie promocji działalności naukowej w mediach społecznościowych i opracowanie koncepcji ewentualnych publikacji naukowych oraz wspólnych projektów promocyjnych.

Program wizyty obejmował spotkanie w Fundacji i Planetarium Eugenidesa z dyrektorem dr. Manosem Kitsonasem, gdzie omówiono działania Planetarium oraz pokazano narzędzia służące do profesjonalnej promocji tej instytucji, w tym filmy edukacyjne. Była to też okazja do zapoznania się z historią i planami rozwoju planetarium.

W National & Kapodistrian University of Athens, na Wydziale Astrofizyki, Astronomii, Mechaniki Lidia Pokrzycka spotkała się z zespołem badaczy skupionych wokół projektu „Space Gates” i studentami, którzy aktywnie uczestniczą w wielu działaniach promocyjnych. W trakcie spotkania L. Pokrzycka wygłosiła wykład na temat efektywnych relacji z mediami i dziennikarstwa naukowego. W praktyce pokazała narzędzia public relations, rolę mediów (także społecznościowych) w promowaniu projektów naukowych, elementy marketingu i promocji przydatne badaczom,

także w zakresie nauk ścisłych. Przedstawiła przykłady strategii PR instytucji naukowych i *case studies* związane z artykułami naukowymi publikowanymi w ogólnokrajowych gazetach codziennych w Wielkiej Brytanii i Islandii. Przedstawiciele „Space Gates” opowiedzieli natomiast o niektórych planowanych działaniach promocyjnych projektu związanych z Facebookiem, Twitterem, Youtube i przedstawili już stosowane metody promocji wydarzeń naukowych prowadzonych w Atenach. Dyskutowano o możliwościach współpracy i opracowaniu artykułów naukowych dotyczących powiązań dziennikarstwa z naukami ścisłymi (ze szczególnym naciskiem na astronomię).

W ramach wizyty możliwe było także spotkanie w Obserwatorium Uniwersytetu w Atenach. Pracownicy i studenci przedstawili swoją działalność badawczą, edukacyjną i popularyzatorską. Dyskutowano o działaniach edukacyjnych w ramach projektu „Planets in your hands”. Jest to specyficzne przedsięwzięcie realizowane przez zespół studentów. Główna idea projektu obejmuje budowę planetarnych modeli – powierzchni zamkniętych w kwadratowych ramach, co daje wizualną i namacalną reprezentację szerokiej gamy środowisk w Układzie Słonecznym. Modele te będą wystawiane w szkołach, uniwersytetach i prywatnych instytucjach. Projekt zostanie uzupełniony o specjalnie opracowaną stronę internetową, zawierającą wszystkie informacje o Układzie Słonecznym i planowanych spotkaniach naukowych. Cały projekt modeli planetarnych będzie miał szerszy zasięg

europejski, ponieważ jego finalne efekty można łatwo transportować.

Kolejną instytucją, która brała udział w projekcie, było Narodowe Obserwatorium w Atenach (Thissio), gdzie można było zapoznać się z historią astronomii w Grecji, a także podziwiać pełnię księżyca dzięki profesjonalnym teleskopom. Z zespołem Obserwatorium omówiono możliwości współpracy w zakresie efektywnych metod promocji oraz współpracy w zakresie publikowania artykułów dotyczących PR i marketingu w badaniach naukowych. Natomiast w Narodowym Obserwatorium IAASARS w Penteli stworzono szansę do profesjonalnej obserwacji słońca, a następnie omówiono formy skutecznej promocji i strategii PR w astronomii.

Zespół IASA, będący gospodarzem wizyty eksperckiej, organizuje spotkania z naukowcami, którzy są zaangażowani zarówno w badania planetarne, jak i w odpowiednie działania promocyjne. Dr hab. Lidia Pokrzycka, prof. nadzw. poprowadziła więc warsztaty z zakresu public relations i efektywnych kontaktów z mediami. Spotkała studentów i astrofizyków specjalizujących się m.in. w badaniach planetarnych ze szczególnym uwzględnieniem oprzyrządowania optycznego, którzy chcą efektywnie popularyzować swoją pracę w mediach społecznościowych i prasie. Możliwa była wymiana doświadczeń w zakresie skutecznej promocji inicjatyw naukowych, a naukowcy z Grecji chcą ściśle współpracować m.in. w zakresie opracowania metod skutecznego marketingu i PR w działalności badawczej.

Lidia Pokrzycka

Konferencja „Integracyjna teoria prawa – między praktyką a dogmatyką”

W dniu 18 grudnia 2017 r. w sali posiedzeń Rady Wydziału Prawa i Administracji UMCS odbyła się Konferencja Naukowa pt. „Integracyjna teoria prawa – między praktyką a dogmatyką”.

Wydarzenie zostało zorganizowane przez dr. hab. Bartosza Liżewskiego, prof. nadzw. i dr. Adama Szota we współpracy z pracownikami Katedry Teorii i Filozofii Prawa z okazji 65. urodzin oraz 20-lecia kierowania

Katedrą przez prof. Leszka Leszczyńskiego. Obrady otworzyła Dziekan Wydziału Prawa i Administracji prof. dr hab. Anna Przyborska-Klimczak.

W pierwszym panelu prelegenci podjęli dyskusję na temat powiązań

Fot. Angelika Komar

między kształtowaniem a tworzeniem prawa. Moderatorem był prof. dr hab. Leszek Leszczyński, natomiast z autorskimi referatami wystąpili prof. dr hab. Zygmunt Tobor (Uniwersytet Śląski) i prof. dr hab. Andrzej Korybski (UMCS). Prof. dr hab. Z. Tobor zwrócił uwagę na rolę sądów w procesie kształtowania prawa i performatywą funkcję języka prawnego. Prof. dr hab. A. Korybski podkreślił, że we współczesnej integracyjnej teorii prawa zdecydowanie dominuje perspektywa wykładni operatywnej, natomiast pewne akty wykładni prawa mają też miejsce w procesie legislacyjnym.

Podczas drugiego panelu, którego moderatorem był dr hab. Wojciech

Dziedziak, prof. nadzw., prelegenci poruszyli problematykę związaną z aksjologią prawa i prawami człowieka. Prof. dr hab. Jerzy Zajadło (Uniwersytet Gdański) rozważał, czy idea praw człowieka ma charakter uniwersalny, czy też podlega różnego rodzaju relatywizacjom. Natomiast dr hab. Bartosz Liżewski, prof. nadzw. (UMCS) podejmował problematykę praw człowieka jako istotnej części aksjologii systemu prawa.

W trzeciej części dyskutowano na temat stosowania prawa w ujęciu modelowym i przy uwzględnieniu specyfiki gałęziowej, a moderatorem był dr hab. Bartosz Liżewski, prof. nadzw. Prof. dr hab. Bartosz Wojciechowski (Uniwersytet Łódzki)

poruszył kwestie związane z etyką zawodu sędziego, a dr Adam Szot (UMCS) odniósł się do problemu zacierania się widocznych granic pomiędzy stosowaniem prawa przez sądy i organy administracji publicznej.

Podczas ostatniej sesji, moderowanej przez prof. dr hab. Andrzeja Korybskiego, wystąpili prof. dr hab. Marek Zirk-Sadowski (Uniwersytet Łódzki) i prof. dr hab. Leszek Leszczyński (UMCS). W panelu zaprezentowano problematykę wykładni prawa w kontekście języka, systemu i funkcji. Prof. dr hab. L. Leszczyński wyjaśnił, że w procesie wykładni nie należy bezkrytycznie przyjmować głoszonej powszechnie tezy o dominującym wpływie reguł językowych w wykładni prawa. Z kolei prof. dr hab. M. Zirk-Sadowski odniósł się do zagadnienia wykładni sędziowskiej i polityki.

Konferencja pt. „Integracyjna teoria prawa – między praktyką a dogmatyką” była kolejnym przedsięwzięciem zorganizowanym przez pracowników Katedry Teorii i Filozofii Prawa, które spotkało się z zainteresowaniem naukowców z różnych ośrodków akademickich z całej Polski, a także doktorantów i studentów.

Katarzyna Hanas

Profesor Charles Wankel na UMCS

W dniach 20–23 lutego 2018 r. Wydział Ekonomiczny UMCS gościł znanego gościa – prof. Charlesa Wankela z Tobin College of Business, St. John's University, USA. Nasz gość jest znany pokoleniom studentów i praktyków zarządzania jako współautor poczytnego podręcznika pt. *Kierowanie*, który wydał wspólnie z prof. Jamesem Stonerem.

Profesor jest wieloletnim członkiem Amerykańskiej Akademii Zarządzania (Academy of Management), gdzie otrzymał wiele nagród za swoje badania i zasługi w rozwoju nauk o zarządzaniu. Profesor Ch. Wankel posiada rozległe doświadczenie biznesowe oraz międzynarodowe, współpracuje z wieloma uniwersytetami na całym świecie oraz prowadzi doradztwo

Fot. Michał Caban

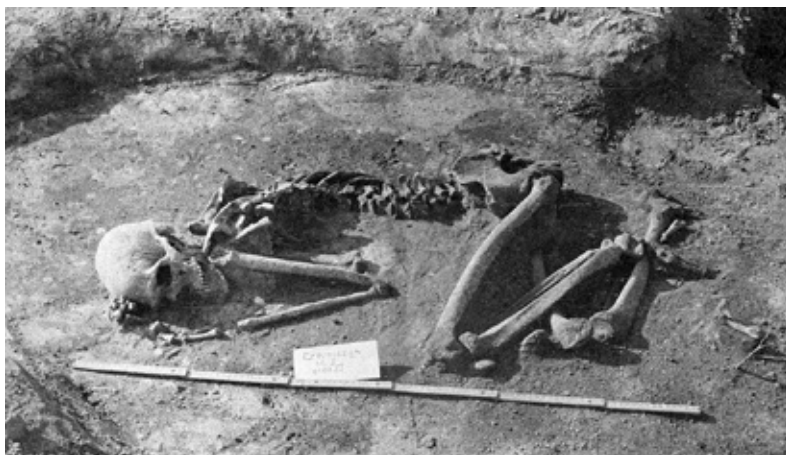
• Prof. Charles Wankel

two biznesowe. W swojej karierze pełnił funkcję dyrektora rodzinnej firmy Wankel's Hardware, zaś wśród jego klientów biznesowych znajdują się firmy z listy Fortune 50, w tym IBM Learning Services, McDonald's, Ecodata i wiele innych. Nasz gość przez wiele lat pracował przy realizacji Programu Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju oraz Funduszu

Społeczeństwa Otwartego w Europie Wschodniej (United Nations Development Program and the Open Society Fund in Eastern Europe). Oprócz stanowiska w St. John's University prof. Wankel jest także honorowym prorektorem Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

Podczas swojego pobytu na Wydziale Ekonomicznym prof. Wankel spotykał się zarówno z władzami, pracownikami, jak i studentami Wydziału, prezentując swoje dokonania w zakresie nauk o zarządzaniu. Podczas spotkań i wykładów przedstawiono zarówno wyniki dotychczasowych badań, jak również pomysły na kolejne projekty, być może we współpracy z naukowcami z UMCS.

Monika Jakubiak
Zakład Zarządzania

• Szkielet wojownika z końca epoki kamienia i początku epoki brązu

O pewnym zapomnianym odkryciu

Kiedy pomyślę, że wszystko działo się prawie czterdzieści lat temu... W każdym bądź razie byłem zaledwie młodym asystentem w ówczesnym Zakładzie Archeologii, naładowanym energią, już zachwyconym bogactwem archeologicznym Kotliny Hrubieszowskiej, zachłyśniętym pierwszymi odznakami sukcesu wykopalisk na gockim cmentarzysku w Maślomieczu, poruszającym się w atmosferze medialnego zainteresowania lat 80. Bardzo chciało mi się tym wszystkim dzielić, więc co zdolniejszych studentów wypuszczałem na szerokie wody archeologii – o zgrozo (w świetle aktualnego prawa konserwatorskiego!) – powierzając im samodzielne wykopaliska, których przebieg, rzecz jasna, kontrolowałem. Tym sposobem usamodzielniał się student II roku, dzisiejszy Rektor Uniwersytetu Rzeszowskiego prof. dr hab. Sylwester Czopek i parę innych postaci, które na trwałe zaznaczyły swoją obecność w archeologii.

Owa „sława” działalności Ekspedycji Archeologicznej UMCS budziła oczywiście największe zainteresowanie w okolicach naszych wykopalisk. Miejscowi z uwagą przygląda-

li się naszym poczynaniom, słuchali o tym, co z nich wynika i pilnie czytali moje objaśnienia na ich temat w „Tygodniku Zamojskim”. Niektórzy przynosili też wyorane zabytki lub opowieści o dziwnych znaleziskach „spod pługa”.

Takim to sposobem do mozolącego się z odkrywaniem w Czernicynie (koło Maślomiecza) grobów z III w. przed Chr. Sylwestra Czopka przyszedł chłopak z tej wsi z efektywnym grotem krzemiennym w garści i informacją o wyorywanych szkieletach. Nie od razu ruszyliśmy na pole Kowalcuków z łopatami – zajęci byliśmy przecież innymi pracami, ale we wrześniu 1981 r. Kowalcukowie wręcz siłą zawiedli nas na miejsce odkrycia. Chcąc nie chcąc, musieliśmy zacząć kopać. Obowiązek prowadzenia poszukiwań złożyłem – a jakżeby inaczej – na barki, a raczej w ręce kolejnego studenta – Wiesława Komana (dzisiaj pracujące-

go w oddziale zamojskim Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Lublinie) i zaczęła się trwająca cztery lata przygoda.

Odkopaliśmy dwa cmentarzyska. Jedno z wczesnej epoki brązu (około 2000 lat przed Chr.), w którego grobach była składana atrakcyjna broń z krzemienia; oraz drugie, „wczesnochrześcijańskie” (XI–XIII w.), raczej ubogie, ale wtedy już wzruszył nas pewien fakt świadczący o wysokim szacunku dla zmarłych. Otóż kopiący grób Słowianie natrafili na głęboko ukryte starożytne kości. Rozpoznali je jako ludzkie, więc starannie pozbiierali i ułożyli za głową swojego zmarłego. Ponadto, natrafiliśmy na relikty średniowiecznej (właściwie wczesnonowożytnej) wioski.

Informacje o atrakcyjnych znaleziskach opublikowaliśmy z Wiesławem Komanem m.in. we francuskojęzycznym „Inventaria Archaeologica”, co zaowocowało mocnym zakotwiczeniem odkrycia w literaturze naukowej. W. Koman wykorzystał pozostałe materiały w pracy magisterskiej i... historię czerniczyńskich badań uznaliśmy za zamkniętą, składając znaleziska w hrubieszowskim muzeum.

Dziesięć lat temu w Muzeum im. Stanisława Staszica w Hrubieszowie znalazła zatrudnienie absolwentka archeologii UMCS mgr Anna Hyrczał, o której sukcesach z dumą pisałem już po wielokroć na łamach „Wiadomości Uniwersyteckich”¹. Zaczęła oczywiście od zorientowania się, co też kryją muzealne magazyny. Wtedy natrafiła na pudła ze znaleziskami z Czernicyna i błyskawicznie doszła do wniosku, że kryją one daleko większy potencjał wiedzy niż wynikałoby to z naszych publikacji.

Stworzyła interdyscyplinarny projekt opracowania wyników tych badań, realizowany dzięki grantowi Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, do którego zaprosiła ośmioro innych specjalistów – kluczową

1. Np. A. Kokowski, *Schliemann w Hrubieszowie!*, „Wiadomości Uniwersyteckie”, Nr 9 (159:2009), s. 36–38; tenże, „*Srebrny koń galopuje do Hrubieszowa*”, „Wiadomości Uniwersyteckie”, Nr 3–4 (172–173:2011), s. 35; tenże, *Gocka дума Maślomiecza*, „Wiadomości Uniwersyteckie”, Nr 8 (188), s. 67–68; tenże, *O mariażu archeologii z medycyną sądową i sztuką*, „Wiadomości Uniwersyteckie”, Nr 5 (214), s. 22–23; tenże, *Siedem archeologicznych cudów... a może i więcej!*, „Wiadomości Uniwersyteckie”, Nr 5 (234), s. 32–33.

• Uczestniczący w czerniczyńskiej przygodzie studenci archeologii UMCS

Fot. Wiesław Koman

rolę odegrał dr Tomasz Dzieńkowski z Instytutu Archeologii UMCS. Następnie zredagowała efektowny edytorsko tom zatytułowany *Wielokulturowe stanowisko 3 w Czernicynie w świetle badań archeologicznych w latach 1981–1985*, którego promocja miała miejsce

– a jakże by inaczej! – na Wydziale Humanistycznym UMCS 29 stycznia 2018 r. Dopiero ta książka ujawniła pełną wartość dokonanego przed laty odkrycia. Pokazała również, jak sprawni naukowo są nasi absolwenci, jak odpowiedzialni za dziedzictwo naukowe i z jaką swobodą poruszają się na naukowym rynku, mimo że los skazał ich... wydawałoby się tylko na Hrubieszów.

Z Wiesławem Komanem otrzymaliśmy swoje zadania do napisania i powiem, że dawno nie miałem tylu wzruszeń ze wspomnieniami mojej archeologicznej drogi. Przewinęły się przed oczyma postaci, które skryły się cieniu; przypomniły się zdarzenia – chociażby takie, jak udział różdżkarza w naszych poszukiwaniach czy niesamowita gościnność państwa Kowalczyków powierzających nam z pełnym zaufaniem swój dom.

Miło, że Anna Hyrchała zechciała nie tylko odgrzebać, ale również utrwalić ten fragment dziejów lubelskiej archeologii, tym bardziej, że książka ma już dzisiaj (!) duży, pozytywny rezonans.

Andrzej Kokowski

Grzyby Inków

IX Latynoamerykański Kongres Mykologiczny (CLAM) Lima–Peru 2017

Peru – kraina Inków – to trzy regiony: Coast (wybrzeże Pacyfiku), Sierra (Andy) i Selva (Amazonia), gdzie od kilku tysięcy lat rozwijały się i ginęły różne kultury (Chavin 900–200 p.n.e., Paracas 800–100 p.n.e., Tiwanaku 300 p.n.e. – 300 n.e., Moche 100 p.n.e. – 800 n.e., Wari 500–1000 n.e., Chimu 900–1470 n.e.).

Na wstępie kongresu o roli grzybów w historii i wierzeniach w Peru mówił Peter Trutman ze Szwajcarii, który od lat bada obecność i rolę grzybów w prekolumbijskiej historii Inków. Już najstarsze rzeźby, figurki, mozaiki zawierają motywy grzybów w obrzędach rytualnych, a także w pożywieniu. Niestety brak jakichkolwiek zapisów (prekolumbijscy Inkowie nie znali pisma!) nie pozwalała na szczegółowe określenie użycia przez te ludy grzybów, podobnie jak celu i funkcji niezwykle budowli prekolumbijskich Machu Picchu, Cuzco, na jeziorze Titicaca itd. O rytualnych ofiarach z ludzi krążą niezwykle przekazy. Niestety pierw-

sze pisemne doniesienia pojawiły się dopiero po wkroczeniu Hiszpanów (XVI w.) na te tereny, bazujące na spisanych opowieściach i legendach od żyjących Inków.

Organizatorem IX Latynoamerykańskiego Kongresu Mykologicznego w Limie–Peru w sierpniu 2017 r. była prof. Magdalena Pavlich z Universidad Peruana Lima, uczona pochodzenia polskiego. Kongres był poświęcony głównie grzybom południowoamerykańskim. Przypomniało także postać zmarłego w 2016 r. meksykańskiego prof. Gustawa Guzman. Był on niezwykle znaną grzybów halucynogennych *Psilocybe*. Wykład-wspomnienie wygłosiła jego córka Laura Guzman-Davalos.

Archiwum Józefa Kozłowa

Profesor David Hawksworth z International Mycological Association (Londyn) podał, że na świecie występuje ponad milion gatunków grzybów. Są trudności z ich nomenkla-

• Poster Józefa Kaczora

• Od lewej: Józef Kaczor, Peter Trutman i David Hawksworth

• Prof. Maria Pavlich i dr Józef Kaczor

turą i identyfikacją. W rozmowie ze mną powiedział o wkładzie polskich botaników (Motyka, Fijałkowski, Karczmarz) w te prace. Z przyjemnością stwierdziłem, że wszyscy byli pracownikami dawnego Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi UMCS.

W kongresie podzielonym na wystąpienia ustne i postery uczestniczyło kilkuset naukowców z wszystkich krajów Ameryki Południowej, a także z USA i Europy. Szczególne zainteresowanie posterami, których było kilkaset w różnych sesjach, wiązało się z możliwością dyskusji i wymianą doświadczeń z autorami.

Większość posterów dotyczyła biotechnologicznych warunków hodowli grzybów w dużych uprawach (*famplant*) w celach spożywczych i farmaceutycznych. To niezwykle kierunek

naukowo-badawczy w krajach latynoamerykańskich, niezbyt popularny w bogatych w żywność Europie i USA.

Kontynuowałem kontakt z dr. Pawłem Postemskim (pochodzenia polskiego) z Argentyny, który nawiązałem w na 8. International Medicinal Mushrooms Conference w Kolumbii (IMMC8 2015)¹. Paweł Postemsky w Laboratorio de Biotecnologia de Hongos Comestibles y Medicinales w Bahía Blanca 600 km od Buenos Aires prowadzi badania nad hodowlą grzybów z gatunku *Ganoderma lucidum* na skalę techniczną. Podłożem jest słoma ryżowa, plewy, otręby, oleje jadalne i inne komponenty, także Cu, Mn. Uczony bada także zwiększenie aktywności antyoksydacyjnej pszenicy przez grzyby *Grifola gorgol* i *Reishi*. Jest możliwość współpracy pomiędzy tym laboratorium i Zakładem Wirusologii i Immunologii UMCS w zakresie badań nad aktywnością przeciwnowotworową *in vitro* ekstraktów z tych grzybów^{2,3}.

Sensacją kongresu było przybycie grupy Inków z okolic Cuzco w oryginalnych strojach. Inkowie ci we współpracy z Uniwersytetem Peruana w Limie hodują w swoich wsiach duże ilości grzybów z gatunku *Pleurotus Lentinule* do celów konsumpcyjnych. Pokazali film i przetwory z grzybów, a także swoje obrzędowe tańce.

Peru to kraj kontrastów geograficznych i społecznych. Zamordowanie przez partyzantów komunistycznego Świetlistego Szlaku dwu polskich misjonarzy w 1991 r. czy handel kobietami i bieda dzieci, o czym mówiła ostatnia pielgrzymka papieża Franciszka, to tylko niektóre z problemów. Jednak Peru, podobnie jak Kolumbia, jest krajem niezwykłych możliwości wspomaganych przez naukę. Aplikacyjność badań nakierowana na krajowe produkcje i zasoby daje bardzo dobre rezultaty. W Kolumbii jest to kwaciarstwo, owoce i warzywa tropikalne oraz geologia, a w Peru warzywa (ziemniaki) i właśnie grzyby. Robią to młodzi Inkowie, coraz lepiej wykształceni i wspomagani przez Polaków w przeszłości (Bronisław Malinowski, założyciel politechniki w Limie, twórca kolei wysokogórskiej) i dzisiaj (prezydentem Peru jest Pablo Kuczynski, który przyznaje się do polskiego pochodzenia).

Józef Kaczor

• Paweł Postemski

• Józef Kaczor na Machu Picchu

1. Grzyby leczą – relacja z VIII Międzynarodowej Konferencji Grzybów Leczniczych MMCS Manizales Colombia 2015, „Wiadomości Uniwersyteckie” marzec 2016.

2. Effect of edible oils and Cu (II) on biodegradation of rice by-products by *Ganoderma lucidum* mushroom, Pablo D. Postemsky, Silvia E. Delmastro, Nestor R. Curvetto, „International Biodegradation” 93 (2014), 25–32.

3. Pilot-scale bioconversion of rice and sunflower agro-residues into medicinal mushrooms and laccase enzymes through solid-state fermentation with *Ganoderma lucidum*, P.D. Postemsky, M.A. Bidegain, et al., „Bioresource Technology” 231 (2017), 85–93.

XLIV Olimpiada Geograficzna na UMCS w Roku Polskiej Geografii

W dniach 10–11 lutego 2018 r. na Wydziale Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej UMCS odbyły się okręgowe zawody II stopnia XLIV Olimpiady Geograficznej dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych z województwa lubelskiego. Organizatorem zawodów, przy udziale Wydziału oraz Oddziału Lubelskiego Polskiego Towarzystwa Geograficznego, był Komitet Okręgowy Olimpiady Geograficznej. Jego członkowie oraz jurorzy zawodów to w większości pracownicy Wydziału i jednocześnie członkowie Polskiego Towarzystwa Geograficznego. Zwykle zawody II stopnia odbywały się w jednej ze szkół naszego regionu, jednak w bieżącym roku wystąpiła szczególna okazja do promocji Wydziału w szkołach średnich. Z okazji 100-lecia utworzenia PTG uczniowie, nauczyciele oraz goście otrzymali pamiątkowe medale.

Do zawodów II stopnia przystąpiło 34 uczniów, zakwalifikowanych na podstawie prac pisemnych – największej z Lublina i Zamościa. Zawodników przywitała prodziekan Wydziału ds. dydaktycznych dr Jolanta Rodzko, po czym wręczono nagrody za najlepsze prace pisemne. Pierwszą nagrodę, ufundowaną przez Zarząd Oddziału Lubelskiego Polskiego Towarzystwa Geograficznego, wręczył uczniowi Kacprowi Zielińskiemu z Lublina przewodniczący Oddziału prof. dr hab. Andrzej Miszczuk. Dominika Zdunek z Lublina zajęła natomiast III miejsce w ogólnopolskim konkursie na najlepszą pracę z tematu „Znaczenie gleb dla rozwoju wybranej gminy”, ogłoszonym przez Komisję Edukacji Gleboznawczej Pol-

skiego Towarzystwa Gleboznawczego. Stosowną nagrodę wręczył przewodniczący Oddziału Lubelskiego dr hab. Jerzy Rejman, prof. Instytutu Agrofizyki PAN.

W pierwszym dniu zawodnicy rozwiązywali trzy zestawy zadań. Jednostu uczniów z najlepszymi wynikami zostało zakwalifikowanych do drugiego etapu, składającego się z quizu oraz zawodów ustnych – wypowiedzi przy mapie na temat wpływu środowiska przyrodniczego na działalność człowieka lub wpływu działalności człowieka na środowisko przyrodnicze w wylosowanym państwie lub regionie świata. Po podsumowaniu punktów z wszystkich podejść przewodniczący jury i KO dr hab. Jan Rodzik, prof. nadzw. ogłosił wyniki zawodów II stopnia. Pierwsze miejsce zajęła Aleksandra Tadewicz z II Liceum Ogólnokształcącego im. Hetmana Jana Zamoyskiego w Lublinie. Jej nauczycielką geografii jest mgr Katarzyna Meksuła.

Prodziekan Wydziału dr hab. Irena Agnieszka Pidek, prof. nadzw. wręczyła, ufundowaną przez Wydział, główną nagrodę, zaś wszystkim uczestnikom zawodów ustnych symboliczne indeksy, uprawniające (po zdaniu

Fot. P. Zieliński

• Uczestnicy olimpiady podczas etapu pisemnego

matury) do studiowania na kierunku geografia na UMCS. Trójka uczniów z najlepszymi wynikami uzyskała uprawnienia do studiowania na wszystkich wydziałowych kierunkach (geografia, turystyka i rekreacja, gospodarka przestrzenna oraz geoinformatyka). Nagrody za miejsca II i III, ufundowane przez Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego, wręczył kierownik Departamentu Kultury, Edukacji i Sportu Jan Kozioł.

Najlepsi uczniowie mają szansę wziąć udział w ogólnopolskich zawodach III stopnia, które w kwietniu tego roku odbędą się w Zamościu. Kilku laureatów zawodów centralnych wyjedzie natomiast na Międzynarodową Olimpiadę Geograficzną, która w tym roku odbędzie się w sierpniu w Kanadzie. W ubiegłorocznej edycji, zorganizowanej w Belgradzie, olimpijczycy z Polski byli drużynowo najlepsi, wyprzedzając ekipy z Rumunii i USA. Uczniowie z naszego regionu kilkakrotnie kwalifikowali się do zawodów międzynarodowych, indywidualnie dwukrotnie je wygrywając.

Katarzyna Dobek
Sekretarz Komitetu Okręgowego
Olimpiady Geograficznej

Fot. P. Zieliński

• Finaliści etapu okręgowego wraz z nauczycielami i organizatorami etapu okręgowego

• Dyrektor Bogdan Kawałko

Archiwum SKNP „SmartCity”

XLII Debata Studencka o tym, jak zmieni się system zarządzania rozwojem

Dnia 22 stycznia 2018 r. odbyła się XLII Debata Studencka „Gospodarka przestrzeni w teorii i praktyce” pt. „Założenia nowego systemu zarządzania rozwojem w Polsce – kontekst regionalny i lokalny”. Tym razem prelegentem był Bogdan Kawałko – Dyrektor Departamentu Polityki Regionalnej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego. Wydarzenie zostało zorganizowane przez SKNP „SmartCity” z inicjatywy dr Dagmary Kociuby. W debacie brali udział m.in. Anna Krzyżanowska-Orlik, Kierownik Oddziału Programowania Urzędu Marszałkowskiego w Lublinie, Robert Żyśko i Ewelina Frelas z Wydziału Strategii i Obsługi Inwestorów Urzędu Miasta Lublin, prof. Marian Harasimiuk i dr Anna Polska z Zakładu Polityki Przestrzennej i Planowania oraz dr Jan Polski, a także licznie przybyli studenci.

Podczas debaty przedstawione zostały kluczowe aspekty dotyczą-

ce reorganizacji polskiego systemu zarządzania rozwojem, nad którym obecnie trwają prace na szczeblu rządowym. Prelegent scharakteryzował dotychczasowy system zarządzania rozwojem oraz przedstawił jedną z jego słabości, tj. odmienną procesów społeczno-gospodarczych na wszystkich szczeblach, które nie zawsze są do możliwej diagnozy na etapie programowania. Kolejną poruszoną kwestią były obszary działań w ramach zmiany systemu zarządzania rozwojem, m.in. wprowadzenie nowego sposobu finansowania polityki rozwoju.

Prezentowane również zostało podejście zintegrowane w programowaniu rozwoju na różnych szczeblach, polegające m.in. na konieczności opracowania nowych dokumentów strategiczno-planistycznych. Podkreślono wzmocnienie znaczenia planowania przestrzennego w programowaniu i realizacji polityki rozwoju. Prelegent

wspomniał także o niestąbnym znaczeniu „Studium w układzie zintegrowanych dokumentów planistycznych”. Następną poruszoną kwestią było wdrażanie polityki rozwoju w nowym systemie, które określa się mianem „końca epoki martwych strategii”. Ma go koordynować m.in. powołany do życia ośrodek analityczno-ewaluacyjny polityki rozwoju.

Po zakończeniu prelekcji wśród licznych słuchaczy nawiązała się ożywiona dyskusja. Moderatorem debaty był Mateusz Wieliczko ze SKNP „SmartCity”.

Bardzo dziękujemy Dyrektorowi Bogdanowi Kawałko za bardzo wartościową prelekcję, a gościom za interesującą wymianę poglądów.

Zapraszamy na kolejne spotkania z cyklu Debata Studencka „Gospodarka przestrzenna w teorii i praktyce”.

*Dominika Mazur
SKNP „SmartCity”*

Archiwum SKNP „SmartCity”

Rozstrzygnięto konkursy na najlepsze prace dyplomowe

Na podstawie Regulaminu konkursów na najlepsze prace dyplomowe na Wydziale Politologii UMCS, po recenzji złożonych na konkurs prac, Kapituła konkursów ustaliła następujący podział miejsc w rankingu na najlepsze prace dyplomowe obronione na Wydziale Politologii UMCS w roku akademickim 2016/2017.

Konkurs na najlepsze prace licencjackie z zakresu bezpieczeństwa narodowego

Nagroda główna: lic. Joanna Maria Jędrzejewska, *Ratownictwo medyczne w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym. Analiza na przykładzie Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Skierniewicach w latach 2013–2015* (promotor dr hab. Katarzyna Marzęda-Młynarska)

Wyróżnienie: lic. Patrycja Drygasiewicz, *Działalność i formy zwalczania przestępczości zorganizowanej w Polsce w latach 2006–2016* (promotor dr hab. Ireneusz Topolski)

Konkurs na najlepsze prace licencjackie z zakresu dziennikarstwa i komunikacji społecznej

Nagroda główna: lic. Bartłomiej Michalski, *Promocja gminy Ulhówek w latach 2002–2014* (promotor dr hab. Krystyna Leszczyńska)

Wyróżnienie: lic. Agnieszka Tyburcza, *Współczesne oblicza recenzji książkowej* (promotor dr hab. Magdalena Piechota)

Konkurs na najlepsze prace magisterskie z zakresu dziennikarstwa i komunikacji społecznej

Nagroda główna: mgr Dariusz Okoń, *Twórczość Grahama Greene'a i Clive'a S. Lewisa a humanizm chrześcijański w Europie XX wieku* (promotor prof. dr hab. Iwona Hofman)

Wyróżnienia: mgr Joanna Spodar, *Hollywoodzkie imaginaria w kulturze popularnej* (promotor prof. dr hab. Piotr Celiński) oraz mgr Paulina Ramus, *Twór-*

czość fotograficzna Jana Magierskiego (promotor dr hab. Jan Pleszczyński)

Konkurs na najlepszą pracę licencjacką z zakresu politologii

Wyróżnienie: lic. Kamila Oktawia Piskorz, *Feminizm radykalny. Ideologia, metody, działania* (promotor prof. dr hab. Marek Żmigrodzki)

Konkurs na najlepszą pracę magisterską z zakresu politologii

Nagroda główna: mgr Ewa Marcinek, *Uwarunkowania i konsekwencje migracji w Europie po 2011 roku* (promotor prof. dr hab. Wojciech Sokół)

Konkurs na najlepsze prace licencjackie z zakresu produkcji medialnej

Nagroda główna: lic. Izabela Wójtowicz, *Adaptacje filmowe „Dumy i uprzedzenia” Jane Austen jako przykład intersemiotyczny* (promotor dr hab. Magdalena Piechota)

Wyróżnienia: lic. Kinga Liwak, *Błogosfera fotograficzna w Polsce* (promotor prof. dr hab. Ewa Maj) oraz lic. Justyna Kusto, *Lubelski Dom Kultury – Centrum Kultury w Lublinie jako instytucja kulturalna Lublina* (promotor dr hab. Danuta Kępa Figura)

Konkurs na najlepsze prace licencjackie z zakresu stosunków międzynarodowych im. Profesora Ziemowita Jacka Pietrasia

Nagroda główna: lic. Artur Janczuk, *Westernizacja systemu społeczno-politycznego Iraku w latach 1914–2003* (promotor prof. dr hab. Bożena Dziemidok-Olszewska)

Wyróżnienia: lic. Dorota Maria Szarowska, *Problem przemocy seksualnej w konfliktach zbrojnych* (promotor prof. dr hab. Walenty Baluk) oraz lic. Wojciech Stachyra, *Geoekonomia surowców energetycznych w obszarze Morza Kaspijskiego* (promotor dr hab. Beata Surmacz).

Konkurs na najlepsze prace magisterskie z zakresu stosunków międzynarodowych im. Profesora Ziemowita Jacka Pietrasia

Nagroda główna: mgr Monika Lipiec, *Soft Power „Państwa Islamskiego”* (promotor prof. dr hab. Marek Pietraś)

Wyróżnienia: mgr Aleksandra Jargiełło, *Zwalczanie przestępczości zorganizowanej w strategiach bezpieczeństwa Felipe Calderona i Enrique Peña Nieto* (prof. dr hab. Katarzyna Krzywicka) oraz mgr Ruslana Surminska, *Konflikty zbrojne w Rogu Afryki w latach 1990–2015* (promotr dr hab. Ireneusz Topolski)

Konkurs na najlepsze prace magisterskie z zakresu stosunków międzynarodowych (International relations) im. Profesora Ziemowita Jacka Pietrasia

Nagroda główna: mgr Marzena Halina Bajek, *Climate Change as an Existential Security Threat to the Pacific Small Island Developing States* (promotor dr hab. Agata Ziętek)

Wyróżnienie: mgr Viktora Menderetskyi, *Ukrainian policy in Kamianets-Podilskyi as an example of its policy on internally displaced persons* (promotor dr hab. Katarzyna Marzęda-Młynarska)

Konkurs na najlepszą pracę magisterską z zakresu studiów wschodnioeuropejskich im. Oskara Haleckiego

Nagroda główna: mgr Monika Piekarska, *Integracja Gruzji z Sojuszem Północnoatlantyckim w latach 2003–2016* (promotor prof. dr hab. Walenty Baluk)

Wyróżnienia: mgr Aleksandra Dobrowolska, *Koncepcja „russkij mir”, jego kulturowy i polityczny wymiar* (promotor prof. dr hab. Jerzy Garbiński)

Całość sporządzonej dokumentacji jest dostępna u sekretarza Kapituły konkursów na najlepsze prace dyplomowe na Wydziale Politologii UMCS – dr Eleonory Kirwiel.

Uroczyste wręczenie nagród odbyło się na posiedzeniu Rady Wydziału Politologii 23 lutego 2018 r.

Eleonora Kirwiel
Sekretarz Kapituły Konkursu

Samorządowcy vs. sesja

Sesja zaliczeniowo-egzaminacyjna nie zniechęciła nas do działalności samorządowej. Wręcz przeciwnie! W minionym czasie postawiliśmy na dobre kino, relaks oraz rozwój osobisty.

Nowe spojrzenie

10 stycznia w DS „Femina” odbyło się spotkanie rekrutacyjne, podczas którego aż 55 osób oficjalnie dołączyło do Zarządu Uczelnianego Samorządu Studentów UMCS. Po wypełnieniu ankiet nowi członkowie zostali przydzieleni do komisji najbardziej odpowiadających ich zainteresowaniom. W tym roku największą popularnością cieszyły się Komisja Promocji i Marketingu oraz Komisja Kultury. Wierzymy, że działalność samorządowa będzie dla nowych samorządowców świetną przygodą i doskonałą okazją do rozwoju osobistego. Z pewnością wniosą także świeże spojrzenie na naszą dotychczasową działalność, co może stać się inspiracją do powstania całkiem nowych projektów.

• Mistrzostwa Akademickie FIFA

Mistrzostwa Akademickie FIFA

W porozumieniu ze stowarzyszeniem „NeverLight” oraz samorządami innych uczelni wyższych w Lublinie zorganizowaliśmy Mistrzostwa Akademickie FIFA. Studenci z czterech największych lubelskich uniwersytetów walczą o miano Mistrza Lublina w tej najpopularniejszej grze komputerowej o tematyce piłki nożnej. 10 stycznia w ACK UMCS „Chatka Żaka” odbyły się uczelniane kwalifikacje. Naszą Alma Mater w fina-

le reprezentować będą Karol Wojciechowski, Piotr Ważny, Grzegorz Kutrzeba oraz Adrian Motyl. Trzymamy kciuki!

Nowa przestrzeń

W dniach 12–16 stycznia wraz z Samorządami Wydziałowymi podjęliśmy inicjatywę stworzenia nowej przestrzeni dla studentów naszej Uczelni. Naszym marzeniem jest przywrócenie dawnej stołówki akademickiej, o której niejednokrotnie wspominali nam nasi rodzice. Podjęcie tej inicjatywy pokazało nam, jak bardzo studentom brakuje miejsca na Miasteczku Akademickim, gdzie mogliby smacznie zjeść za niewygórowaną cenę. W planach mamy również stworzenie strefy coworkingu, czyli cichego miejsca, w którym byłaby możliwa praca w grupach.

Łowy drugiej połowy

„Nie chcesz iść przez świat solo? Czujesz się jak pojedyncza skarpetka w pralce pełnej par?” – tak zachęcaliśmy studentów do udziału w pierwszej edycji wydarzenia pod tajemniczą nazwą „Łowy drugiej połowy”. Event polegał na krótkich, kilkuminutowych rozmowach, podczas których uczestnicy mieli okazję do nawiązania znajomości z osobami o podobnych zainteresowaniach. Podczas wydarzenia nie zabrakło piosenek o tematyce miłosnej, takich jak *Can't help falling in love* Elvisa Presleya czy ostatnio popularnego *Perfect* Eda Sheerana. Mamy nadzieję, że dzięki „łowom” studenci odnaleźli swoje bratnie dusze, z którymi mogli spędzić Święto Zakochanych.

Psychoprojekcje

To kolejna propozycja Studenckich Maratonów Filmowych. 18 stycznia,

na krótko po najbardziej depresyjnym dniu w roku tzw. „Blue Monday”, w Inkubatorze Medialno-Artystycznym ACK UMCS „Chatka Żaka” odbyła się projekcja filmów o tematyce psychologicznej. Razem z bohaterami *Poradnika pozytywnego myślenia* oraz *Przerwanej lekcji muzyki* mieliśmy okazję do zastanowienia się nad zagrożeniami dla ludzkiej psychiki.

• Weź się wyluzuj

Weź się wyluzuj

W natłoku zaliczeń i przygotowań do egzaminów powiedzieliśmy po prostu „Weź się wyluzuj”. To zupełnie nowe wydarzenie, którego celem było zbiorowe odprężenie przed sesją. 24 stycznia w ACK UMCS „Chatka Żaka” przygotowaliśmy dla studentów wykład z autoprezentacji, warsztaty z elementami muzykoterapii, a także podstawy jogi. Tego dnia nie zabrakło również strefy relaksu, a w niej folii bąbelkowej, kolorowanek antystresowych oraz gier planszowych i karcianych.

Szkolenie dla organizacji studenckich

Ponownie wraca temat dofinansowania z Grantu Władz Rectorskich. 26 lutego w Domu Studenckim „Femina” odbyło się szkolenie dla organizacji studenckich i kół naukowych dotyczące wypełniania wniosków grantowych. Na spotkaniu wszyscy zainteresowani dowiedzieli się m.in., w jaki sposób należy poprawnie wypełnić i złożyć wniosek grantowy, jakie dokumenty są konieczne, by dokonać zakupów w ramach otrzymanego dofinansowania, jakie rodzaje umów organizacje studenckie

mogą zawierać z podmiotami zewnętrznymi oraz z jakich powodów taki wniosek może zostać odrzucony.

Zimowe szaleństwo

Trwająca w najlepsze zima do doskonała okazja do wyjazdu w góry. W dniach od 27 lutego do 4 marca studenci naszej Uczelni opanowali zimową stoli-

cę Polski. W Zakopanem każdy znalazł coś dla siebie. Pasjonaci sportów zimowych mieli okazję doskonalenia technik jazdy na nartach oraz snowboardzie, a na miłośników gór czekały niesamowite wędrowki. Nawet jeśli ktoś niespecjalnie przepada za zimą, to prawdziwie góralska atmosfera z pewnością rozgrzała jego serce.

Mamy nadzieję, że kolejne miesiące roku akademickiego będą dla nas równie owocne jak ten miniony. W głowach mamy już mnóstwo świeżych pomysłów i nie możemy doczekać się ich realizacji. Z pewnością będzie to pracowity semestr.

Aleksandra Szastak

VII Ogólnopolska Konferencja Naukowo-Szkoleniowa z okazji 50-lecia pracy naukowej prof. Stanisława Grabiasa

W dniach 27–28 stycznia 2018 r. w Dużej Auli Wydziału Humanistycznego UMCS odbyła się VII Ogólnopolska Konferencja Naukowo-Szkoleniowa pt. „Terapia logopedyczna. Strategie – metody – techniki”, zorganizowana przez Naukowe Koło Logopedów i Audiologów działające przy Zakładzie Logopedii i Językoznawstwa Stosowanego z Pracownią Logopedyczną.

Lublin i Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej uznawane są za kolebkę polskiej logopedii. To tutaj, niemal 60 lat temu, prof. Leon Kaczmarek stworzył podstawy teoretyczne i akademickie logopedii w Polsce. Lubelski ośrodek logopedyczny uznawany jest za wiodący w kraju za sprawą prof. dr. hab. Stanisława Grabiasa, którego refleksja ukształtowała współczesną myśl logopedyczną.

Tegoroczna konferencja miała charakter wyjątkowy. Najmłodsze pokolenie uczniów chciało w sposób szczególny podziękować prof. Stanisławowi Grabiasowi za 50-letni okres pracy naukowej i dydaktycznej. W spotkaniu uczestniczyło ponad dwustu specjalistów – badaczy i praktyków, studentów i doktorantów związanych z lubelskim ośrodkiem logopedycznym. Poprzez organizację konferencji i wydarzeń jej towarzyszących jako studenci pragniemy wyrazić wdzięczność Profesorowi – naszemu Mentorowi, który pomagał nam stawiać pierwsze

• Prof. Stanisław Grabias wraz z organizatorami konferencji

kroki w dziedzinie logopedii i który nieustannie czuwał nad naszym rozwojem, motywował, wspierał oraz dostrzegał potencjał w każdym z nas, ciesząc się sukcesami i smucąc niepowodzeniami.

Dlatego też konferencję poświęconą strategiom, metodom i technikom terapii logopedycznej pragniemy zadedykować właśnie naszemu Mistrzowi i Wychowawcy. Wyrazem naszego uznania był przygotowany przez nas pod kierunkiem dr Marty Wysockiej program słowo-muzyczny, a także różnorodna, nawiązująca do koncepcji naukowych prof. Stanisława Grabiasa tematyka wystąpień gości honorowych z wielu ośrodków naukowych w całej Polsce, którym jeszcze raz serdecznie dziękujemy za przyjęcie naszego zaproszenia. Wśród znanych gości znaleźli się: prof. zw. dr hab. Kazimiera Krakowiak, prof. nadzw. dr hab. Barbara Ostapiuk, prof. nadzw. dr hab. Danuta Pluta-Wojciechowska, prof. nadzw. dr hab.

Beata Walęciuk-Dejneka, prof. nadzw. dr hab. Alina Maciejewska, prof. nadzw. dr hab. Jolanta Panasiuk, prof. nadzw. dr hab. Stanisław Milewski, prof. nadzw. dr hab. Mirosław Michalik, dr hab. Anita Lorenc, dr hab. Lilianna Konopska, dr Katarzyna Kaczorowska-Bray, dr Barbara Kamińska, dr Olga Przybyła, dr Ewa Wolańska, dr Aleksandra Borowicz, dr Renata Kołodziejczyk, dr Urszula Jęczeń oraz dr Joanna Trzaskalik.

Konferencja była okazją do wymiany cennych refleksji naukowych, ale także dostarczyła jej uczestnikom wielu emocji i wzruszeń. Bardzo dziękujemy wszystkim uczestnikom, patronom i sponsorom oraz każdemu, kto czynem i dobrym słowem wsparł nasze wydarzenie.

Kamila Bigos

• Prof. Stanisław Grabias ze swoim portretem

UMCSport – styczeń 2018

Pierwszy miesiąc nowego roku za nami. W nim oczywiście nie zabrakło emocji sportowych, których dostarczyli nam zawodnicy KU AZS UMCS Lublin. Przypomnijmy sobie, co takiego wydarzyło się styczniu.

Fot. Michał Piat

Na parkiety po świątecznej przerwie wróciły koszykarki. Koniec roku był dla nich niewątpliwie bardzo udany. Pięć zwycięstw z rzędu pozwalało z optymizmem patrzeć w przyszłość. Styczeń w wykonaniu Pszczółki Polski-Cukier AZS UMCS Lublin nie okazał się jednak tak dobry. Drużyna prowadzona przez trenera Wojciecha Szawarskiego rozegrała trzy mecze w ramach rozgrywek Energa Basket Ligi Kobiet, w których odniosła jedno zwycięstwo na zakończenie miesiąca. W pierwszym meczu nowego roku lublinianki uległy we własnej hali CCC Polkowice 63–81. Tydzień później Pszczółki pojechały na Pomorze na spotkanie z Basketem go Gdynia. Mimo ambitnej walki akademicki musiały uznać wyższość przeciwniczek (74–64). Przełamanie przyszło w trzeciej serii gier drugiej rundy. W hali MOSiR im. Zdzisława Niedzieli Pszczółki pokonały Enea AZS Poznań 80–67. Luty z dorobkiem 24 punktów zawodniczek z Lublina przywiatały na siódmym miejscu w tabeli.

Fot. Michał Piat

Z bardzo dobrej strony pokazała się męska drużyna koszykówki. W stycz-

niu podopieczni trenera Przemysława Łuszczewskiego rozegrali pięć spotkań. Aż cztery z nich zakończyły się ich zwycięstwem. Niewiele brakowało, aby lublinianie sięgnęli po komplet oczek we wszystkich potyczkach, jednak w wyjazdowym meczu z ŁKS AZS UŁ SG Łódź o porażce zdecydowała ostatnia kwarta, przegrana przez Lublin (29–11). Taki wynik przechylił szalę na korzyść łodzian, którzy wygrali 79–74. Miało to miejsce w czwartej serii gier rundy rewanżowej. W pozostałych pojedynkach AZS wygrał z Żubrami Białystok (91–98), KKS Tur Basketem Bielsk Podlaski (73–83), TBV Startem II Lublin (72–53) oraz AZS UJK Kielce (63–52). Dzięki imponującej postawie koszykarze zakończyli miesiąc na drugim miejscu w tabeli 2. Ligi Koszykówki Mężczyzn (Grupa B). Do lidera z Łowicza tracą zaledwie jedno oczko.

Styczeń był udany dla sekcji futsalowej. W zmaganiach ligowych, co prawda, drużyna Artura Gadzickiego nie wygrała żadnego z dwóch rozegranych meczów (porażka z Odrą Opole 1–4 oraz wyjazdowy remis z Gwiazdą Ruda Śląska 2–2), ale za to świetnie zaprezentowała się w zmaganiach halowego Pucharu Polski. W 1/16 finału rozgrywek Dzik pokonały u siebie FC Remedium Hybryd Novitech Pyskowice 3–1. W kolejnej fazie natomiast lublinianie sprawili niespodziankę, ogrywając drużynę z Ekstraklasy – MKF Solne Miasto Wieliczka 8–7. Teraz podopieczni trenera Artura Gadzickiego czekają na następnego rywala. Będzie nim zwycięzca pary AZS UŚ Katowice/Clearex Chorzów.

Natomiast w rywalizacji na szczeblu akademickim zarówno drużyna mężczyzn prowadzona przez trenera Tomasza Bieleckiego, jak i kobiet, której szkoleniowcem jest Wojciech Dankiewicz, sięgnęły po zwycięstwo w finałach Akademickich Mistrzostw Województwa Lubelskiego. Futsalistki pod koniec miesiąca walczyły na turnieju w Wałbrzychu o prawo gry w finałach ogólnokrajowych, jed-

nak nie zdołały się do nich zakwalifikować. Turniej mężczyzn na początku lutego.

Fot. Michał Piat

Po przerwie do gry wróciły także szczypiornistki KU AZS UMCS Lublin. Podopieczne trenera Patryka Maliszewskiego w dwóch spotkaniach wypadły korzystnie. W rozegranym w ramach PGNiG Pucharu Polski rywalkami lublinianek były aktualne mistrzyni Polski, GTPR Gdynia. Mimo porażki 15–30 zespół pokazał charakter i serce do gry, pozostawiając po sobie dobre wrażenie. Po tym pojedynku przyszedł czas na ligę. W niej MKS pokonał na wyjeździe KS Otmęt Krapkowie 20–27, mimo że w pewnym momencie to gospodynie prowadziły już 12–5. Dzięki wygranej z dorobkiem 21 punktów lublinianki zakończyły styczeń na czwartym miejscu w tabeli 1. Ligi Piłki Ręcznej Kobiet (Grupa B).

Nie tak udanie nowy rok rozpoczęli mężczyźni. Szczypiorniczy ulegli bowiem w jedynym rozegranym meczu KKS Włóknarzowi Konstantynów Łódzki 24–20. Po dziesięciu kolejkach akademicy zajmują drugie miejsce w tabeli 2. Ligi Piłki Ręcznej Mężczyzn (Grupa 3).

Dwa zwycięstwa i dwie porażki to bilans siatkarek LUK AZS UMCS Lublin w styczniu. W pierwszym meczu nowego roku zawodniczki prowadzone przez trenera Jacka Rutkowskiego wygrały z AZS APPGO Uniwersyte-tem Rzeszowskim 3–1. Potem przysła porażka w Mielcu z tamtejszą Szóstką 0–3 oraz domowa przegrana z liderem – Tomasovią 1–3. Ten mecz był jednak niezwykle wyrównany i trzymał w napięciu do ostatniej

piłki. Z resztą podobnie jak kolejny. W Proszowicach po zaciętym spotkaniu LUK triumfował nad Pogonią 2–3. Siatkarki z Lublina luty rozpoczęły na piątym miejscu w tabeli 2. Ligi Siatkówki Kobiet (Grupa 4). Na swoim koncie akademicki jak na razie zgromadziły 26 oczek.

Archiwum AZS UMCS Lublin

O dużym zaszczycie mogą mówić bobsleiści KU AZS UMCS Lublin. W styczniu stało się pewne, że na 23. Zimowe Igrzyska Olimpijskie do Pjongczang pojedzie dwójka naszych reprezentantów – Mateusz Luty i Grzegorz Kossakowski. Bobsleiści są pierwszymi od 82 lat reprezentantami województwa lubelskiego na ZIO.

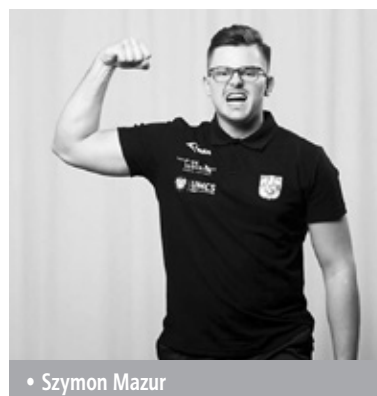
W styczniu do naszego Klubu dołączyło kilka nowych postaci. Szeregi AZS-u zasilili kulomiotka Paulina Guba, kulomiot Szymon Mazur oraz sprinter Cezary Mirosław. Paulina to wielokrotna mistrzyni kraju, Szymon to medalista Mistrzostw Świata Juniorów Młodszych, a Cezary wywalczył srebrny medal Mistrzostw Europy U-23.

Kamil Wojdat

Archiwum AZS UMCS Lublin

• Paulina Guba

Archiwum AZS UMCS Lublin

• Szymon Mazur

Archiwum AZS UMCS Lublin

• Cezary Mirosław

UMCSport – luty 2018

Mimo że luty jest najkrótszym miesiącem w roku, to nie brakowało w nim czasu na emocje sportowe w wykonaniu zawodników KU AZS UMCS Lublin. Oprócz zespołów ligowych, w rywalizacji pokazali się bobsleiści, pływak oraz lekkoatleci.

Na początek wspomnijmy o poczynaniach naszych olimpijczyków. Mateusz Luty i Grzegorz Kossakowski osiągnęli historyczny wynik w rywalizacji czwórek bobslejowych. Polska ekipa została sklasyfikowana na trzynastej lokacie. Oprócz zawodników KU AZS UMCS Lublin w składzie czwórki znaleźli się Łukasz Miedzik i Arnold Zdebiak. Mateusz Luty ma za sobą jeszcze występ w rywalizacji dwójek. W niej w parze z Krzysztofem Tylkowskim ukończył zmagania na 24. miejscu. Na zakończenie igrzysk Mateusz Luty dostąpił nie lada zaszczytu, został bowiem cho-

rażym polskiej kadry podczas ceremonii zamknięcia 23. Zimowych Igrzysk Olimpijskich w Pjongczang.

Fot. Michał Piat

Teraz przypomnijmy sobie, jak wyglądał występ koszykarek w rozgrywkach Energa Basket Ligi Kobiet. Tam Pszczółka Polski-Cukier AZS UMCS Lublin stoczyła w lutym trzy spotkania. Dwa z nich zakończyły się zwycięstwem ekipy prowadzonej przez trenera Wojciecha Szawarskiego. Najpierw lublinianki uporały się na wyjeździe z InvestInTheWest AZS AJP

Gorzów Wielkopolski 66–77. Trzy dni później w Sosnowcu pokonały tamtejsze KS JAS-FBG Zagłębie 73–75. Zmęczone, ale pełne nadziei lublinianki pojechały potem do Bydgoszczy. W niej jednak rywalki wylały na ich głowy kubeł zimnej wody. Liderki rozgrywek (Artego Bydgoszcz) pewnie pokonały akademicki 86–55. Marzec zawodniczki z Koziego Grodu z dorobkiem 29 oczek witają na siódmym miejscu w tabeli.

Fot. Michał Piat

Podobnie jak koszykarki zaprezentowali się futsaliści KU AZS UMCS Lublin występujący w 1. Lidze Futsal Mężczyzn (Grupa Południowa).

Drużyna trenera Artura Gadzickiego pewnie wygrała swoje dwa pierwsze lutowe spotkania, natomiast w trzecim doznała goryczy porażki. Zwycięstwo nad KS Gredar Futsal Team Brzeg (7–3) oraz wyjazdowa wygrana z FC Remedium Hybryd Novitech Pyskowice (1–5) napawały optymizmem przed domowym starciem z liderem rozgrywek – KS Acana Orłem Jelcz-Laskowice. Zacięta walka trwała niemal przez całe spotkanie. Do 36. minuty meczu było 2–2. Goście zdołali jednak zdobyć gola na 2–3, co sprawiło, że akademicy musieli podjąć ryzyko. Nie przyniosło ono zamierzonych efektów. Drużyna popełniła jeszcze kilka błędów, co skrzętnie wykorzystali futsaliści Orła. Ostatecznie pojedynek zakończył się wynikiem 2–5. Luty zawodnicy z Lublina z dorobkiem 25 oczek zakończyli na szóstym miejscu w tabeli.

Fot. Michał Piat

gorzej poradzi sobie szczypiorniści. Dla podopiecznych trenera Patryka Maliszewskiego ostatnie miesiące nie są zbyt udane. Przełamanie nie przyszło w lutym i akademicy przegrali kolejne dwa mecze z rzędu. Najpierw ulegli u siebie pierwszemu w swojej grupie CKS Jurandowi KANOIL Ciechanów 25–30, a następnie musieli uznać wyższość UMKS Trójki Ostrołęka na ich terenie (28–32). Zielono-biali po dwunastu seriach gier z 21 punktami plasują się na trzeciej pozycji 2. Ligi Piłki Ręcznej Mężczyzn (Grupa 3).

Dwa z trzech spotkań wygrali koszykarze KU AZS UMCS Lublin. Porażka z KS Rosą-Sport Radom (78–70) oraz dwa triumfy: z Sokołem Ostrow Mazowiecka (77–60) i MUKS Hutnikiem Warszawa (96–59) sprawiają, że na dwie kolejki przed końcem rundy zasadniczej akademicy są na trzeciej lokacie (38 punktów). Do dwóch

pierwszych ekip Grupy B w 2. Lidze Koszykówki Mężczyzn podopieczni trenera Przemysława Łuszczewskiego tracą jedno oczko.

Fot. Michał Piat

Dobrze radzi sobie również inna drużyna trenera Maliszewskiego. Piłkarki ręczne kontynuują serię zwycięstw. W lutym dołożyły kolejne dwa. Najpierw triumfowały w starciu z SPR Olkusz (34–26), a następnie, mimo epidemii grypy w zespole, pokonały na wyjeździe AZS-AWF Warszawa (22–25). Było to ich ósme ligowe zwycięstwo z rzędu. Aktualnie MKS AZS UMCS Lublin zajmuje trzecie miejsce w rozgrywkach 1. Ligi Piłki Ręcznej Kobiet (Grupa B), mając na swoim koncie 27 oczek. Lublinianki mają tyle samo punktów co drugi SPR Olkusz oraz pierwszy SPR Sośnica Gliwice.

Fot. Michał Piat

W swoim osiemnastym meczu na parkietach 2. Ligi Siatkówki Kobiet sezonu 2017/2018 LUK AZS UMCS Lublin pokonał w derbach u siebie TKS Tomasovię Tomaszów Lubelski 3–0. Tym samym akademicki zrewanżowały się rywalkom za jesienną porażkę. LUK z dorobkiem 29 punktów zajmuje piąte miejsce w Grupie 4.

Bardzo dobrze zaprezentowali się nasi lekkoatleci. Reprezentacja KU AZS UMCS Lublin uplasowała się na drugim miejscu w klasyfikacji

drużynowej podczas Halowych Mistrzostw Polski U-18, które odbyły się w dniach 9–11 lutego 2018 r. w Toruniu. Dorobek ekipy z Lublina to trzy złote medale oraz jeden srebrny. Na najwyższym stopniu podium stanęli: skoczek wzwyż Maciej Hołub, w skoku o tyczce – Milena Lipińska oraz w biegu na 60 m przez płotki sprinter Michał Sierocki. Srebro w rywalizacji trójskoczków wywalczył natomiast Bartosz Leszczuk.

W dniach 17–18 lutego odbyły się 62. PZLA Halowe Mistrzostwa Polski. Lekkoatleci KU AZS UMCS z jednym złotym oraz jednym brązowym krążkiem uplasowali się na trzynastym miejscu w klasyfikacji medalowej. Na najwyższym stopniu podium już pierwszego dnia rywalizacji stanęła kulomiotka Paulina Guba, która na zawodach uzyskała czwarty w tym roku wynik na listach światowych (18,77 m). Medal w Toruniu był dla Pauliny siódmym krążkiem Halowych Mistrzostw Polski (pięć złotych, jeden srebrny, jeden brązowy). Drugiego dnia zmagania w Toruniu nie zawiódł etatowy medalista KU AZS UMCS Lublin – chodźca Rafał Fedaczyński. Zawodnik na dystansie pięciu kilometrów z czasem 19.50.92 uplasował się na trzeciej lokacie. Był to piąty medal Halowych Mistrzostw Polski Rafała (cztery brązowe, jeden srebrny).

Do rywalizacji powrócili pływacy. 17 lutego odbyła się kolejna edycja Memoriału im. Henryka Kosakowskiego. Reprezentacja KU AZS UMCS Lublin z dorobkiem 377 punktów uplasowała się na drugim miejscu w klasyfikacji drużynowej. Triumfowała Polonia Warszawa (517 pkt). Trzecia lokata przypadła Muszelce Warszawa (332 pkt). Pływacy KU AZS UMCS Lublin w rywalizacji Open, czyli kategorii nie uwzględniającej podziału wiekowego (brano pod uwagę wyniki wszystkich startujących) zdobyli aż 37 miejsc w pierwszej trójce. 13-krotnie stawali na najwyższym stopniu podium, 17-krotnie na drugim oraz siedem razy zajmowali trzecie miejsca.

Kamil Wojdat

Spotkanie świąteczno-noworoczne kół naukowych w IFS

Fot. A. Dreba

26 stycznia 2018 r. w Instytucie Filologii Słowiańskiej odbyło się spotkanie świąteczno-noworoczne mające na celu integrację studentów i pracowników IFS oraz popularyzację tradycji krajów słowiańskich. Wydarzenie, którego inicjatorem jest dyrektor IFS prof. Siergiej Kowalow, zorganizowały trzy koła: Studenckie Koło Naukowe Rusycystów, Koło Naukowe Studentów Bułgarystów i Koło Naukowe Ukrainistów. Koncepcję przedsięwzięcia opracował zespół w składzie: koordynator studenckiego ruchu naukowego IFS dr Mateusz Jastrzębski, opiekunowie kół: dr Ewa Białek, dr Kamen Rikev, mgr Anna Mikiciuk oraz dr Natalia Rusiecka.

W programie znalazł się cykl prezentacji świąteczno-noworocznych przygotowanych przez poszczególne koła naukowe oraz konkurs piosenek i kolęd. W roli prowadzących wystąpiły studentki Joanna Pyjor (SKNR) i Anna Tymiec (KNU). W pierwszej części programu członkowie kół przybliżyli zwyczaje i tradycje świąteczne czterech krajów słowiańskich. Studentki rusycystyki Wiktoria Łukasiewicz i Natalia Jabłońska przygotowały prezentację pt. „Tradycje i zwyczaje świętowania Narodzenia Pańskiego i Nowego Roku w Rosji” (autorka części zdjęć: Ewelina Szu-

ba). Następnie bułgarskie tradycje bożonarodzeniowe „Събъдник или безъбъдник?” omówiły studentki bałkanistyki Agnieszka Chmielowiec i Justyna Fąfara. Tradycje świąteczne na Białorusi zreferowała Palina Miraniuk, studentka rusycystyki z grupy białorutenistycznej. Na koniec Olga Pawlyk, studentka ukrainistyki przedstawiła prezentację pt. „Ukraina kolęduje”. W niezwykle ciekawych wystąpieniach pokazano różnorodność tradycji i zwyczajów świąteczno-noworocznych w krajach słowiańskich.

Kolejną częścią spotkania był konkurs piosenek i kolęd. W programie znalazły się następujące występy: Koło Naukowe Ukrainistów przygotowało kolędy *Вставайте, вставайте* (wyk. Anna Tymiec, Michał Szachmat) i *Небо і Земля* (wyk. Chór Koła Naukowego Ukrainistów), Chór „Bałkanist-

ka” działający przy Kole Naukowym Studentów Bułgarystów pod kierownictwem dr Dimki Savovej zaprezentował dwie zimowe piosenki: *Зимна песничка* i *Снежинки*. Studenckie Koło Naukowe Rusycystów reprezentowała solistka Małgorzata Obara, która zaśpiewała kolędę *Тихая ночь*, zaś studenci rusycystyki z grupy białorutenistycznej wystąpili z piosenką *Вожык* i kolędą *Саўка ды Грышка* (przygotowanie: dr Agnieszka Goral).

Po zakończeniu części konkursowej wspólnie zaśpiewano kolędę *Сіха noc* w różnych językach słowiańskich. Po obradach jury pod przewodnictwem prof. dr. hab. Siergieja Kowalowa (członkowie jury: prof. dr. hab. Ihor Nabytovych, dr Mateusz Jastrzębski i dr Małgorzata Ułanek) ogłosiło wyniki konkursu. Oto zwycięzcy: I miejsce – Koło Naukowe Ukrainistów, II miejsce – Małgorzata Obara z SKNR, III miejsce – Chór „Bałkanistka”, wyróżnienie przypadło w udziale studentom z grupy białorutenistycznej. Wszyscy uczestnicy otrzymali pamiątkowe dyplomy, a zwycięzcy dodatkowo słodkie upominki.

Całe spotkanie upłynęło w miłej, świątecznej atmosferze i przyczyniło się do nawiązania bliższych kontaktów między studentami poszczególnych kierunków IFS. Może to w przyszłości zaowocować realizacją przez koła wspólnych inicjatyw zarówno naukowych, jak i kulturalnych.

Anna Mikiciuk, Ewa Białek

Fot. A. Dreba

Światowy Dzień Mokradeł

Fot. Agata Pawłowska

• Dr hab. Wiktor Kotowski (Uniwersytet Warszawski) wyjaśnia, dlaczego tak ważne jest, żebyśmy pamiętali o mokradłach

Od wielu lat 2 lutego w rocznicę podpisania Konwencji Ramsarskiej (*Konwencji o obszarach wodno-błotnych mających międzynarodowe znaczenie, zwłaszcza jako środowisko życiowe ptactwa wodnego*) obchodzony jest Światowy Dzień Mokradeł. Celem ustanowienia obchodów jest popularyzacja wiedzy na temat znaczenia terenów podmokłych w przyrodzie i życiu codziennym człowieka.

W tym roku po raz pierwszy w obchody Światowego Dnia Mokradeł włączył się także Wydział Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej UMCS, zwracając się z przesłaniem promującym wiedzę o ekosystemach wodno-błotnych do młodzieży licealnej ze szkół współpracujących z Wydziałem. Ze względu na fakt, że 2 lutego w szkołach naszego województwa trwały w najlepsze ferie zimowe, zaprosiliśmy uczniów z Lubelszczyzny na obchody w nieco późniejszym terminie – 23 lutego. W wydarzeniu udział wzięło ponad 60 uczniów i nauczycieli z sześciu szkół licealnych: z Lublina (I LO im. S. Staszica, VI LO im. H. Kołłątaja, VIII LO im. Zofii Nałkowskiej, IX LO im. M. Kopernika w Lublinie, Prywatne LO im. Królowej Jadwigi) i Świdnika (I LO im. W. Broniewskiego).

Inicjatywa – akcja. Czyli o tym, że warto mieć wciągającą pasję

Choć zaangażowanie w obchody Światowego Dnia Mokradeł było odpowiedzią na zainteresowania naukowe i osobiste szerokiego grona pracowników, doktorantów i studentów Wydziału, to sam pomysł narodził się w głowie studenta V roku geografii Łukasza Omelczuka podczas wolontariatu w Biebrzańskim Parku Narodowym. Rozbudzone w czasie studiów i wolontariatu zainteresowania obszarami wodno-błotnymi sprawiły, że wyszedł on z inicjatywą wyeksponowania wystawy fotograficznej „Chrońmy mokradła” na naszej Uczelni, co

nie tylko spotkało się z przychylnym przyjęciem ze strony Władz Wydziału Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej, ale także uruchomiło lawinę pomysłów, jak zachęcić możliwe szerokie grono odbiorców do jej obejrzenia oraz, przy tej okazji – pogłębienia wiedzy o mokradłach.

W ten sposób wystawa fotograficzna „Chrońmy mokradła” stała się kanwą, na której oparte było wydarzenie, poszerzone o cykl prelekcji popularnonaukowych oraz konkurs z nagrodami dla uczniów. Głównym prelegentem był opiekun wystawy dr hab. Wiktor Kotowski – pracownik Wydziału Biologii Uniwersytetu Warszawskiego oraz członek Zarządu Centrum Ochrony Mokradeł. Wystawę otworzył, a następnie prowadził sesję referatową Przewodniczący Komitetu Organizacyjnego obchodów Światowego Dnia Mokradeł na Wydziale Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej UMCS – Prodziekan ds. Studenckich dr hab. Wojciech Zgłobicki, prof. nadzw. (prywatnie również fotograf przyrody).

Oprócz głównego gościa głos w ważnych sprawach mokradłowych, ukazanych zarówno w mikro- jak i makroskali, zabrali lubelscy hydrologi, geomorfolodzy, paleoekolodzy i ornitolodzy – pracownicy i doktoranci Wydziału Nauk o Ziemi i Gospodarki

Przestrzennej (prof. dr hab. Radosław Dobrowolski, dr hab. Irena A. Pidek, prof. nadzw., dr hab. Stanisław Chmiel, dr Piotr Kulesza, dr Magdalena Suchora, dr Jarosław Pietruczuk, mgr Joanna Jarosz i mgr Grzegorz Gołoś). Stawiając słuchaczy wobec, niekiedy, dość przewrotnych pytań („Dlaczego torfowisko wysokie musi być kwaśne?”, „Czy małżoraczek to raczek?”, „Czy można zarazić się amebą na bagnie?”), prelegenci pokazywali przedmiot swoich zainteresowań z różnych perspektyw. Niezależnie jednak od przyjętej perspektywy, cel był jeden – ukazanie, jak bardzo mokradła wpływają na różne aspekty naszego życia, a także w jaki sposób – często zupełnie nieświadomie – możemy im zaszkodzić.

Aby nasze codzienne wybory nie szkodziły mokradłom

O tym, jak ważna jest popularyzacja tej tematyki, świadczy fakt, że bardzo często to nie brak badań naukowych jednoznacznie wykazujących skutki niszczenia ekosystemów mokradłowych stoi na przeszkodzie ich efektywnej ochronie i właściwemu zarządzaniu, ale trudność w dotarciu z tą

Fot. Agata Pawłowska

• Laureaci konkursu wiedzy o mokradłach

cenną wiedzą do szerokiego grona odbiorców. Zapewne większość z nas zapytana o to, co dają nam torfowiska, wskazałaby funkcję ziemi ogrodniczej czy opał. Tymczasem, takie potraktowanie zasobów torfowisk przynosi więcej szkody niż pożytku, wykluczając torfowisko z pełnienia szeregu innych funkcji ekosystemowych. Znacznie właściwsze jest spojrzenie na torf jako niezwykle cenny zasób nieodnawialny.

Prelekcje popularnonaukowe w przystępnej formie wykazały, że osad jeziorny czy torfowiskowy jest fascynującym archiwum, sięgającym znacznie dalej wstecz niż jakiegokolwiek źródła pisane. Jest to także rezerwuuar materii, która zostaje wyłączona z aktywnego obiegu. O tym, czy zmagazynowane w osadach mokradeł związki węgla, fosforu czy metale ciężkie ponownie trafią do obiegu, bardzo często decyduje człowiek. Zaś skuteczne przeciwdziałanie czy łagodzenie skutków takich globalnych problemów środowiskowych jak pogarszająca się jakość wód, powodzie, zmiany klimatu są z troską o mokradła nierozdzielnie związane.

Spotkanie było okazją nie tylko do smutnej konfrontacji z przekazem, jak szybko tracimy mokradła oraz co bezpowrotnie tracimy razem z nimi. Jednocześnie młodzież zobaczyła także przykłady działań podejmowanych dla ochrony tych cennych ekosystemów. Ekosystemów nie tylko cennych i ważnych, ale – jak pokazała nam wystawa – także bardzo pięknych.

Zmagania konkursowe

Uwieńczeniem sesji referatowej był konkurs (quiz przeprowadzony na platformie www.kahoot.com), dzięki któremu uczestnicy opuścili mury uczelni bogatsi nie tylko o wiedzę, ale także nagrody książkowe. Opiekę merytoryczną nad konkursem sprawowały dr Joanna Szczesna i dr Jolanta Rodzoń z Zakładu Edukacji Geograficznej i Turystycznej. Przygotowaniem aplikacji konkursowej od strony technicznej zajęła się studentka III roku geoinformatyki Klaudia Stępniewska, zaś konkurs z wdziękiem poprowadził jej kolega z roku Marcin Pałka.

W zmaganiach konkursowych najlepsi okazali się: Witold Chromiński z Prywatnego Liceum im. Królowej Jadwigi w Lublinie (I miejsce), Zofia Klimczak oraz Jakub Kania (II i III miejsce) z I LO im W. Broniewskiego w Świdniku.

Nad rejestracją uczestników czuwały doktorantki Zakładu Geoekologii i Paleogeografii – mgr Aleksandra Bober i Karolina Łąbęcka, a nad kwestiami organizacyjnymi dr Katarzyna Mięsiak-Wójcik, wspomagana przez członków Studenckiego Koła Geografów im. A. Malickiego: Kamila Kultysa, Łukasza Omelczuka, Jagodę Ziewiec, Karolinę Piastę, Alicję Sulimę oraz – trzymającą w gotowości obiektyw aparatu – Agatę Pawłowską.

Co dalej?

Aby wiedza o mokradłach nie pozostała tylko wiedzą teoretyczną, na zakończenie spotkania jego uczestnicy

zostali zachęceni do wzięcia udziału w zajęciach terenowych organizowanych w Ośrodku Edukacyjno-Muzealnym Zespołu Lubelskich Parków Krajobrazowych w Brzeźnie.

Mamy nadzieję, że obchody Światowego Dnia Mokradeł na trwałe zagoszczą w kalendarzu lubelskich wydarzeń popularyzujących naukę, takich jak chociażby Dzień Ziemi połączony z Dniem Geografa, Noc Biologów czy Lubelski Festiwal Nauki. Już dziś Wydział Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej zaprasza wszystkich zainteresowanych do włączenia się razem z nami w tę ogólnoswiatową inicjatywę, której cel jest jeden – żeby wszystkim żyło się lepiej, dzięki trosce o otaczające nas mokradła.

Łukasz Omelczuk
Magdalena Suchora

Fot. Katarzyna Mięsiak-Wójcik

• Zwiedzanie wystawy „Chrońmy mokradła”

Wystawę „Chrońmy mokradła” obejrzeć będzie można 20 kwietnia br. w trakcie obchodów Dnia Ziemi w budynku Wydziału Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej (al. Kraśnicka 2d).

Działalność Uniwersytetu Dziecięcego

Uniwersytet Dziecięcy UMCS dla nauczycieli

23 lutego 2018 r. w Centrum Ecotech-Complex odbyła się organizowana przez Uniwersytet Dziecięcy UMCS oraz Stowarzyszenie Edukacja 3.0 bezpłatna konferencja dla nauczycieli pt. „Technologia i eksperyment w nowoczesnej edukacji”.

Wydarzenie skierowane było do dyrektorów szkół, nauczycieli, edukatorów i studentów kierunków pedagogicznych zainteresowanych wprowadzaniem do procesu nauczania technologii informacyjno-komunikacyjnych, zarówno dla początkujących, jak i doświadczonych odbiorców technologii.

Podczas prelekcji można było dowiedzieć się między innymi o ciemnej

Fot. Bartosz Prohl

stronie Internetu, o tym jak chronić uczniów w sieci oraz jak wykorzystywać gry w edukacji, a także o narzędziach informatycznych w nauczaniu humanistycznym. Przedstawione zostały również sposoby wykorzystywania innowacji technologicznych na zajęciach podnoszące zaangażowanie uczniów i efektywność uczenia. Zaprezentowano szereg bezpłatnych narzędzi i metod, które ułatwią i uatrakcyjnią pracę nauczyciela, oraz aktualną ofertę UMCS skierowaną do pracowników oświaty. Wydarzenie zakończyły wesołe i wybuchowe warsztaty Anny Bukowskiej z Uniwersytetu Dziecięcego UMCS, która pokazała, jak przeprowadzać łatwe i efektowne eksperymenty chemiczne i fizyczne.

Podczas spotkania została podpisana umowa o współpracy z firmą Alexander Toys, producentem gier edukacyjnych dla dzieci. Uniwersytet Dziecięcy UMCS został zaproszony do opiniowania nowych produktów firmy.

Ogromne zainteresowanie wzbudziły strefy eksperymentów, wirtualnej i rozszerzonej rzeczywistości oraz robotyki, w których można było zapoznać się z najnowszymi nowinkami technologicznymi i edukacyjnymi.

Konferencja była pierwszym takim wydarzeniem organizowanym przez Uniwersytet Dziecięcy UMCS. Planowany jest cały cykl szkoleń i prelekcji skierowanych bezpośrednio dla nauczycieli i edukatorów.

Rekord Uniwersytetu Dziecięcego UMCS dla WOŚP

Podczas 26. Finału WOŚP Sztab Uniwersytetu Dziecięcego UMCS zebrał kwotę 8215 zł. Jest to rekordowa suma. W ubiegłym roku udało się w sumie uzyskać 5700 zł. Najwięcej ze wszystkich wolontariuszy,

Fot. Wierginia Gieryng

ponad 1500 zł, zebrał Adam Bukowski. Zbiórka odbyła się 13 stycznia br.

Z okazji 26. Finału Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy przygotowano specjalne warsztaty, za udział w których zbierano pieniądze do puszek Orkiestry. Słuchacze mieli do wyboru:

- „Ratujemy życie – warsztaty ratownictwa medycznego dla najmłodszych” – dr Beata Rybojad i studenci Uniwersytetu Medycznego,
- „Między archeologią a sztuką” – mgr Agnieszka Ragaman,
- „Mnożenie na wesoło, klasy 3–4” – Studenckie Koło Dydaktyków MaFII,
- „Gry logiczne – piramidy – klasy 5–6” – Studenckie Koło Dydaktyków MaFII,
- „Balbina podaj łapę – warsztaty z dogoterapii” – mgr Aneta Widelska,
- „Zadziwiająca różnorodność świata zwierząt” – dr Jacek Chobotow, Muzeum Zoologiczne Wydziału Biologii i Biotechnologii UMCS,
- „ALEXANDER – Mały konstruktor i Magiczne mozaiki” – warsztaty rozwijające logiczne myślenie i wyobraźnię przestrzenną,

Fot. Wierginia Gieryng

Fot. Wierginia Gieryng

- „Orkiestrowe serduszka – warsztaty mydlarskie” – mgr Anna Bukowska, UD UMCS.

W zajęciach uczestniczyli studenci Uniwersytetu Dziecięcego oraz dzieci pracowników UMCS.

Współpraca UD z Alexander Toys

23 lutego 2018 r. Rektor UMCS prof. dr hab. Stanisław Michałowski podpisał w imieniu Uniwersytetu Dziecięcego UMCS umowę o współpracy z firmą Alexander Toys, producentem zabawek i gier edukacyjnych. Nasz Uniwersytet będzie m.in. opiniować gry edukacyjne Alexandra. Studenci z UD UMCS, oprócz wyjątkowych wykładów i warsztatów organizowanych przez Uczelnię, będą mogli spędzić czas z grami i zabawkami edukacyjnymi Alexandra.

Wierginia Gieryng

Fot. Bartosz Prohl

Leksyka roślinna gwar Lubelszczyzny w nowym tomie słownika

Lektura piątego tomu *Słownika gwar Lubelszczyzny* autorstwa Haliny Pelcowej¹ stwarza możliwość poznania bogactwa i różnorodności leksyki roślinnej w języku mieszkańców naszego regionu (cztery wcześniejsze tomy gromadzą słownictwo odnoszące się do różnych aspektów działalności rolniczej oraz do zwierząt). Opracowanie zostało oparte na obszernej bazie materiałowej, pozyskanej od 2440 mieszkańców 606 lubelskich wsi. Zgromadzoną w toku badań terenowych, które Autorka prowadziła przez niemal 40 lat (1980–2017). Zasób uzupełniają dane językowe z kartotek atlasowych, prac magisterskich i częściowo źródeł drukowanych.

2202 hasła, wzbogacone o 64 kolorowe ilustracje informują nie tylko o formach wyrazów i o ich denotacji. Za sprawą przyjętej w słowniku otwartej formuły definicyjnej są one również źródłem wiedzy o kulturowych konotacjach nazw roślin. Eksplikacje leksykograficzne współtworzą rozległą panoramę ludowych wyobrażeń o przyrodzie oraz sposobów wykorzystania darów natury, a także obyczajów z nią związanych. Obraz utrwalaony w leksyce staje się bardziej sugestywny za sprawą zawartych w artykułach hasłowych fragmentów wypowiedzi informatorów, które zostały bardzo udanie dobrane.

Autentyczne głosy użytkowników gwary nierzadko przyjmują postać mikroopowieści o życiu dawnej wsi. Dobrze to widać na przykładzie piołunu, o którym czytamy: „Piołunem leczyli żołądek, bo to dobre, choć bardzo gorzkie”; „Piołun kładło się

w stodole, myszy tego nie lubiały”; „[...] jest dość zapachliwy, na robaki jeszcze, jak ktoś ma robaki”; „Piołun to rwali i kładli na mrówki, pluskwy, a i pchły”; „Piołun to musi z tego, że nim Pana Jezusa poili”; „Piołun święcili na Matki Boski Zielny”; „Z piołunu robio krzyż na dnie na trumnie i dopiero na to kładło nieboszczyka na ten piołun”. Widzimy tu, jak cytaty układają się w polifoniczną narrację na temat roli, jaką dana roślina odgrywała w życiu lubelskich społeczności: w gospodarstwie, medycynie ludowej i obrzędach.

Oprócz haseł w układzie alfabetycznym, w słowniku znajdziemy także 46 map językowych. Ukazują one niejednakowe sposoby określania tego samego gatunku biologicznego w różnych częściach Lubelszczyzny. I tak na przykład grzyb – piestrzenica kasztanowata, ze względu na czas występowania, zyskała w okolicach Chełma i Włodawy miano *grzyba majowego* bądź *majówki*, ale już mieszkańcy innych terenów nadali jej nazwy o odmiennej motywacji semantycznej, odwołujące się do charakterystycznego wyglądu.

W okolicach Bełżyc czy Opolu Lubelskiego funkcjonuje na przykład nazwa *baran*, gdyż kształt pofałdowanego owocnika został skojarzony z runem, a z kolei na Lubelszczyźnie północnej, zachodniej i południowo-wschodniej na piestrzenicę mówi się *babie uszy*, *babieuchy*, *babieusz* – w tych słowach i wyrażeniach utrwaliła się z kolei humorystyczna i nieco zaskakująca asocjacja, jakoby grzyb był podobny do małżowiny usznej niemłodej kobiety.

Rozmaicie bywa też nazywany jaskier: dla mieszkańców okolic Hrubieszowa jest to *złocień*, z uwagi na kolor płatków, ale dla użytkowników innej gwary cechą istotniejszą niż wygląd kwiatu okazało się jego oddziaływanie na ludzki wzrok, stąd: *ślepota* / *ślepucha* (okolice Chełma, Radzyna Podlaskiego, Białej Podlaskiej), *kurza ślepota* / *kuracza ślepota* (okolice Włodawy i in.). Szczególnie ciekawa jest nominacja roślin toksycznych dla człowieka. Z uwagi na podobne właściwości, dwa różne gatunki mogą zyskać to samo określenie – na przykład *szalej* to zarówno bielun dzierzawa („Szalej to ścirali na proszek i tam komuś czasem podsypali, to wtedy wariował po tym” – Markuszów), jak i lulek czarny („...dzieciom to sie zawsze mówiło, żeby ni ruszali, bo to truje” – Szperówka), ale jednocześnie sam lulek nazywany bywa nie tylko *szalejem*, lecz także *blekotem*, *szaleńcem* czy *trupim zielem*.

Nowy tom słownika niewątpliwie przyczynia się do ocalenia dziedzictwa kulturowego naszego regionu. Jego istotną wartością jest również to, że otwiera ciekawe perspektywy badawcze. W wybranych artykułach hasłowych odnajdziemy swego rodzaju mikronarracje o dawnych

1. Halina Pelcowa, *Słownik gwar Lubelszczyzny*, t. V *Świat roślin*, Wydawnictwo UMCS, Lublin 2017, 642 s.

sposobach interpretowania rzeczywistości, co bez wątpienia zasługuje na szczególną uwagę lingwistów reprezentujących nurt antropologiczno-kognitywny. Lektura przyniesie także satysfakcję innym odbiorcom

zainteresowanym dawną, ludową wizją świata, gdyż będą oni mogli zaobserwować, jak w nazwach roślin odzwierciedlała się ludzka spostrzegawczość, pomysłowość, dowcip, ale także zapobiegliwość i mądrość

– cechy, które pozwalały naszym przodkom nie tylko przetrwać, ale też tworzyć bogatą kulturę duchową, pomimo materialnie ubogiej codzienności.

Aneta Wysocka

• Uczestnicy promocji książki

Fot. Krzysztof Trojnar

Witkacy. Logos and the Elements – promocja książki

W dniu 23 lutego 2018 r. w Teatrze im. Stanisława Ignacego Witkiewicza w Zakopanem odbyło spotkanie poświęcone promocji książki pt. *Witkacy. Logos and the Elements* (Peter Lang GmbH, Internationaler Verlag der Wissenschaften, Frankfurt am Main 2017) pod redakcją prof. dr hab. Teresy Pękali (Kierownik Zakładu Estetyki w Instytucie Filozofii na Wydziale Filozofii i Socjologii UMCS). Tom w języku angielskim poświęcony jest twórczości Stanisława Ignacego Witkiewicza w kontekstach ponowoczesności. W książce znalazło się 20 tekstów badaczy dzieł i myśli Witkacego oraz wywiady z artystami z Zakopiańskiego Teatru.

Wydarzenie było częścią programu uroczystości 33. Urodzin Teatru Witkacego. Wzięli w nim udział autorzy prezentujący książkę: prof. dr hab. Teresa Pękala, autorka tekstu *Niewczesne rozważania Stanisława Ignacego Witkiewicza* (UMCS), dr Rafał Czekaj, autor tekstu *Tam gdzie Adorno spotyka Witkacego. Wspólne motywy filozoficzne* (UMCS), prof. dr hab. Iwona Lorenc (UW), autorka tekstu *Doświadczenie i język. Witkacy we współczesnych kontekstach interpretacyjnych*, prof. dr hab. Ewa Łubieniewska (UP, Kraków), autorka tekstu *Czy to piekło myszką trąci? O Witkiewiczowskiej metafizyce zła*, dr hab. Anna Kawalec, prof. nadzw. (KUL), autorka tekstu *Performatywny rytm komedii: Sonata Belzebuba Stanisława Ignacego Witkiewicza jako fi-*

nał procesu dialektycznego, dr Ewa Szkudlarek (UAM), autorka tekstu *Witkacego teatr mody*, dr hab. Zbigniew Moździerz (Muzeum Tatrzańskie w Zakopanem), autor tekstu *Związki Witkacego z architekturą* oraz aktorzy Teatru Dorota Ficoń, Andrzej Bienias, Krzysztof Najbor i Dyrektor Teatru Witkacego Andrzej St. Dziuk.

Po prezentacji książki zaproszeni goście wzięli udział w spotkaniu, podejmując dyskusję z autorami na tematy związane z życiem i twórczością Zakopiańskiego Filozofa. Publikacja spotkała się z bardzo dobrym przyjęciem i żywym zainteresowaniem.

Krzysztof Trojnar

• Andrzej St. Dziuk, Dyrektor Teatru Witkacego oraz prof. dr hab. Teresa Pękala, redaktor tomu

Fot. Krzysztof Trojnar

Książki dla dzieci dr A. Zawadzkiej na wystawie w Chinach

Profesor Maksymilian Snoch, wybitny grafik, współorganizator i pierwszy Dziekan Wydziału Artystycznego UMCS, a także promotor pracy doktorskiej Agnieszki Zawadzkiej często powtarzał: „Lublin grafiką stoi!”. Słowa te sprawdzają się i są wciąż aktualne w kolejnych latach wśród nowych pokoleń grafików lubelskich. Do nich należy także dr Agnieszka Zawadzka, adiunkt w Zakładzie Wypukłodruku Wydziału Artystycznego UMCS.

W grudniu 2017 r., razem z dr. Robertem Rabiejem z Zakładu Intermediów i Rysunku UMCS uczestniczyli w 1st Forum of Little Hakka 2017 w Shenzhen Gankeng Kejia Town w Chinach. Książki dla dzieci zrealizowane wspólnie przez Agnieszkę Zawadzką, autora tekstu i ilustracji oraz Roberta Rabieja, autora opracowania graficznego zostały zakwalifikowane do finału konkursów: The Little Hakka International Picture Book Exhibition i Little Hakka International Picture Book Competition 2017 z blisko 1500 zgłoszeń z 40 krajów świata.

Należy tu dodać, że książka pt. *Ośmiornica* została wydana w roku 2012 przez Wydział Artystyczny UMCS, a książkę *Ballada o piecu kaflowym* wydało w roku 2015 Lubelskie Towarzystwo Miłośników Książki.

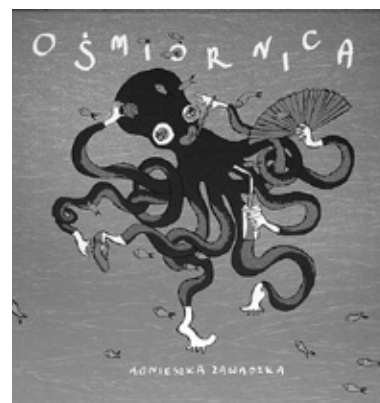
Organizatorzy konkursu i wystawy pokonkursowej za główny cel tego wydarzenia uznali uhonorowanie osób z całego świata zajmujących się tworzeniem książek ilustrowanych. Zaszczepny udział Agnieszki Zawadzkiej w tych konkursach świadczy o wysokim poziomie wydawniczym jej książek, a także wkładzie twórczym związanym z tekstem i ilustracjami.

Agnieszka Zawadzka jest uznanym w Polsce twórcą, wyróżnianym w licznych konkursach, że wspomnę przyznanie jej nagrody Towarzystwa Bibliofilów Polskich w Warszawie z okazji XX Międzynarodowego Biennale Ekslibrisu Współczesnego (Malbork 2015). W ostatnich latach sięga także po słowo jako dopełnienie twórczości graficznej.

Jako owoc tego połączenia zrodziła się w pełnym brzmieniu wyjątkowa harmonia w balladzie o *Ośmiornicy* uświadamiająca spójność nóg i rąk ośmiornicy, a w potrzebie zamiana owych... W *Balladzie o piecu kaflowym*, jak sama pisze: „zwykłe historie mogą zmienić się w bajkę”, „...a rzeczywistość wokół nas – pięknym kolorowym snem” może przecież także zaistnieć.

Tak myślę, że wystarczy tylko uruchomić nasze marzenia! Te wyjątkowo pięknie wydane książeczki, na radość dla dzieci, okraszone pomysłowymi i urzekającymi ilustracjami to znakomita i pouczająca lektura, także dla nas starszych.

Zbigniew Józwiak
Józwiówka II, styczeń 2018 r.

Nowe czasopismo na Wydziale Pedagogiki i Psychologii

Na początku stycznia bieżącego roku ukazał się pierwszy numer recenzowanego czasopisma zatytułowanego „Prima Educatione”. Jest to rocznik skierowany do nauczycieli akademickich, studentów różnych obszarów humanistyki i nauk społecznych, metodyków oraz nauczycieli praktyków. Problematyka cza-

pisma koncentruje się na dziecku, dzieciństwie i szeroko rozumianej wczesnej edukacji. Duży nacisk położony jest na prezentowanie doniesień z badań naukowych oraz innowacji o zasięgu krajowym i międzynarodowym.

Zapraszamy do przysyłania wcześniej niepublikowanych artykułów naukowych, zgodnych z profilem cza-

sopisma w następujących działach: Studia i Rozprawy; Prace Badawcze; Doświadczenia i Propozycje; Recenzje i Sprawozdania. Szczegółowe informacje dotyczące terminów oraz technicznych wymogów w zakresie publikowanych tekstów znajdują się na stronie: <https://journals.umcs>.

Zespół Redakcyjny

Rekord ilościowy 3. Międzynarodowego Biennale Plakatu Lublin 2017

1 grudnia 2017 r. w Centrum Spotkania Kultur w Lublinie miał miejsce wernisaż wystawy i gala wręczenia nagród 3. Międzynarodowego Biennale Plakatu Lublin.

Materiały organizatorów

Materiały organizatorów

Materiały organizatorów

Do tej edycji zgłoszono rekordową liczbę około czterech tysięcy prac z kilkudziesięciu państw. Poza studentami oraz absolwentami uczelni artystycznych wzięli w niej udział także profesjonalści. Kategoria studencka nadal jednak była priorytetem, a jednym z najważniejszych celów biennale pozostaje promowanie młodych artystów. Tym bardziej, że pokonkursowa wystawa pokazała, że plakaty studentów nie odbiegały poziomem od prac autorów profesjonalnych.

W kategorii studenckiej zostały przyznane nagrody pieniężne oraz nagrody rzeczowe. Już od pierwszej edycji Rektor UMCS prof. Stanisław Michałowski funduje nagrodę Grand Prix w wysokości 5 tysięcy złotych. Oprócz niej przyznano kilka-

naście nagród ufundowanych przez dziekanów i rektorów innych krajowych uczelni artystycznych.

Liczba i poziom nadesłanych prac na tegoroczne biennale utwierdziła organizatorów w potrzebie rozwoju imprezy. Katalog z wystawy (dwujęzyczna, barwna publikacja, wydana w nakładzie 1000 egzemplarzy) jest potwierdzeniem tego, że lubelskie biennale to miarodajny przegląd plakatu nie tylko młodego pokolenia. W obu kategoriach (profesjonalnej i studenckiej) wyróżniły się dwie grupy tematyczne prac – jedna o charakterze komercyjnym, druga obejmująca propozycje autorskie. Wśród tych pierwszych większość stanowiły plakaty reklamowe oraz zapraszające na wydarzenia kulturalne, w tym teatralne i muzyczne, a zwłaszcza jazzowe.

W drugiej grupie można było zobaczyć prace ideowe, szczególnie o tematyce ekologicznej, plakaty poświęcone wyjątkowym ludziom i ważnym wydarzeniom oraz plakaty będące swego rodzaju sztuką dla sztuki, pokazujące sprawność twórcy w posługiwaniu się językiem komunikacji wizualnej. Z różnorodnością tematyczną szedł w parze szeroki wachlarz zastosowanych środków formalnych. W nurcie minimalizmu spod znaku „mniej znaczy więcej” coraz częściej widać odchodzenie od grafiki wektorowej, na rzecz ekspresji wynikającej z dążenia do powrotu ku tradycyjnym, manualnym narzędziom, często z drugoplanowym wykorzystaniem obróbki cyfrowej. Ponadto, mimo globalizacji obejmującej wszystkie dziedziny życia,

Materiały organizatorów

Materiały organizatorów

Materiały organizatorów

Materiały organizatorów

widocznej także od lat w uniwersalizującym się języku plakatu, widać wyraźnie, że artyści nie zamierzają rezygnować z pewnych cech charakterystycznych dla tradycji wynikającej z ich własnego kręgu kulturowego.

Mimo ograniczonej liczby prac wybranych na ekspozycję, końcowy zestaw dał przekonujący obraz tego, co dzieje się obecnie we współczesnym plakacie. Poza pracami z Europy, w tym szczególnie z silnie reprezentowanej Europy Środkowo-Wschodniej, duża liczba prac napłynęła z Azji, głównie z Chin, Iranu, Korei i Japonii, a także z obu Ameryk. Międzynarodowe Jury w składzie: Krzysztof Dydo (DydoPoster Gallery, Kraków), Byoung Il Sun (Korea), Dogan Arslan (Turcja), Jarosław Koziara (WA UMCS, Lublin) i LI XU (Chiny) stanęło przed nie lada wyzwaniem, aby spośród czterech tysięcy nadesłanych prac wybrać 200, które pokazano na wystawie i zreprodukowano w katalogu.

W tym roku organizatorami biennale były: Stowarzyszenie Otwarta Pracownia w Lublinie, Wydział Artystyczny UMCS i Centrum Spotkania Kultur. Od początku istnienia impreza odbywa się pod patronatem honorowym Rektora UMCS prof. Stanisława Michałowskiego i Prezydenta Miasta Lublin Krzysztofa Żuka. W tym roku wydarzenie objął patronatem również Marszałek Województwa Lubelskiego Sławomir Sosnowski. Projekt zrealizowano dzięki wsparciu Miasta Lublin w ramach obchodów 700-lecia miasta. Od drugiej edycji sponsorem strategicznym biennale jest PGE Dystrybucja S.A.

Podobnie jak podczas poprzednich dwóch edycji, kuratorami imprezy byli

Lech Mazurek i Sebastian Smit (Wydział Artystyczny UMCS). Autorem statuetki (będącej nagrodą w kategorii profesjonalnej) jest Radosław Skóra (Wydział Artystyczny UMCS). Nieoceniony wkład w organizację włożyli: Dorota Lis — sekretarz oraz wolontariusze — studenci WA UMCS.

Nagrody Kategoria Studencka

- Grand Prix – Stefan Mijić (Bośnia i Hercegowina). Nagroda ufundowana przez prof. dr. hab. Stanisława Michałowskiego, Rektora UMCS
- I nagroda *ex aequo*: Ekaterina Vysotskaya (Białoruś) oraz Jakub Jarzębowski (Polska, WA UMCS). Nagroda ufundowana przez prof. dr. hab. Krzysztofa Szymanowicza, Dziekana Wydziału Artystycznego UMCS
- II nagroda – Bartosz Mamak (Polska)
- III nagroda *ex aequo*: Meysam Hamei (Iran) i Elham Jahanfard (Iran)
- Ponadto nagrody fundowane, rzeczowe i nagrody — wystawy indywidualne otrzymali: Vlad Khvoostov (Białoruś), Lena Pakulska (Polska, WA UMCS), Wei Hsuan Lin (Chiny), Boglárka Técsi (Węgry)

Kategoria Profesjonalna

- Grand Prix – Jacek Stanisławski (prof. ASP w Gdańsku). Nagroda przyznana za całokształt pracy twórczej.
- Złoty medal – Tomasz Bogusławski (prof. ASP w Gdańsku)
- Srebrny medal – Ugur Altun (Turcja)
- Brązowy medal – Dmitry Rekin (Rosja)
- Wyróżnienia honorowe otrzymali artyści z Chin, Danii, Japonii i Polski.

Kuratorzy Międzynarodowego Biennale Plakatu Lublin 2017

Lech Mazurek — absolwent Wydziału Grafiki Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie. Pracuje na Wydziale Artystycznym UMCS, gdzie w 2017 r. uzyskał stopień doktora. Członek Związku Polskich Artystów Plastyków i Stowarzyszenia Otwarta Pracownia w Lublinie. Zajmuje się grafiką artystyczną, głównie w technice druku cyfrowego, malarstwem, plakatem (komercyjnym i autorskim), projektowaniem graficznym. Autor 10 wystaw indywidualnych oraz uczestnik ponad 50 wystaw zbiorowych w kraju i za granicą (m.in.: Australia, Chiny, Czechy, Litwa, Tunezja, Szwecja, Wielka Brytania). Kurator wystaw i konkursów międzynarodowych, m.in.: International Poster Biennale Lublin, PrintOn, TYPE + TEXT International Exhibition of Typography Poster.

Sebastian Smit — absolwent Wydziału Artystycznego UMCS i nauczyciel akademicki na tym Wydziale, gdzie w 2014 r. uzyskał stopień doktora w dziedzinie sztuk pięknych. Członek Związku Polskich Artystów Plastyków i Stowarzyszenia Artystycznego Otwarta Pracownia w Lublinie. Zajmuje się grafiką artystyczną, malarstwem, plakatem, projektowaniem graficznym. Autor 14 wystaw indywidualnych oraz uczestnik ponad 30 wystaw zbiorowych w kraju i za granicą. Kurator i organizator wystaw oraz konkursów międzynarodowych: International Poster Biennale Lublin, PrintOn, TYPE + TEXT International Exhibition of Typography Poster.

Lech Mazurek
Piotr Majewski

Kolędowanie 2018

Fot. M. Pazur

• Chór La Musica (występ w ramach cyklu Ars Chori)

Tradycją ponad trzydziestu już lat jest chórálne kolędowanie w Archikatedrze Lubelskiej w ramach cyklu Ars Chori. Dzieje się tak za sprawą pracowników Instytutu Muzyki, którzy aktywnie działając w Polskim Związku Chórów i Orkiestr Oddział w Lublinie (organizatora Ars Chori), po raz kolejny pokazali swój artystyczno-organizacyjny potencjał. I tak, od święta Trzech Króli przez wszystkie niedziele stycznia rozbrzmiewały kolędy i pastorałki w tradycyjnych i całkiem nowych opracowaniach, a koncertowało dziewięć chórów – sześć lubelskich i trzy z naszego regionu. Z przyjemnością i satysfakcją zauważamy, że ogromna większość z nich prężnie działa i rozwija się dzięki dyrygentom – pracownikom i absolwentom Instytutu Muzyki.

Ars Chori 2018 rozpoczął Chór Fletnia Pana z Włodawy pod dyktando Pawła Łobacza i z akompaniamentem organowym Stanisława Diwiszka. Koncertował też Chór La Musica w dwóch grupach (starszej pod dyktando Zdzisława Ohara i młodszej prowadzonej przez Ka-

rolinę Filipczak), Archidiecezjalny Chór Chłopięco-Męski Pueri Cantores Lublinenses (dyrygent ks. Attila Honti), Chór Kantylena III LO w Lublinie (dyrygent dr hab. Małgorzata Nowak, prof. nadzw. UMCS), Chór Ziemi Chełmskiej Hejnał (dyrygent Danuta Bałka-Kozłowska), Chór Cum Santis Parafii pw. Matki Bożej Różańcowej w Lublinie pod dyktando dr hab. Barbary Pazur, Chór Akademii z Międzynarodowych Szkół „Paderewski” pod dyktando Elżbiety Niczyporuk, a także Chór Męski Bas Canto z Niemiec koło Lublina (dyrygent Henryk Pogorzelski). Kierownictwo organizacyjno-artystyczne Ars Chori 2018 objęła dr hab. Monika Mielko-Remiszewska, prof. nadzw. UMCS, prezes PZChO Oddział w Lublinie.

Na niedzielne kolędowanie można było się wybrać także do kościoła na Poczekajce. Tam rozbrzmiewały koncerty w ramach VII edycji cyklu „Bliżej żłóbka”. Inicjatorem, autorem oraz kierownikiem artystycznym poszczególnych wieczorów muzyczno-literackich była prof. Gabriela Rze-

chowska-Klauza – kierownik Zakładu Muzyki Sakralnej i Kształcenia Wokalnego UMCS. Wystąpili: Camera-ta Lubelska (dyr. Tomasz Orkiszewski), zespół Aetas Barocca, Chór Cum Sanctis (dyr. dr hab. Barbara Pazur), Cordi Est (dyr. dr Joanna Ćwirko), a w finale zaprezentował się Chór Instytutu Muzyki WA UMCS, zespół instrumentalny (kierownik i aranżacje dr Marek Stefankiewicz), dr hab. Piotr Olech – kontratenor, całość pod dyktando dr hab. Zofii Bernatowicz, prof. nadzw. UMCS.

Podsumowaniem lubelskiego kolędowania był koncert w kościele pw. św. Andrzeja Boboli pt. „Kolędy na szklaku kultur. Opowieść o kupcach muzykantach i kolędnikach Jarmarków Lubelskich”. Wystąpił Zespół Wokalny Lubelskiej Akademii Muzyki Dawnej, Zespół Instrumentów Dawnych „Senzabattuta” (m. in. z udziałem dr. Jakuba Niedoborka – gitara barokowa), od pozytywu dyrygował mgr Dominik Mielko (Zakład Chóralistyki IM WA UMCS). Artyści swym koncertem opowieścią rozpoczęli nowy cykl muzyczny #ANIMAMUNDI2018. Warto dodać, że podczas koncertu zabrzmiały po raz pierwszy pozytyw zakupiony staraniami mgr. Dominika Mielko przez PZChO Oddział w Lublinie, dzięki wsparciu finansowemu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Monika Mielko-Remiszewska

Fot. M. Pazur

• „Bliżej żłóbka”

Piosenki Mariusza Bogdanowicza na Myśliwieckiej

16 listopada 2017 r. w studio Polskiego Radia M-1 przy ulicy Myśliwieckiej w Warszawie odbył się koncert „Przy Tobie – Mariusz Bogdanowicz – piosenki” promujący płytę z 11 kompozycjami lidera. Słowa do nich napisali najwybitniejsi polscy autorzy, m.in. Wojciech Młynarski, Andrzej Poniedziałki, Jan Wotek, Marek Gaszyński, Justyna Holm

i Maria Przybysz. Piosenki zaśpiewały wokalistki wywodzące się z kierunku jazz i muzyka estradowa na Wydziale Artystycznym: prowadząca klasę wokalną – Anna Michałowska-Kotynia oraz absolwentki – Paulina Mazepa, Katarzyna Maziarczyk, Natalia Sola, Monika Szymczyk i Kinga Ziółko. W zespole zagrali: Adam Wendt – ts, ss; Ignacy Wendt – tp; Michał Iwanek – p (absolwent WA UMCS); Rafał Kazimirski – g (absolwent WA UMCS); Sebastian Frankiewicz – dr; Mariusz Bogdanowicz – b.

Piosenki powstawały przez całe artystyczne życia lidera – Mariusza Bogdanowicza (niektóre z nich były pierwotnie utworami instrumentalnymi, nagrami na płytach: *Back To the Bass*, *Confiteor Song* i *Syntonia*). Jest to muzyka operująca przestrzenią, z dużą dawką emocji, adresowana do odbiorcy poszukującego raczej spokoju i oddechu niż wrzawy i zgiełku. Sugestywna tkanina piosenek zbudowana jest z elementów popu i jazzu.

Podobnie jak w utworach instrumentalnych Mariusza Bogdanowicza, również tu pierwszoplanową rolę odgrywa melodyka w swym lirycznym wcieleniu. *Przy Tobie* to propozycja dla słuchacza ceniącego dobry tekst, nie natrętną, wysublimowaną muzykę i pełne uczucia interpretacje, a wszystko w aurze prostoty i normalności.

Dr hab. Mariusz Bogdanowicz od 12 lat prowadzi klasę kontrabas, gitary basowej i zespoły instrumentalne na kierunku jazz i muzyka estradowa. Jego wykład ogólnouniwersytecki pt. „Jazz – improwizowany fenomen muzyki XX wieku” z roku na rok cieszy się coraz większą popularnością wśród studentów UMCS.

Koncert na Myśliwieckiej i niezwykle udany występ naszych wokalistek u boku wybitnych instrumentalistów po raz kolejny wpisał Wydział Artystyczny UMCS na mapę kulturalną Polski.

Mariusz Bogdanowicz

Fot. Piotr Gruchala

• Mariusz Bogdanowicz

Fot. Piotr Gruchala

Fot. Piotr Gruchala

Fot. A. Sobolewski / Fundacja o.to.ja

• Mesjasz 2017, Warszawa

Co roku w okresie Świąt Bożego Narodzenia sale koncertowe i kościoły całego świata wypełniają rzesze melomanów chcących na żywo usłyszeć jedno z najbardziej popularnych, a jednocześnie najwspanialszych dzieł Jerzego Fryderyka Haendla pt. *Mesjasz* HWV 56. Również Lublin włączył się w ten światowy nurt. 15 grudnia 2017 r. dzieło zabrzmiało w kościele pw. św. Andrzeja Boboli.

Lubelski *Mesjasz* był wydarzeniem muzycznym o wysokich walorach artystycznych i religijnych, koncertem niezwykle ze względu na fakt pierwszego wykonywania w naszym mieście przez instrumenty dawne, za sprawą Lubelskiego Zespołu Instrumentów Dawnych „Senza Battuta”. Partie choralne

Mesjasz Jerzego Fryderyka Haendla w Lublinie

wykonał Akademicki Chór Uniwersytetu Medycznego w Lublinie przygotowany przez dr hab. Monikę Mielko-Remiszewską, prof. nadzw. UMCS, solistami byli: Aleksandra Klimczak – sopran, Rafał Grodzew – tenor, Tomasz Raff – bas oraz światowej sławy pracownik Instytutu Muzyki dr hab. Piotr Olech – kontratenor. Całość poprowadził mgr Dominik Mielko, pracownik Zakładu Chóralistyki IM WA UMCS – młody dyrygent, który wstąpił się wcześniej poprowadzeniem *Pasji wg Św. Jana* J.S. Bacha w Lublinie, Warszawie i Jenie (Niemcy).

Projekt dofinansowany przez Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego i Rektora Uniwersytetu Medycznego w Lublinie przyciągnął dużą rzeszę odbiorców, co ważne, bo przyświecał mu szczytny cel: zbieranie środków finansowych na „Pomoc Kościołowi w Potrzebie” w ramach akcji „Lubelszczyzna dla Syrii”. Zebrano niemal 3000 zł, co, jak podkreślił obecny na koncercie Wojewoda Lubelski Prze-

mysław Czarnek, stanowi wartość potrawy mieszkania dla rodziny syryjskiej.

Mesjasz został powtórzony w Warszawie dzięki Fundacji o.to.ja, która zorganizowała koncert przy wsparciu dzielnicy Ursynów. Wystąpiły Chór „luvenis” (kier. J. Kaczmarek) oraz Warszawski Chór Papieski im. św. Jana Pawła II (kier. Z. Borkowska), pozostali wykonawcy bez zmian: soliści i Lubelski Zespół Instrumentów Dawnych „Senza Battuta”. Fragmenty Pisma Świętego czytał aktor Adam Fidusiewicz, a całością dyrygował mgr Dominik Mielko.

Monika Mielko-Remiszewska

Fot. A. Sobolewski / Fundacja o.to.ja

Film „W szumie gwiazd jestem”

Fot. Gabriela Korasz, źródło: www.filmolenia.pl

Jeden z najoryginalniejszych polskich poetów, związany z Zamościem i Hrubieszowem – Bolesław Leśmian jest bohaterem filmu *W szumie gwiazd jestem*. To pierwszy od prawie 25 lat film poświęcony postaci tego wybitnego literata.

Premiera filmu odbyła się 21 stycznia 2018 r. w Centrum Kultury Filmowej „Stylowy” w Zamościu. Wydarzenie zaszczyliła swoją obecnością prof. dr hab. Iwona Hofman – dziekan Wydziału Politologii UMCS.

Film powstał dzięki inicjatywie Towarzystwa Leśmianowskiego w Zamościu, a szczególnie dzięki staraniom prezesa Sławomira Bartnika. Towarzystwo Leśmianow-

skie było też producentem obrazu. Reżyserem i scenarzystą filmu jest dr hab. Natasza Ziółkowska-Kurczuk, prof. nadzw., pracownik naukowo-dydaktyczny Zakładu Dziennikarstwa na Wydziale Politologii UMCS. Głosem poety w filmie jest znakomity polski aktor Jan Peszek. Autorem zdjęć do filmu jest dr Tomasz Michałowski, operator filmowy i fotograf, wykładowca na kierunku produkcja medialna. Dźwięk zrealizował Włodzimierz Surdacki, pracownik Inkubatora Medialno-Artystycznego w ACK UMCS „Chatka Żaka”. Producentem wykonawczym i montażystą jest Tadeusz Sosnowski, wykładowca na kierunku produkcja medialna. Film kręcono w Archiwum Państwowym w Zamościu, Sądzie Okręgowym, Muzeum Zamojskim, Zamojskim Ogrodzie Zoologicznym, w Księgarni „Szkoła Życia”, w dawnym mieszkaniu Bolesława Leśmiana w Domu Centralnym w Zamościu, w Izbie pamięci Leśmiana w Iłży, Domu Sunderlandów i w „malinowym chruśniaku”.

W filmie narratorami są Adam W. Kulik, autor książki o B. Leśmianie, dr hab. Dariusz Pachocki, edytor dzieł B. Leśmiana. Wystąpili też znani zamościanie: Adam Gąsianowski, Jakub Żygawski, Henryk Szkutnik oraz Orkiestra Symfoniczna im. Karola Namysłowskiego i mistrzowskie pary taneczne ze Szkoły Tańca M. & J. Myka.

Natasza Ziółkowska-Kurczuk

Koncerty Chóru „Ponad Granicami” CJKP UMCS

W styczniu 2018 r. Chór Centrum Języka i Kultury Polskiej UMCS „Ponad Granicami” tradycyjnie już występował z dwoma koncertami poza swą uniwersytecką siedzibą. Pierwszy z nich odbył się w niedzielę 21 stycznia w kameralnej przestrzeni kościoła św. Teresy przy ul. Krochmalnej w Lublinie, gdzie tydzień wcześniej swój długo oklaskiwany koncert zaprezentował Chór UMCS pod kierunkiem prof. Urszuli Bobryk. Drugą okazją do kolędowania Chóru „Ponad Granicami” stało się spotkanie opłatkowo-noworoczne Towarzystwa Miłośników Wilna i Ziemi Wileńskiej 27 stycznia w pięknie wyremontowanej Bursie Szkół Artystycznych przy ul. Muzycznej. Oba występy zostały nagrodzone wielkimi brawami.

Międzynarodowy program kolęd – jak zwykle – przygotowany został już

jesienią na uroczyste obchodzone w CJKP wigilię Bożego Narodzenia. Złożyły się nań kolędy w języku ukraińskim i rosyjskim oraz oczywiście w języku polskim. Głównym punktem programu jest zawsze *Cicha noc*, którą studenci cudzoziemcy wykonują w co najmniej siedmiu językach, tak jak miało to miejsce i w tym roku. Kolędę tę Chór CJKP UMCS śpiewa po niemiecku (ze względu na jej oryginalny tekst), po angielsku i hiszpańsku (ze względu na wielki zasięg obu języków w świecie), ale także w językach reprezentowanych przez słuchaczy CJKP – po białorusku, ukraińsku i rosyjsku. Bywało jednak w latach poprzednich, że kolędę *Cicha noc* wykonywano po łotewsku, rumuńsku, bułgarsku, a nawet po arabsku. Generalnie zasada jest taka, że Chór – o ile to możliwe – śpiewa ją w językach reprezentowanych

przez uczących się aktualnie w CJKP języka polskiego cudzoziemców.

Chór „Ponad Granicami” istnieje przy CJKP UMCS od ponad 25 lat. Jego cechą wyróżniającą jest to, że składa się wyłącznie z cudzoziemców, którzy na roku „0” przygotowują się do studiów w Polsce i każdego roku tworzony jest od początku w nowym składzie z przybyłych do Lublina studentów.

W bieżącym roku Chórowi „Ponad Granicami” akompaniowali absolwenci Podyplomowych Studiów Humanistycznych dla Cudzoziemców – Tatiana Szulgina (pianino), która specjalnie na tę okazję przybyła z Warszawy, oraz na skrzypcach Roman Derdziak. Gościennicę z akompaniamentem wystąpił także znakomity lubelski organista Mariusz Kozak.

Od początku istnienia Chór śpiewa pod kierunkiem piszącego te słowa – nauczyciela języka polskiego w CJKP UMCS oraz aktora Teatru Provisorium, założonego na UMCS w 1971 r. przez studentów I roku polonistyki.

Jacek Brzeziński

Noc Biologów

12.01.2018 r.

Fot. Bartosz Proll

J. WNIOSEK O PRZEKAZANIE 1% PODATKU NALEŻNEGO NA RZECZ ORGANIZACJI POŻYTKU PUBLICZNEGO (OPP)

Należy podać numer wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego (numer KRS) organizacji prowadzonego przez Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej oraz wysokość kwoty na jej rzecz.

137. Numer KRS **0000056079**

Wnioskowana kwota

Kwota z poz. 138 nie może przekroczyć 1% kwoty z poz. 126 po zaokrągleniu do pełnych dziesiątek groszy w dół

138. **KWOTA**

K. INFORMACJE UZUPEŁNIAJĄCE

Podatnicy, którzy wypełnili część J w poz. 139 mogą podać cel szczegółowy 1%, a zaznaczając kwadrat w poz. 140 wyrazić zgodę na przekazanie OPP swojego imienia, nazwiska i adresu wraz z informacją o kwocie z poz. 138. W poz. 141 można podać dodatkowe informacje, np. ułatwiające kontakt z podatnikiem (telefon, e-mail).

139. Cel szczegółowy 1%

KLUB UCZELNIANY AZS UMCS

140. Wyrażam zgodę

141.

Graj z nami!

Przeznacz nam swój 1% podatku

ROZLICZ

BEZPŁATNIE

SWÓJ PIT

NASZE KSIĘGOWE CZEKAJĄ NA CIEBIE
W KAŻDY PONIEDZIAŁEK I PIĄTEK
OD 10.00 DO 16.00 W BIURZE AZS UMCS (UL. LANGIEWICZA 22)

DŁACZEGO WARTO ODDAĆ SWÓJ 1% PODATKU WŁAŚNIE NAM?

**BUDUJEMY HISTORIĘ SPORTU
W LUBLINIE OD 70 LAT**

(Prowadzimy szkolenie już w blisko 40 sekcjach uniwersyteckich i 11 zespołach ligowych. W naszych zespołach trenuje ponad 1100 zawodników.)

**JESTEŚMY NAJLEPSZYM KLUBEM
SZKOŁĄCYM DZIECI I MŁODZIEŻ
W WOJEWÓDZTWIE**

(Dokonałymi historycznego osiągnięcia awansowaliśmy o 160 miejsc w rankingu ogólnopolskim w ciągu roku. Dzięki temu jesteśmy ósmym klubem szkolącym dzieci i młodzież 8 w Polsce*.) *Dane na podstawie rocznego raportu Ministerstwa Sportu i Turystyki.)

**ZRZESZAMY PONAD
1300 SPORTOWCÓW**

(Jesteśmy największą organizacją sportową po wschodniej stronie Wisły. Zrzeszamy ponad 1300 zawodników i 50 trenerów w 35 sekcjach uniwersyteckich i 10 zespołach ligowych.)

**JESTEŚMY POMYSŁODAWCĄ
AUTORSKICH
PROJEKTÓW**

(Jesteśmy organizacją innowacyjną, kreatywną, która wychodzi poza schemat typowych działań. Stworzyliśmy między innymi amatorską ligę koszykówki LNBA oraz Legię Paintballową. Projekty te są realizowane z powodzeniem i cieszą się dużym zainteresowaniem w ramach naszej dodatkowej oferty aktywności.)

**DBAMY O NAJMŁODSZYCH
TWORZĄC
LIGĘ MAŁYCH PSZCZOŁEK**

(Program ten ma charakter ciągły i rokrocznie do naszej koszykarskiej rodziny dołącza około 200 dziewczynek z 12 partnerskich Szkół Podstawowych.)

**WSPIERAMY LUBELSKIE
SZKOŁY PARTNERSKIE**

(Wszystkie szkoły, które uczestniczą w Kompleksowym Programie Szkolenia Koszykówki Dziewcząt mają gwarancję zrównoważonej ścieżki rozwoju dla swoich uczniów.)

**ZAPEWNIAMY SPORTOWE
EMOCJE I ATRAKCJE NA MECZACH**

(W czasie meczów naszych Zespołów przewidziane są liczne atrakcje dla kibiców. Podczas głównych przerw organizujemy liczne konkursy dla widzów.)